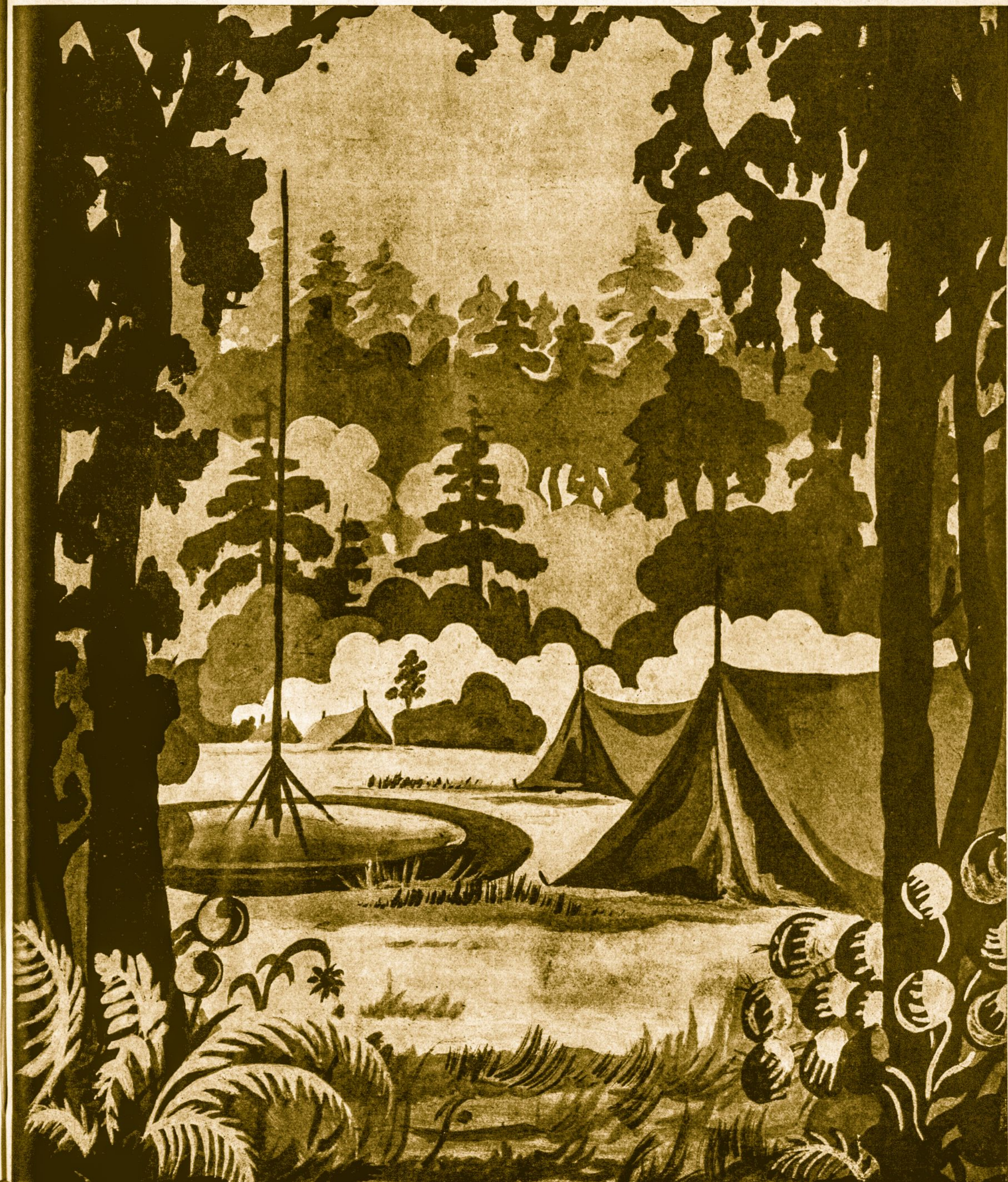

SKAUTU AIDAS

22 (103) Nr.

Iš mūsų gyvenimo.

Marijampolės mažieji dirba.

Jaunutė, bet gražiai išaugusi vilk.-paukšt. šeima 29 spalio šventė savo metines.

Ta proga mažųjų ir „senių“ bendromis jėgomis suruoštas vakaras.

Oficialiąją dalį pradėjo vilk.-paukšt. skyr. vadė pasktn. Pempaitė, nupasakodama jaunosios šeimos istoriją.

Paskui, gražus mažųjų brolių ir sesučių būrys prižada rimtai palinkusiai vėliavai tvirtai keliauti skautystės keliu — duoda įžodį.

Oficialiąją dalį tuo užbaigė, vilk.-paukšt. pradeda vakaro programą. Sceniniais sugebėjimais — šokiais, dainomis, muzika ir puikia vaidyba — „pipirai“ sužavėjo gausiai susirinkusią visuomenę.

Į sceną išeina „senieji“. Puikiai suvaidina operetę „Adomas ir Ieva“.

Visa šventė praėjo gražiai.

Savo mažiesiems daug padėjo S. Daukanto sk. vyčių būrelis, drausmingai ir skautiškai tvarkęs vakarą.

Gautas pelnas (apie 310 lit.) bus sunaudotas raštinei sutvarkyti, vėliavai įtaisyti, išskyloms ruošti ir p. Likusi dalis įdedama į banką. **Senas Vilkas.**

Klaipėda veikia.

Velykos! Malonus žodis... tik ne mums, klaipėdiškiams. Prieš Velykas pas mums paskutinis teismas! Tas teismas ne pyragu, bet prakaitu kvepia. Velykoms baigiasi mokslo metai, Mokyklą apleist ruošiasi visa kompanija vadų. Mūsų „kompanijai“ rūkščios dabar dienos...

Būtų tai jų asmeninis dalykas, jei jų išvykimas neliestų mūsų. Čia, mat, mūsų visų ateities klausimas!

Kad nesusilpnėtų, vadams „išgaravus“, skautų veikimas, kaip dažnai mokyklose pasitaiko, rūpinamasi iš anksto: daromos dr-vės sueigos, ruošiami nauji vadai... Kad dar labiau sucementuot, Jurgaičio dr-vė prijungiam prie Kęstučio dr-vės. Mes, kęstutiečiai, dėl to, žinoma, nesipešim! **Vanagas.**

Geležinkelio atidarymas.

Spalio 29 d. tamsus, miglotas vakaro dangus liepsnoja ties Kretinga balkšva

Jei mokate kalbų...

„Sk. Aido“ redakcijai

reikalingi nedidelėms patarnavimams (ką-ne-ką išversti) keli skautai, sugebą išversiti iš danų, švedų, suomių, estų ir vengrų kalbų

Atsiliepkite!

šviesa. Vainikuos skęsta stotis ir nauja pranciškonų gimnazija. Trispalvėmis mirga miesto namai. Grūdasi minios...

Svarbi Kretingai, svarbi visai Lietuvai ši diena: baigta statyti Žemaičių geležinkelio. Bet ne tam tos iškilmės, ne vien dėl to šypsos smalsūs žmonių veidai: Respublikos Prezidentas atvyksta į Kretingą. Štai kuo džiaugiasi miestas ir spindi šviesa. Šviesa, vainikais reiškiasi gyventojų džiaugsmas.

Respublikos Prezidentą pasitinka vietos šauliai, ugniagesiai, mokyklos, Klaipėdos ir Skuodo skautai, didelė minia... Niekis skautams vietos atstumas. Plieno bėris juos atgabeno dūšaudamas dūmų debesiais ir prunkšdamas garu... Išgabens jis juos ir atgal.

Galingą „Vis budžiu“ atsako skautai savo šefui. **Vanagas.**

Iš Biržų padangės.

23-X gimnazijoje įvyko Biržų tunto sueiga. Atsilankė daug svečių, o skaučių, paukštyčių ir vilkiukų apie 300. Sueiga buvo šaukiama paukščių išskridimui paminėti. Skautės ir skautai davė įžodį, nes dar tik dabar pasibaigė egzaminai į pat. laipsnius. Apie paukščius kalbėjo pr. mok. insp. p. Alekna. Tunto adj. vyr. skilt. K. Medelis papasakojo išpūdžius iš estų stovyklos. Pašnekės buvo iliustruojamas paveikslais. Paskui pasirodė draugovės. Labai gražiai pasirodė gimn. paukštyčių dr-vė. Sueigai pasibaigus, kuri truko apie 3 val., visi linksmi išsiskirstė į namus.

Tą pačią dieną buvo skiltininkų kursų atidarymas. Juos vesti sutiko gimn. vice-direktorius, III Kęstučio dr-vės dr-kas. Klausytojai suskirstyti į dvi dr-ves: mergaičių — Žemaitės, ir berniukų — Maiornio. Kursus lanko didelis būrys skautų ir skaučių.

Greitai atsidarys tunto stalių dirbtuvė. Jos vedėjas yra pskt. Andrejauskas, o adj. — K. Pažemeckas. Įrankiai jau išgityti. Dirbtuvė žada lankyti nemažai skautų.

Draugovės nesnaudžia. Sueigas šaukia kas dvi savaitės. Per sueigas svarstomi labai įdomūs klausimai, skaitomi referatai ir pan. Vandens skautai, kol dar ežeras neužšalo, plauko savo laivu „Pilėnu“, kuris tik pavasarį pakrikštytas. Juo pavažinėja ir kitas draugovės. Niekas nenuobodžiauja, bet laukia žiemos, kad galėtų sekti pėdsakus ir žemei pašalus daryti iškylas. **V. Viturys.**

Ir skautai sugeba planerį valdyti!

(Iš užrašų knygutės).

Jau rudeniop išikūrusi planeristų mokykla, nežiūrint blogo oro, energingai tęsia Pažaislio smiltynuose savo darbą...

Studentų skaučių Draugovės Pirmininkei

kol. **Kunigundai Bartnikaitei,**

jos sesutei mirus, širdingos užuojautos reiškia

Stud. sk. korp! „Vytis“.

Šioje mokykloje tarpe kitų planeristų yra keletas skautų, kurių vienas š. m. 6 d. išlaikė tam tikrus egzaminus ir įgijo planeristo piloto vardą. Šis egzaminas vadinasi A ir stato tokias sąlygas: išsilai-kyti ore 30 sekundžių skrendant tiesia kryptimi. Š. m. 6 d. ir įvyko planeristų mokykloje tas A egzaminas, kurį išlaikė ir planeristo piloto vardą gavo sekantieji mokiniai — planeristai:

Oškinis išsilaikęs ore 33 sekund., **Paknys** išsilaikęs 34 sek. ir **Kinaitis** (skaut.) išsilaikęs 32 sekund.

Reikia pasiekti, kad tą dieną oras buvo palyginamai blogas ir gauti rezultatai reikia skaityti gerais...

Sveikiname pirmuosius „diplomuotus“ (dar trūksta B ir C egzaminų!) plane-ristus!.. **Balys Gendvilas.**

Naujas draugininkas.

Kaunas. II Algirdo dr-vė. Nuo m. m. pr. dr-vei pradėjo vadovauti vyr. skilt. A. Dičius, buv. dr-vės adj. Senasis dr-kas pskt. Karanauskas nuo pareigų, jo paties prašymu, atleistas. Reikia pažymėti, kad per palyginamai neilgą laiką pskt. Karanauskas žymiai sustiprino dr-vę, praplėtė jos veikimą. Visur algirdiečiai dabar žinomi kaip drausmingi ir pavyzdingi skautai.

Naujam dr-kui tenka palinkėti daug ištvermės paėmus atsakingas vado pareigas. **Balys Gv.**

Persitvarkėm.

Kaunas. X Vaidoto dr-vė. Naujam dr-kui pskt. Čerkesui perėmus vado-vauti dr-vę, ji tapo pertvarkyta: iš keturių skilčių padarytos trys. Pirmajai Ruonių skilčiai vadovauja Kmitas, antrajai — Narų — Kinaitis ir trečiajai — Žuvėdrų skilčiai Šidlauskas. Dr-vės adj. lieka Zaroskis...

Nutarta, kad per žiemą skilčių sueigose būtų uoliai rengiamasi į pat. laipsnius. Be to, naujasis dr-kas turi tenden-cijos įvesti skautiškai griežtą drausmę. Sveikintinas sumanymas, žadąs linksmas perspektyvas. **Balys Gv.**

Pradėjom taupyti!

Kauno „Aušros“ B-kų G-ja. Gimna-zijoje įsisteigė ir pradėjo veikti taupomoji kasa. Beveik visi gimnazijos skautai įsi-rašė nariais ir gyvai sukruto taupyti. Taupymas atliekamas tam tikrais taupy-mo ženkliais, kurie lipdinami į taupo-mąsias korteles; ženkliukų yra tik po 10 ir 50 ct.

Taupomosios kasos globėju paskirtas komercinių dalykų mokyt. p. J. Gvildys.

Balys Gendvilas.

Skaityk „Skautų Aidą“!

„Skautų Aidas“ iliustruotas Lietuvos jaunimo laikraštis.

Išleina kiekvieno mėnesio 1 d. ir 15 d.

Kaštuoja: metams 6 litai, pusei metų — 3 lit. 50 ct. ir paskiras numeris — 30 centų.

— Redakcinė komisija — sktn. Ant. Saulaitis, sktn. Vyt.

Jurgutis, sktn. M. Martinaitis, sktn. B. Mantvila, vyr. sktn. H. Rudzinskas.

— Nesunaudotų rankraščių redakcija nesaugo ir už skelbimų turinį neatsako.

Red. ir adm. adresas: Kaunas Nepriklausomybės a. 4, tel. 40-71.

SKAUTU AIDAS

22 (103) nr.

Kaunas, 1932 m. lapkričio mėn. 15 d.

X metai

SĄMONINGUMO.

odos, jau aišku, kodėl aš reikalauju iš skauto sąmoningumo. Jei mes, sakysim, reikalaujam iš arklio, kad jis būtų ne tik arklys, bet geras, rasingas arklys; jei auksas turi būti tikras, grynas auksas, — tai juo labiau reikalaujama, kad žmogus būtų tikras žmogus. Bet kada bus žmogus tikras žmogus? Kada jis turės aiškų nusistatymą ir kada mes matysim, kad yra nuoseklumas tarp jo nusistatymų ir jo darbų, elgesio, žodžių, manierų, žodžių, jei jo nusistatymai ir jo psichika ir visa būtybė sudarys harmoningą vienetą. Bet mes žinom, kad vienodų nusistatymų žmonės nėra vienodi, jie turi dar individualinių skirtumų. Taigi, prie ano harmoningo vieneto dar reikia pridėti individualinius skirtumus, ir tada išeis tikras individas arba tipas. Taigi skautas ir turi vienintelį uždavinį ieškoti ir auklėti savyje tą lietuvišką, skautišką mokinio tipą. Apie pasaulio reformavimą tegu jis negalvoja, jam užtenka save reformuoti. Ir tegu jis nemano, kad tai būtų menkas dalykas. Tai gal sunkiausias iš visų uždavinių, kokius turi žmogus čia, žemėje. Bet tik tuo keliu tegalima prieiti prie tikros kultūros, gerovės ir laimės, kiek tai čia žemėje galima. Tegų skautas taip galvoja: štai aš ir visi mano draugovės draugai išugdysim, išauklėsime savyje tikrą, lietuvišką mokinio-skauto tipą. Kitos draugovės ir tai darys, ir, žiūrėk, kaip per trumpą laiką atsiras kilnioj, tautiškoj dvasioj išauklėtų mokinių Lietuvoj. Iš tokių mokinių išeis geri, idealūs ir tikri lietuviai piliečiai ir inteligentai. Tas skai-

čius kasmet augs, ir tokiu būdu tai, ko mes taip trokštam, būtent, kad visuomenė būtų perauklėta, tikrai įvyks. Kadangi visose šalyse tas darbas varomas, nesulyginti, sparčiau, platesniu mastu, tai gali būti ir visas pasaulis perauklėtas. Tik skautas, kol jis tikras skautas, apie pasaulio ir net savo visuomenės perauklėjimą, gink Dieve, tegų nemano. Tai ne jo nosiai. Jis turi žinoti, kad jis tik šeimos narys, ir turi būti geras šeimos narys. Visų pirma, geras savo naturalios šeimos narys: idealus sūnus, duktė savo tėveliams, idealus brolis, sesutė. Paskui jis turi būti geras skautų šeimos narys ir, pagaliau, tos mokyklos, kurioj jis mokos. Kaip sakiau, tatau visai nėra menkas dalykas, bet gal sunkiausias iš visų žmogaus uždavinių. Neveltui visose graikų šventovėse buvo užrašyta: „Pažink save“. O jų didieji galvotojai nuolat primena šitą tiesą. Ir galima drąsiai sakyti, jog tik gilindamiesi į savo vidų ir kiekvieno dalyko esmę, sukūrė graikai tokią kultūrą, kuri amžinai mokys tautas. Tai, ką dabar turi skautai, tai tik „katekizmas ir poterėliai“. Jauniems žmonėms ir vaikams vis tai labai reikalingi dalykai. Bet jaunas žmogus bręsta, vaikas auga, jie turi, kaip buvo sakyta, surasti, išugdyti, išauklėti idealų ir tikrai lietuvišką jaunolio tipą. Tam reikalinga jau kaiko daugiau. Tegų prisimena dabar skaitytojas, kas buvo šito straipsnio pirmoj daly pasakyta ir išdėstyta. Juk skautų principai — tai nuosekli iš naujosios filosofijos išvada, — iš naujųjų laikų idealizmo, arba humanizmo. Jo įtaka jaučiama vak. Europoj visose dvasinio gyvenimo srityse. Vadinasi, su visu tuo turėtų skautas iš lengvo susipažinti, nes, kitoniškai, kaipgi galės jis auklėti savyje inteligento tipą? Bet čia su mūsų skautais

bus blogiausiai. Jie tiek mažai yra apsiskaite, kad, nors sueigas labai dažnai daro ir daug, be abejo, šneka, bet neprogresuoja, arba labai, labai išlėto. Mat, kai nėra labiau apsiskačiusių ir prasilavinusių, tai ir tenka tos pačios mintys amžinai kartoti. Savo literatūros mums kol kas neužtenka, kad galėtum tikrą inteligentą išauklėti. Reikia nors vieną vak. Europos kalbą mokėti: ji yra skautams ir susisiekimui ir bendravimo reikalams su kitų šalių skautais reikalinga. Deja, yra gerokai skautų, kurie net moksle apsilėidžia, — tai rodo faktas, kad Šv. Ministerija buvo priversta nustatyti dvejetukų normą, kurią peržengę būtų pašalinami skautai iš draugovės. Dėl tvarkos, disciplinos, švaros ir elgesio irgi būtų ko pašnekėti; čia nusižengimų nemažiau. Juk tuo būdu eina skautai stačiai prieš savo viršiausiąjį uždavinį, — auklėti savyje idealų, inteligentišką mokinio lietuvio tipą. Jei mūsų skautai turėtų daugiau sąmoningumo, geroka šitų trūkumų dalis būtų išvengta. Esu pastebėjęs, kad kaip tik mūsų šiuo atžvilgiu daug silpnėsi už svetimtaučius, kurie mūsų mokyklose pasitaiko. Mat, mūsų kaimiečio vaikas, laisvai laukuose išaugęs, kur ne tik kad duonytės beveik niekada niekam netrūksta, bet ir pienelio ir mėsytės yra gerokai, kur kaip ir nejaučiama jokia konkurencija — nė mažiausio supratimo neturi, kiek reikia apsukrumo, sumanumo, energijos, patvarumo, mokėjimo iš anksto visa numatyti, apskaičiuoti, jei gyvenimas pasiekia tokį tempą, kokį mes dabar matom vak. Europoj ir kitose kultūringose šalyse. O juk prie to imam eiti ir mes.

J. Dobilas.

(Iš straipsnio „Šeima“, leidinyje „Kelias į laimę“).

Skautų įstatai.

(Pagal prof. Aleksandrą Sik).

VI.

Šeštas įstatas.

Skautas gamtos draugas.

Gamtos meilis įstatas — skautas yra gamtos ir gyvulių draugas (senoji mūsų šio įstatato redakcija).

Gamta yra Dievo būtybė, kur visa, kas gyva, garbina Jo nuorodą. Todėl turi išėjus į gamtą taip elgtis, kaip tas, kuriam leista įeiti į Dievo namus.

Tu neturi kankinti gyvulių ir be reikalo jų žudyti. Kiek gali, turi ir kitiems to neleisti.

Pamilk augalus! Yra žiaurumo ir dvasios šiurkštumo žymė, kai kas sužaloja medį arba nuskinda gėlę tik tam, kad tuojau numestų.

Berniukai dažnai yra žiaurūs ir linkę be tikslo ardyti. Šis įstatas nori kovoti su tokiu palinkimu. Gyvulių kankinimas sužadina žemas griovimo, naikavimo jėgas, augalų draskymas yra dažnas berniukų įprotis. Todėl gražus skauto uždavinys yra stengtis pamėgti ir gerbti gamtą.

Skautai mėgsta išeiti iš miesto į gamtą, į miškus ir laukus, ir gerai ten jaučiasi. Bet nereikia skiepyti kažkokios neapykantos miestui. Būti gamtoje pamėgsime, jei išmoksime stebėti nesuskaitomą gamtos formų, spalvų įvairumą, tą neišsemiamą ir nuostabų gamtos turtingumą.

Reikia pamėgti gamtą, bet perdėtas sentimentalumas nėra geras. Nėra normalu, jei kas jautriai užjaučia ir globoja gyvulį, ir tuo pat metu nemato artimų žmonių vargo ir rūpesčių. Taip neturi būti.

Šis įstatas nori sužadinti gimtojo krašto meilę, sužavėti tėvynės grožiu, sužadinti norą tėvynę pažinti. Skautui yra savas ir brangus kiekvienas gimtosios žemės kampelis, skautas norėtų dažnai lankyti visas tėvynės vietas. Tikrai, be tėvynės pažinimo nėra tėvynės meilės!

VII.

Septintas įstatas.

Skautas paklusnus tėvams ir vyresnybei.

Paklusnumo įstatas: skautas yra paklusnus.

~~~~~

Šalna.

Šalna baltaskraistė
Pas mus jau atėjo; —
Visur išsišvaistė,
Viską palytėjo.
Paglostė miškelį
Balta ranka savo
Ir visi lapeliai
Tuoju nurudavo.
Ipuolus darželin
Gėles išbučiavo —
Vargšėlės gėlytės
Nuo to mirti gavo.

Ji per vieną naktį
Paminklą paliko —
Ką tik palytėjo,
Sumenko, sunyko.
Tik skauto širdužės
Šalna nepaliečia,
Bet ištisą metą
Saulytė ten šviečia.

Mokyt. Elz. Nk v.

Skautas gamtos draugas.

Jei kiekvienas veiktų, ką išmano, — žmonių visuomenėje nebūtų galimas joks pasekmingas darbas. Mūsų žmoniška prigimtis toki yra, kad turi būti vadai, kurie įsako, ir vedamieji, kurie klauso.

Skautas šitai gerai žino, ir todėl yra ne vergiškai paklusnus, bet klauso sąmoningai ir laisva valia.

Ir tu būk paklusnus — laisvai ir linksma širdimi, ne tik skautų vadovybei, bet visiems vyresniesiems: tėvams, mokytojams, darbdaviui, net ir tada, kai jų reikalavimai yra sunkūs arba nemalonūs.

Pirmoji pareiga, šio įstatato dedama — suprasti, kas yra tikras paklusnumas. Paklusnumas yra savo valios palenkimas kitai, aukštesnei, valiai, gilesniam ir turinčesniau gyvenimo prityr. mui, kuris pasireiškia įstatymuose ir prityrusių vadovų nurodymuose. Tą patį suprastę, nelaikysime paklusnumo — kažkokiu pažeminimu, silpnybės ženklu, kažkuo priešingu, nemaloniu. Priešingai, pažinsime didelę paklusnumo svarbą ir būtinumą. Daugiausia mus paliečia asmeniškai paklusnumo reikšmė: paklusnumas yra geriausia priemonė būti tikrai laisvam. Paklusnumas išvaduoja iš pikčiausių mūsų laisvės priešų — iš blogų nuotaikų ir tinginio, iš žemesniųjų polinkių tiranijos. Asmenybė tegali tvirtėti ir turtėti, kai turtinama kitos, tobulesnės asmenybės įtaka, kai valia stiprinama kitos valios jėga.

Kur lengviau suprasti socialų paklusnumo ir drausmės būtinumą. Šiandien, kai visuomenės santvarkos krizė atneša su savim tiek blogybių, kai kartus prityrimas parodo, kur nuveda žmonės tikrųjų autoritetų neigimas, darosi labai nesunku suprasti, kad be paklusnumo, be darnaus susiklaidymo, nėra įmanomas joks bendras visuomeniškas darbas. Paimkime toki paprastą pavyzdį: kas būtų, jei draugovė rengtų vakarą, ir kiekvienas darytų, ką pats sumanęs, nesiderindamas bendram reikalui?

Nėra lengva suprasti tikruosius paklusnumo elementus. Ne tik drausmės stoka ir anarchija, bet ir vergiškas paklusnumas nesutinka su žmogaus verte. Tikrojo paklusnumo esmė nėra koks smurtu pasiektas pasidavimas didesnei jėgai, bet išeina iš gilaus drausmės svarbos supratimo ir iš laisvo pasidavimo autoritetui principui. Reikia klausyti noringai, geru nusiteikimu ir be prievartos.

Septinto įstatato aiškinimas būtų nepilnas, jei nepažymėtume, kad skautiškoji drausmė reikalauja ne tik paklusnumo skautų vadovybei, bet lygiai paklusnumo visiems vyresniesiems. Skauto akimis žiūrint tas reiškia — blogai elgiasi tas skautas, kuris klauso skiltininko ir draugininko, bet ginčijasi su motina, erzina mokytoją. Čia reikia dar pažymėti, kad sąžiningas mokyklos darbo atlikimas yra pirmos eilės skautiška pareiga ir kiekvienas skautas yra įpareigotas ginti ir kelti skautų brolijos garbę savo pavyzdingu elgesiu ir darbu mokykloje.

VIII.

Aštuntas įstatas.

Skautas linksmas, susivaldo ir nenustoja vilties.

Geros nuotaikos įstatas: senesnis mūsų šio įstatato tekstas buvo — skautas linksmas visose aplinkybėse.

Paprastos, geros nuotaikos šaltinis yra pasitikėjimas Dievu ir gryna sąžinė. Tas suteikia jėgų pakelti visus sunkumus, blogybes ir nusivylimus.

Saugok savo gerą nuotaiką, kaip brangų turtą. Blaškymasis, koliojimas ir keikimai rodo didelį neišsiauklėjimą arba nesusivaldymą. Saugokis tabako ir svaigalų — abu yra nuodai!

Daugelis stebėjosi, kad skautystė per įstatus reikalauja linksmo nusiteikimo. Bet tas įstatas eina iš gilaus žmonių pažinimo. Senais laikais, pagonystės klestėjimo metu, didieji krikščionystės auklėtojai turėjo iškelti atsidėjimą, atsisakymą nuo šio pasaulio; bet šiaudie, visuomeniško skurdo metais, netikros ateities perspektyvoje, palaužtos egzistencijos, nusiminusio netikėjimo laikais, vis didėjant dvasios katastrofų skaičiui — linksmos nuotaikos reikavimas radosi būtinai reikalingas. Šis skautų įstatas nori iškelti pozitingąją krikščionystės pusę, tą nesudrumstą dvasios ramumą. Šia proga turi jaunieji suprasti, kad gera nuotaika šiaudie yra socialus veiksmas, kad tasai, kuris skleidžia aplinkumą gerą nuotaiką, pasitikėjimą, nuosirdumo ir meilės spindulius, daro tūkstančiams pavargusių žmonių gerą darbą. Nesunku yra išrodyti, kad toks laikymasis eina iš vaikiško tikėjimo Dievu, iš paprastosios „Tėve mūsų...“ maldos pasaulėžiūros, iš neturėjimo užgaidų, ir grynios sąžinės. Skautui reikia tauro troškimo kovoti su klastingais saulėtos nuotaikos priešais, su momento užgaidų ir ūpingo nusiteikimo tiranija. Įvairus momento nuotaikų žaidimas, dažnai smulkmeniškasis, neturi nustelbti gilesniojo, pastoviojo „aš“.

Keli rimti žodžiai apie alkoholį ir tabaką galėtų būti čia pridurti. Išeinant iš skautų įstatų prasmės ir raidės — rūkyti skautui nevalia! Kodėl? Būk ponas pats saul! Priklausomybė nuo saldinių parduotuvės yra tokia pat negera, kaip ir priklausomybė nuo tabako ir alkoholio nuodų.

Specializuokimės!

Aš nujauciu — skaitytojai man prikiš, kad tai jau seniai girdėtos ir daug kartų, gal tik kitais žodžiais, kartotos mintys. Bet kažkas teisingai yra pasakęs, kad ir žinomiausi dalykai, jei neprimenami, užsimiršta. O šis dalykas, nors ir žinomas, nors ir gana dažnai primenamas ir kartojamas, bet vėl ir vėl užmiršamas arba tiesiog į šį dalyką kreipiamas kuo mažiau, siesio. Šiuo rašinėliu ne mokytį noriu, bet tik išreikšti savo nuomonę.

„Kada tik aš pamatau ateinančią skautę, tuojau susidomiu ja, bet, kai ji prieina arčiau, tas susidomėjimas arba pakyla, arba išnyksta, žiūrint į jos dešinę rankovę ir matant ar nematant specialybių ženklus“, sako Robertas Baden-Powellis.

Specialybės ne tik padeda atlikti savo pareigas artimui, bet yra geriausias būdas nugalėti savo ydas, išvengti jų. Skautybės tėvas prieš kiekvieną būdą ir fizinio trūkumo ydą pastatė dorybę, pavadindamas ją specialybe ir papuošdamas specialybės ženklu. Pav., tam, kuris žiauriai elgiasi su gyvuliais ir augalais, geriausiai tiktų gyvulių draugo sp., o užuomarsai, išsiblaškiusiam — signalizuotojo sp. ir t. t.

Sąžiningai ir tiksliai studijuodami, tyrinėdami kurią nors specialybę, be to, praktikoje pritaikdami savo žinias, greitai nugalėsime savo ydą, o vietoj jos išsigysime prieš pastatytą dorybę.

Visas specialybes galima suskirstyti į 4 grupes:

- 1) specialybės, lavinančios charakterį ir protą,
- 2) išmokančios amatų bei profesijų,
- 3) duodančios fizinę išsivystymą ir jėgą ir
- 4) padedančios tarnauti kitiems.

Pirmosios grupės specialybės kaip tik ir gali gydyti mūsų ydas, blogus papročius ir sudaryti mums tikrą skautišką charakterį. O juk „būdas, bet ne knyginis mokslas, kad ir koks jis būtų vertingas, kaip įrankis, kuria sėkmingą gyvenimo karjerą“ (B. Powellis). Taigi, kantrumą, pasitikėjimą savimi, kilumą, sumanumą kebluose atsitikimuose, gerumą elgiantis su kitais ir kitus charakterio bruožus įgysime tik nuolat save tobulindami, naikindami blogas ypatybes, o jų vieton išgydami geras. Lavinti savo charakterį ir galime rengdamiesi specialybėmis. Pirmajai grupei galima priskirti šias specialybes: artistės, astronomės, gyvulių draugės, vertėjos, muzikės, šaulės, signalizuotojos, dailininkės, dainininkės, topografės, rašytojos ir kt. pan. sp.

Antrosios grupės specialybių žinios turi būti kuo naudingiausios ir daugiausiai vartojamos kasdieniniame gyvenime. Šios specialybės kaip tik gali padėti skautėms užsidirbti pinigų (II ir I patyr. laipsn.), o išmokus dirbti įvairius darbelius, galima sušelpiti neturtinguosius. Tai grupei galima priskirti šias specialybes: bitininkės, auklės, raštininkės, virėjos, pienininkės, siuvinėtojos, daržininkės, mezgėjos, skalbėjos, siuvėjos, fotografės, verpėjos, telegrafistės, šeimininkės, juostų audėjos, žaidimų mėgėjos ir t. t.

Trečiosios grupės specialybės yra skirtos sustiprinti kūną, padaryti jį at-

sparų įvairioms kliūtims, žodžiu, užgrūdinti jį. Priskiriamos šios specialybės: dviratininkės, sokejos, higienistės, jojejos, pionierės, stovyklautojos, čiūožėjos, plaukėjos, sportininkės ir kt.

Ketvirtosios grupės specialybės skirtos patarnavimui kitiems. O ar ne čia spindi skautybės esmė ir artimui pagalba? Per šias specialybes tikrai galime įrodyti, kad skautas yra „jaunas šių dienų riteris, mažas viso pasaulio draugas, savo noru pasiaukavęs artimiems tarnauti“, ir atitinka savo šukiui: „Budėki, „Būti pasiruošusiam“, tai ir reiškia visose aplinkybėse mokėti patarti artimui, padėti jam; nežiūrint į savo jėgas, o dažnai net ir gyvybę aukoti. Šiai grupei priskiriamos: gelbėtojos, sanitarės, skėstančių gelbėtojos, slaugytojos, gaisrininkės ir vadovės sp. Kalbėdama apie specialybes, turėjau galvoje skaučių specialybes. Skautų specialybes, manau, galima taip pat suskirstyti.

Dabar kyla klausimas, kurias specialybes pasirinkti, kurios svarbiausios? Žinoma, pasirinkti iš karto daug ir tik apgraibomis prisirengti, kad išaikius egzaminus ir gavus specialybės ženklelį, būtų nesąmoninga. Pasirenkant specialybę (iš karto ne daugiau, kaip 2), reikia žiūrėti, kad turėtum noro tą dalyką studijuoti, specializuotis, kad specialybė naikintų kurią nors būdą ar fizinio trūkumo ydą arba būtų naudinga (specialybės visos naudingos) gyvenime.

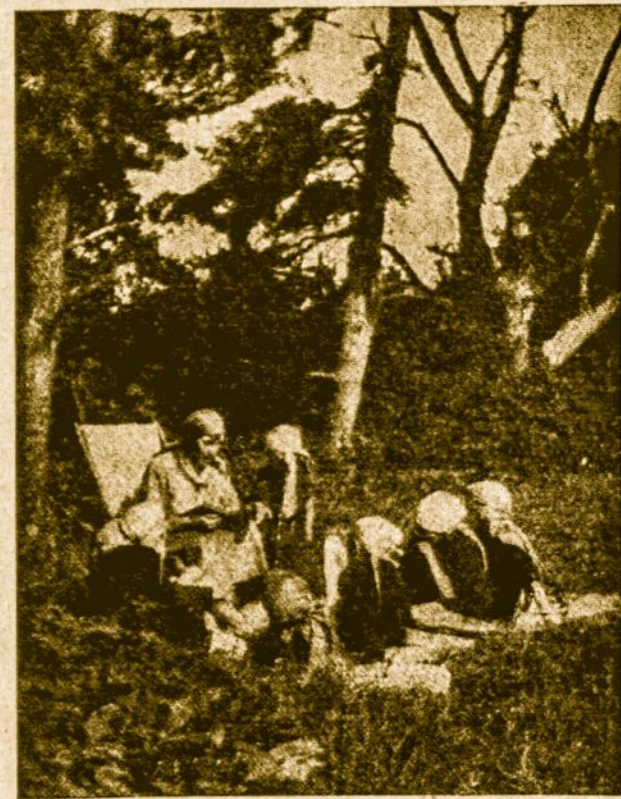
Svarbiausios, gal būt, bus sanitarės, higienistės, slaugytojos, gelbėtojos ir plaukėjos specialybės, kurios lyg sudaro atskirą sanitarinę grupę. Taip pat svarbi auklės specialybė (žinoma, skautėms). Juk dažnai gal ne viena norėtų padėti motinoms prižiūrėti jų kūdikius. Kūdikiams yra maži, švelnūs, todėl nerūpestingas auklėjimas dažnai gali būti net mirties priežastimi. Tas pats kūdikis gerai augintas, gal būt, būtų buvęs brangus tėvynei pilietis. Skautė visuomet turi būti pasirėngusi auklėti vaikus, kaip ir suaugusi. Ligonių slaugymas ir kitos sanitarinės specialybės ypač yra svarbios ir todėl kiekviena skautė pirmiausia turėtų stengtis šias specialybes išgyti.

Rollandas Philipsas ypač pageidautinomis specialybėmis laiko šias: muzikantę, gamtininkę, kelvedžio, topografo, vertėjo ir kt.

Pavarčius statutą, pasirodo, kad kai kurių specialybių skautėms trūksta. Ne-

jaugi skautė, mokanti fotografuoti ir daugiau šioje srityje padirbėjus, nenorėtų turėti fotografės specialybės? O kur dviratininkės, artistės ir kt. specialybės? Mano nuomone, skautėms trūksta šių specialybių: artistės, geologės, šaulės, topografės, rašytojos, fotografės, dviratininkės, jojejos, sportininkės, vadovės, gaisrininkės, mechanikės, spaustuvinių sp.

Specialybėms rengtis geriausiai skiltimis. Čia, žinoma, skiltininkių iniciatyva. Skiltininkė, susitarus su kuriuo nors instruktorium, veda skaites pas tą asmenį. Vieną kartą, pav., pas kokią poniją pasimokyti virti ar kepti, kitą kartą — pas siuvėją pasimokyti kirpti ir t. t. Galima paprašyti instruktorių (mokytojų, skauti-

Taip būdavo šią vasarą...

ninkių ar net skaučių, turinčių tą specialybę), kad ateitų į sueigą ir ten visoms plačiau tą dalyką išaiškintų.

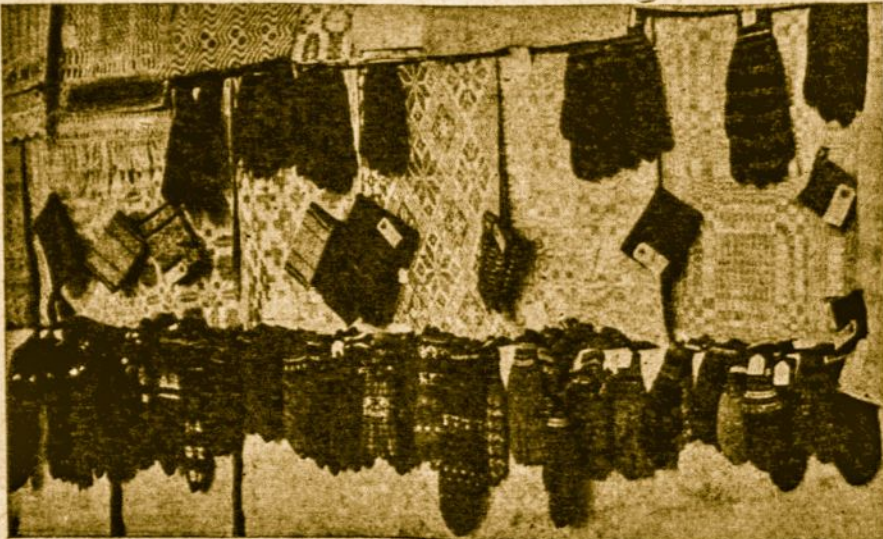
Visos skilties išgytosios specialybės ženklelis išsiuvinėjamas skilties gairėleje. Ir jei draugininkė nemokys, bet leis pačioms skautėms mokytis ir „į skiltį žiūrės, kaip į techniško apmokymo vieneta — draugovę trumpu laiku padarys didelę pažangą“. (R. P.).

Vasarą specialybes, be abejo, geriausiai galima išgyti stovykloje, kur galima sudaryti grupę prie sanitarinės dalies sanitarinėms specialybėms išgyti ir kitas grupes — kitoms specialybėms išgyti, pav., gamtininkės, gamtos draugės, grybautojos ir kt.

Specialybės neduodamos veltui, neduodamos už pinigus, jas reikia išgyti. O išgyti galima tik darbu, pasiryžimu! Tad pasiryžkim, sesės ir broliai, išgyt specialybių, pasidaryt naudingais tėvynės sūnumis ir dukromis ir kartu išugdyti savyje tikrą skautę. O laiminga būtų Lietuva, turėdama dukrų ir sūnų, naudingų kraštui ir žmonijai!

Tėvynės dukra.

Lietuviškų audinių parodoje. Ir skautė juk ne vieną šių daiktelių mokėtų austi!

Skautų kalbos kertelė.

Dabartiniu metu tyliai, bet atkakliai varomas gražus, didelis ir mūsų tautai labai svarbus darbas — rengiamas platus mūsų kalbos žodynas, kuriame bus surinkti ne tik visi iki šiolei žodynuose paskelbti žodžiai, bet ir daugybė naujų, iki šiolei neužrašytų ir nepaskelbtų žodžių, kurių vis daugiau ir daugiau uolūs šio didelio kultūros darbo talkininkai susiunčia. Prof. Balčikonis, kuris nenuilstamai vadovauja medžiagos rinkimui ir kruopščiai ją tvarko, redaguoja, kartas nuo karto, norėdamas pritraukti vis naujų bendradarbių ir senesnius dar labiau „įlinguoti“, per spaudą pasidalina su mūsų visuomene naujai iš mūsų kalbos lobyno išgriebtais perlais ir „deimančiukais“. Šiomis dienomis jis paskelbė naują tokių žodžių sąrašą „Lietuvos Aido“ skiltyse. Apie kai kuriuos norėčiau šį kartą su savo skaitytojais pakalbėti.

Iš prof. Balčikonies paskelbtų žodžių pasirodo, kad mūsų inteligentų taip pamėgta **būklė** gyvoje kalboje — Kalesninkų krašte — reiškia ne **padėti**, bet **buveinę, pirkia, gyvenamą namą**. Kaip teko patirti, tas žodis panašia prasme vartojamas ir kitur Lietuvos Rytuose. **Padėties** reikšmė **būklei** yra primestinė, nepamatuota, todėl skautams nederėtų **būklės** ja vartoti. **Padėti** visą savo amžių vartojo toks didelis mūsų kalbos žinovas, kaip Būga, o skautams geresnio pavyzdžio sekti, kaip Būga, vargiai reikia.

Toliau pasirodo, kad lietuvių turima ir savo žodį **kišenei** vadinti — **dėklė** (pirma e tvirtapradė, kirtis visuose linksniuose pastovus): **neužmiršk kelnėsna įsiūti dėklės**. Prof. Balčikonis tą žodį yra gavęs iš Žilinių, iš kur, apskritai, yra labai daug gražių žodžių sumedžiojęs.

Agrestus tie patys žiliniečiai vadina **dygėmis** (**dygė** kirčiuojama, kaip **pelė**).

Vokiškas **akselis** grynakalbių žiliniečių vadinamas **kapokle** (o tvirtagalė).

Slaviškoms **gonkoms**, be dabar vartojamo **prieangio**, pasirodo, esama dar vieno žodžio — **lievenys**, kurį vartoja vis tie patys gražiakalbiai žiliniečiai.

Slaviškam **arbūzui** vadinti žiliniečiai turi žodį **maikstė** (ai tvirtagalė).

Žilinuose yra lietuviškas žodis ir **pulsui** — **plasta** (žodis kirčiuojamas, kaip **klasta**).

Nočios krašte **rankšluostis** vadinamas **skariniu**.

Prof. Balčikoniu, pagaliau, pavyko surasti ir tinkamą lietuvišką pakaitą ir **buterbrodui**. Raseiniečiai jį vadina **sumuštime: padaryk, mama, man sumuštinę — paldienių negrišiu**. Skautai šį taip reikalingą žodį, kaip ir kitus, turėtų padėti išpopuliarinti savo šeimose ir savo pažįstamų tarpe. Padarę tai, jie tikrai atliks gražų **skautišką** gerą darbą.

Kaip matyti, prof. Balčikoniu pavyko surinkti Lietuvos kraštų labai gražių ir dabartinei kalbai reikalingų žodžių. Tokių žodžių, be abejo, yra nemaža ir kituose Lietuvos kraštuose. Tik juos reikėtų surinkti. Dėl to rinkimo prof. Balčikonis aukščiau minėtame „Lietuvos Aido“ numeryje štai ką rašo:

„Gyvoj kalboj yra labai daug visokiems reikams žodžių, tik visa bėda, kad juos sunku surinkti — trūksta rinkėjų. Žinoma, daug yra vietų, iš kurių turim nemaža pririnktų žodžių, bet dar daugiau bus tokių, iš kur ligšiol nieko negauta. O reikia žinoti, kad nerastum Lietuvoj kampelio, kuris žodynui negalėtų ką naujo ir brangaus duoti. Bet gyvos kalbos žodžiai nuolat nyksta, nauja karta, perėjusi per mūsų dabartinę mokyklą, daugiausia pradeda vartoti raštų kalbą, dažnai nežodingą ir svetimų įtakos apgadintą. Jei dabar, kol dar metas, nesurinksim gyvos kalbos žodžių, tai jie palengva išeis iš žmonių apyvartos, vadinasi, žus toks brangus mūsų tautos turtas. Vėlesnės kartos, ir labai norėdamos, neberas jų ir nebegalės surašyti. Tą darbą turim būtinai atlikti mes, šių dienų žmonės, tik ji gali padaryti ne vienas kas ir ne keli žmonės, bet visi — visi, kas tik moka rašyti. Geriausiai gali kurios nors apylinkės žodžius užrašyti tas, kas joje gimęs arba ilgai ten gyvenęs. Šiais laikais, rodos, niekur nerastum Lietuvoj užkampio, kad nebūtų pamokyto arba einančio mokslus žmogaus. Tad visi į darbą, turi sukrusti visa tauta, niekas negali atsisakyti nuo tos didžios priedermės!“

Toliau prof. Balčikonis nurodo, kaip rinkti žodžius:

„Reikia rinkti kiek retesnius žodžius arba ir paprasčiausius, tik turinčius kitokią reikšmę, negu raštų kalboj. Ypač svarbu gauti daugiau abstraktinių žodžių. Kiekvieną žodį reikia rašyti **būtinai** su sakiniu arba su keliais sakiniais, kad iš jų geriau iškiltų jo reikšmė. Kiekvienam žodžiui reikia imti atskirą lapelį, o sakiniai prie to žodžio gali būti keli. Sakiniai turi būti užrašinėtojo ne sugalvoti, o tikrai nugirsti iš gyvos kalbos, be jokių pataisymų ir pagražinimų. Lapelio viršuj turi būti parašytas ir pabrauktas antraštinis žodis; jei jis būtų kaitomas, tai reikia duoti jo pamatines formas. Jei iš sakinio ar sakinių, duodamų prie to žodžio, jo reikšmė nebūtų visai aiški, tai reikia pridėti tikslų paaiškinimą savais žodžiais, galima duoti ir kitos kalbos vertimą. Antraštinis žodis, pabraukiamas, turi būti parašytas **visai aiškiai** rašomosios kalbos tarpe, o sakiniai gali būti ir vietos tarpe rašomi. Kas moka, **būtinai** turėtų **dėti** žodžiams **kirčio ženklus**. Lapelio apačioj reikia pažymėti vietą, kur žodis vartojamas (girdėtas); rinkėjas irgi gali padėti savo vardą.

Lapeliai žodžiams rašyti turi būti vienodo didumo, jų kiekvienas gali gauti iš redakcijos parašęs laiškelį (tik Kauno miesto rinkėjai turi patys užėję į redakciją pasiimti, jiems lapeliai paštu nesiuntinėjami). Kas norėtų, galėtų gauti platesnių informacijų ir pavyzdžių iš redakcijos žodžiu ir raštu. Redakcija dabar yra nusikrausčiusi į kitą vietą, jos naujas adresas šioks: **Kaunas, Aleksotas. Maironio namai**“.

Be abejo, skautai ne tik gali, bet ir turi padėti dirbti šį svarbų ir kilnų darbą. Be kitų sumetimų, yra dar vienas kitas, dėl kurio skautams pravartu prie jo prisidėti. Skautas, kuris nori pereiti iš III patyrimo laipsnio į II-ąjį, turi turėti susitaupęs savo uždirbtų nors tris litus. Tą reikalavimą kiekvienas skautas galėtų labai lengvu ir gražiu būdu patenkinti, rinkdamas žodžius lietuvių kalbos žodyno redakcijai. Už kiekvieną **gerai parašytą žodį redakcija moka po 20 centų**. Kiek apsukresnis skautas galėtų bematant uždirbti ne tik reikalaujamus tris litus, bet ir žymiai daugiau.

Be to, ir skiltys galėtų padaryti žodžių rinkimą skilties darbu, o už gautus pinigus galėtų įtiekti skilčiai įvairių reikalingų reikmenų.

V i k t. K a m a n t a u s k a s.

Edward Finnagan.

Maža netvarka*)

Vieną dieną rugpiūčio m. 1864 m., taip apie trečią valandą po piet, į apkasus, kuriais buvo apriestas apgultas Petersburgo miestas, Virginijoje, įėjo nepažįstamas karininkas.

Išvingiavęs daugybę žemėje išraustų takų, jis pagaliau priėjo vietą, nuo kurios buvo vos penkiasdešimt sieksnių į prūsų pozicijas.

Atėjęs karininkas vilkėjo generolo uniformą.

Postovį, kuriame jis stabtelėjo, gynė kapitonas, barzdotas seržantas, kurio kaklas buvo visas pajuodavęs nuo saulės ir purvais apskretęs, ir trys eiliniai kareiviai. Pats postovis buvo toli išsikišęs iš pačių apkasų, — su jais jis buvo sujungtas tik ilgu, kreivu taku.

Kaip ir kiti, jis buvo pastatytas iš apvalių, bedugnių pintinių, prigrūstų smėlio ir žemių, pintinės už jų užsiglaudusiems kareiviams teikė visai neblogą apsaugą nuo šautuvo kulų. Jos buvo sustatytos dviem eilėmis, kad kareiviai galėtų atsistoję šaudyti pro tam tyčia paliktus plyšius.

Jau buvo antras mėnuo, kaip miestas buvo apgultas, ir karas buvo virtęs kaip ir žaidimu. Jei priešas paleisdavo šūvį, būdavo laikoma būtinai reikalinga atsakyti, bet to ir pakakdavo. Kartkartėmis sutratėdavo, subūbėdavo ir visu frontu, bet tokie atsitikimai, kada staiga ant kojų sukelti kareiviai imdavo kaip pašėlę spaudyti gaidžiukus netaikydami, šaudydami kaip pakliuvo, būdavo labai reti.

Sukilimas, kuris buvo tokia pakilia nuotaika pradėtas, merdėjo. Petersburgė žmonės traukdavo į bažnyčias ir melsdavos. Tačiau, kartas nuo karto, tarsi savo nelaimėms ir bėdoms užmiršti, kokiam nors senoviškame name, patrankų šūviais sutrupintais kaminiais, jie susirinkdavo ir, smuikams čirpant, pasišokdavo, bet be gyvumo, tarsi nejausdami jokio smagumo.

Net ir apgulėjai nurimo, prieš ne-spaudė, lyg nujausdami, kad ir taip pat greitai pasiduos.

Tačiau nepažįstamas karininkas, kuris dabar pikta žvalgė po postovį, visai nebuvo taip taikingai nusiteikęs prieš atžvilgiu. Jo žvilgsnis buvo kietas, plieninis. Jo akis viską suėmė.

Jis pamatė vieną kareivį, matyt, pastatytą sargybinių, tingiai smaksant prie šaunamo plyšio. Likusieji keturi tupėjo aplink apverstą statinaitę ir lošė kortomis. Jų skrybėlės kreivai kėpėjo ant galvų, o jie patys buvo viską užmiršę, susikaupę.

Šautuvai ir stūmekliai buvo sustatyti prie pintinių sienos. kažkas buvo giliai įsismeigęs durtuvą į pintinę ir tokiu būdu pasidaręs vagį diržui ir švarkui pasikabinti. Žemė postovyje buvo prikreikta popieriaus gabalėlių, nukramtytų šovinių

*) Šios apysakėlės veiksmas vyksta 1864 m., Jungtinėse Valstybėse, kada dar nebuvo pasibaigęs brolžudiškas karas tarp šiaurinių ir pietinių valstybių dėl vergijos panaikinimo. Šiauriečių kariuomenei tuo metu vadovavo kelis kartus apysakėleje paminėtas generolas Grant, o pietiečių — kilnus ir genialus generolas Lee. Apysakoje minimi Baltieji Rūmai — Jungtinių Valstybių prezidentų rūmai Washingtone.

galų. Vienoje kertėje stovėjo tvirta dėžė. Dėžės antvožas buvo numuštas ir gulėjo pakrypęs girtai. Ant dėžės šonų baltomis raidėmis buvo išpašyta: „1000 šautuvinių šovinių“.

Įsigirdo, skardus ir aštrus, karininko balsas.

— Kas čia vadovauja?

Kareivis prie šaunamojo plyšio grįžtelėjo, tarsi jam būtų kas staiga išpyręs. Sėdėjusieji ant žemės pašoko ir šokdami pasėjo kortas.

— Nai... aš, — atsiliepė kapitonas, labai sumišęs. — Aš vadovauju.

Nepažįstamas karininkas apžiūrėjo jį nuo galvos iki kojų.

— Tamstą — savanoris, ar ne?

Kapitonas pramiksėjo esąs savanoris.

— Ir kaip seniai tamsta tarnauji?

— Nuo 1862 metų.

— Nuo 1862 metų. Dvejus metus. Tačiau, kada į tamstą kreipias vyresnysis, tamsta sugebi tik atsakyti: „Nai... aš“. Tai didelė netvarka. Aš esu priverstas paprašyti tamstą kaip reikiant atsakyti.

— Kapitonas Amos Dade, tamsta, generole; antros kuopos, dvylikto pėstininkų pulko.

— Labai gerai. Paėjėk čia su manim, kapitone.

Lydimas Dade'o, kuriam ausys kaisite kaito, nepažįstamasis pasitraukė kelis žingsnius atgal taku. Ten jis sustojo ir ėmė tyliai balsu kalbėti.

— Kapitone Dade, kodėl tamstos kareiviai dykinėja?

— Na, tamsta...

Nepažįstamasis jį pertraukė. „Negali būti pasiteisinimo. Tai nepakenčiamai! Priešas už penkiasdešimt sieksnių, o tamsta leidi didžiausiai netvarkai viešpatauti. — Paskui pasibiaurėdamas pridūrė: — Jūs savanoriai! Jūs nieko neišmanote apie karą. Jūsų drausmė — tik šešėlis. Savanoriai! Mūsų rykštė Meksikoje 1847 metais ir mūsų rykštė dabar.“

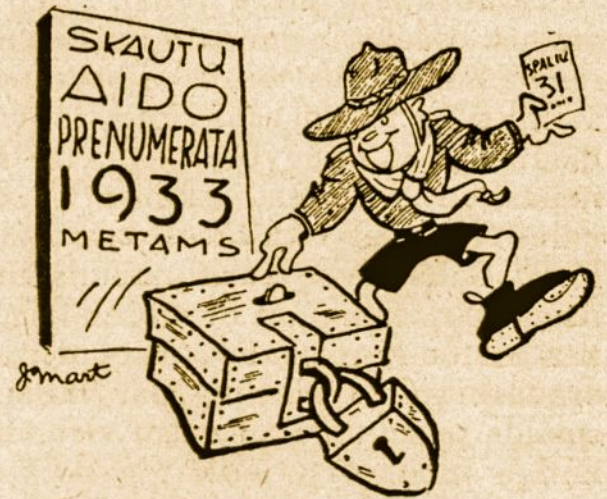
Kapitonas Dade nesitvėrė piktumu: „Tu sagotas kutvala“, plūdos jis savyje, „savanoriai kaip tik daugiausia ir padeda karą laimėti, ir jei turėtum bent trupinėlį proto, tą puikiai suprastum! Atsirioolino iš kažkur ir dar mus moko, kaip apsiausti vesti! Nori, kad kareiviai kaip per apžvalgą smeksotų! Kažin, ar nesi toks pasipūtęs, kad esi Grant'o bičiulis, nes kitaip kas gi, po plynių! galėtum būti?“

Tarsi perskaitydamas jo mintis, nepažįstamasis atsakė: „Aš esu generolas brigadierius Nelson Wingate. Aš esu naujokas — tai yra, čia, šioje karo lauko srityje, bet ne naujokas kare. Be to, aš gerai pažįstu kraštą čia, nes esu kilęs iš Virginijos. Ne vieną karininką ana ten, — jis trumpai mostelėjo į sukilėlių linijas, — gerai pažįstu. Bet dabar jie mano priešai. Kiekvienas jų, neišskiriant ir paskutinio eilinio Lee kariuomenės eilėse, yra mano priešas, ir su kiekvienu reikia visados elgtis kaip su tokiu. Gal dabar jau pradėdi suprasti, ko man reikia, kapitone?“ Ir generolas, išmeigęs savo akis į kapitoną, aštriai pažiūrėjo. Kapitonas neramiai sujudo.

— Kare nėra vietos apsilaidimui, šposavimui. Jau dvidešimt metų gyvenu su karu, kapitone Dade, ir esu patyręs, kad karas — griežtas ponas. — Wingate šaltai uždėjo ranką ant savo kardo rankenos. — Aš gavau patirti, —

Visi paskui Mikę Švilpą!...

Karikatūra ir žodžiai J. Martinaičio.

Turi Švilpa aukso skrynią,
Skrynioj guli centai grynai,
Guli centai, guli litai
Ir visokie brangūs kvitai.
Taip visus metus jis renka,
Deda pinigus į „banką“,
Po lituką, po centelį,
Turingumą savo kelia.
O jau rudenį, kai šala,
Švilpa skaito kapitalą,
Neša pinigus į paštą,
„Skautų Aidui“ siunčia raštą.
Siunčia taip prenumeratą
Trisdešimt trečiųjų metų.
Kas dar šito nēr atlikęs,
Imkit pavyzdį iš Mikės.

traukė jis toliau, — kad tam tikrose fronto dalyse kasdien draugiškai susieinama su priešu. Aš gavau patirti, kad taip jau ilgesnį laiką daroma. — Jis kietai atkirčiavo kiekvieną skiemenį: — To aš daugiau nepakėsiu. Bent kariuomenės dalyse, kurioms nuo šiandien turėsiu garbės vadovauti. Esu žūt būt pasiryžęs padaryti savanorius tikrais kareiviais, — paversti savanorių brigadą organizacija, kurios visas pajėgas pašvęsiu kariavimui.

Stovėdami ten, tie du vyriškiai sudarė griežčiausią kontrastą. Dade'o uniforma baigė irti. Stovimas apsiausties gyvenimas buvo skaudžiai jam atsiliepęs. Jis buvo apsimovęs nublukusiomis mėlynomis kelnėmis, apsilvilkęs rudais dryžuotais marškiniais ir senu alpaginiu švarku ir užsidėjęs irstančią šiaudinę skrybėlę. Užsileidęs barzdą, jis atrodė greičiau, kaip koks nuskuręs kampininkas, o ne Jungtinių Valstybių kariuomenės kapitonas. Tačiau Dade buvo geras, uolus ir prityręs kuopos vadas. Jis visa širdimi laukė dienos, kurią karas pasibaigs ir tas žmonių skerdimas, kaip jis tikėjos, amžinai pasibaigs. Tada jis galės vėl grįžti į savo vietą batų dirbtuvėje viename Massachusettso mieste, galės vėl pradėti savo ramų gyvenimą, kurį buvo taip staiga nutraukęs, kada po 1861 m. nelaimės prireikė daugiau savanorių kraštui gelbėti.

Wingate buvo visą pėdą aukštesnis už Dade'ą. Jo plaukai po gražiai uždėta tūbine lauko skrybėle buvo jau paširnoję. Jo nosis buvo kumpa, agresyvi, jautriomis šnervėmis, ir švelnino šiaip šiurkščią jo veido išvaizdą. Jo burna buvo plati ir tvirta. Jo uniforma gulėjo kaip išlieta ir, kartu su juodais lauko batais, buvo nuostabiai švari — joje nebuvo žymu nė mažiausios dulkelės nei purvo krislelio. Padiržėje kabėjo baltos briedenos pirštinės. Pašonėje buvo prisegtas kardas. O parankiui tamsiai rudos odos makštyse, kurias koks pasiuntinys buvo išblizginęs, kol jose atsimušę visos

šviesos ir šešėliai, kabėjo paskutinio modelio revolveris.

Wingate klausė tik vieno pono — karo. Savanoriui gal ir būtų buvę nemalonu, atsidūrus savo gimtinėje, su senais bičiuliais ir kaimynais kariauti. Savanoris gal, būtų ir panorėjęs prie jų pribėgti su ištiesta ranka ir linksmu „Sveiki!“. Tačiau Wingate, gūdnas karys, tikras, visa to žodžio prasme, kareivis, iš savo pono žinojo tik, kad į senus bičiulius ir kaimynus reikia žiūrėti kaip į priešus, kad juos reikia šaudyti, žudyti.

Generolas Grantas jį mėgo; jį mėgo ir Meade. Bet Sheridaną jo nekenė. „Senas keltas!“ ne kartą išsibardavo tas narsus karys. „Įvarykite spilgą į jį, pažiūrėsime, ar iš jo bėgs kraujas!“ Mat, net sau lygių tarpe Wingate nebuvo draugiškas. Stovėklos linksmybėms jis būdavo šaltas, abejingas. Bet, nežiūrint to, kariuomenės vadai žinojo, kad Wingate'u galima pasitikėti. Grantas, nudžiugęs, kad jį priskyrė prie žygio prieš Petersburgą, karštai pasveikino jį atvykus ir parodė, kaip aukštai vertina jo gabumus, paskirdamas jį per akmens metį nuo priešų įsikarusios brigados vadu.

— Kapitone Dade, — tarė generolas, ir jo balsas dūrė kaip lediniu durklu, — man pranešė apie nerimtą elgesį, kuris iki šiolei buvo pakenčiamas šitame postovyje. Kasdien ketvirtą valandą po pietų, kaip man sakė, vienas iš tamstos kareivių vyksta į priešų linijas ir susitinka su priešų eiliniu, kurį jūs vadinate Raudongalviu. Šis priešų pasiuntinys atneša tabako išmainyti jūsų kareivio atnešama kava. Matai, kapitone, viską žinau. Tokių mainų negalima daugiau pakęsti. Atėjau čia šiandien jiems galo padaryti.

— Aš pats tai padarysiu, generole. — skubinau pertraukė Dade. — Aš šūktelsiu Raudongalviui, — tai yra tam kareiviui, — kad daugiau neateitų.

— Apsieis ir be šaukimo, kapitone. Jokio susižinojimo su priešų. Ar tai aišku?

— Taip, tamsta, generole. Bet kaip...

— Pašalinsime vieną iš kaltininkų. Tai labai paprastas, bet ir labai sėkmingas. galėčiau pasakyti, net amžinas būdas: ...priešų pasiuntinį nušausiu.

Dade sušuko iš pasibaisėjimo: „To tamsta, generole, nepadarysi! Juk tas žmogus bus be ginklo!“

— Tai jo dalykas. — Viena generolo plačios burnos kėrtė su šalta panieka kryptelėjo į viršų. — Tikrai puikų supratimą apie jūsų karybą gauni, radęs veikiančios kariuomenės kareivį slankiojantį be ginklo. Ir tai dienos šviesoje. Toks kvailys tik kulkos vertas.

Jis keikė savo ašaras, bet negalėjo jų sulaikyti.

Dade galvojo, baimingai žiūrėdamas į Wingate'ą, kaip į kokią keistą žvėrį: „Užtenka pasižiūrėti į tas jo ilgo veido žiaunas. Kažin, ar jis kada atsileidžia? Ar kada šypsos? Tur būt, niekad. Kažin, ar turi vaikų? Tur būt, ne. Jie negalėtų išgyventi. Tos plieninės rankos ištrėkštų iš jų gyvybę, kada juos apkabintų“.

O barzdotas seržantas karštai savyje meldė: „O Viešpatie, iš savo didžio gailėsčio, maldauju Tave, įkvėpk gailėstinumo šitam niauriam kraugerui į širdį. Išmokyk jį, kad mūsų priešai yra tokie pat žmonės, kaip ir mes — vargšai, kurie gyvena trumpą liūdesio ir džiaugsmo valandą, kurių visų tikra, nenulenkiama mirtis laukia! Tegul jis neiššaukia mirties! Įkvėpk jam savo gailėsčio, Viešpatie! Tavo tarnas, kurio tiek kartų pa-

sigailėjai, kada mirtis jį iš visų pusių supo, prašo Tave šios mėnos malonės!“

Generolas Wingate galvojo: „Atstumas — maždaug penkiasdešimt sieksnių. Palauksiu, kol jis bus puskelyje. O tada paleisiu vieną šūvį — tiesiai į širdį. Bus pamoka sukilėliams, o kas svarbiau, bus pamoka ir šitiems ištiželiams postovyje. Kokią skrybėlę tas kapitonas užsimovęs! Kokią išūlį, netvarkingą! Jis man atsakė: „Nai aš... aš vadovauju“. Geros širdies, bet, Dievulėliau Tu mano! Jei tai bus ir paskutinis patarnavimas, kurį aš suteiksiu savo tėvynei, aš bent šiuos savanorius išmokysiu, kaip reikia karo metu elgtis“.

Staiga kapitoną Dade, barzdotą seržantą, apsiašarojusį jaunikaitį ir kitus du kareivius pagavo siaubas. Jiems kvapą gniaužė gniaužė. Akis ėmė svilinti. Kad tik jų akys galėtų sušukti!

Mes audžiam.

Wingate dar stipriau apgniaužė revolverį. Bet šiaip, be to baisaus judesio, jis glūdėjo pasienvyje kaip katė, kuri nejudėdama pelės tyko.

Tragedija prasidėjo.

Pirma, iš postovio priešais išlindo linksma, pašaiپی ranka. Ją tris kartus pamojavo, o paskui nykštys ir pirštai ėmė kažkokį šokį šokti. Ranka buvo apskretusi; rankovė buvo dar labiau apskretusi, o prie riešo buvo pabrizgusi, taip, kad ir iš tolo tai buvo matyti.

Paskui iškilo antra ranka ir linksmi pakartojo tuos pačius lengvapėdiškus judesius.

— Jis rodo mums, kad neturi šautuvo! — prakukčiojo apsiašarojęs vaikinai. — Tai jo signalas! Raudongalvi, Raudongalvi, grįžk atgal! — Tuos žodžius jis tarė lyg smaigiamas, savo gerklės gilumoje. — Jis tave tikrai užmuš! Pas mus pats velnias yra atsibeldęs!

Dabar iškilo galva. Šokinėjančios rankos nusileido, Raudongalvis užsigulė ant sukilėlių postovio briaunos. Galva kilstelėjo aukščiau.

Pagaliau Raudongalvis ir visas išlindo.

Jam negalėjo būti daugiau kaip devniolika metų. Jis našiai nutraukė per

priešo apkasus. Saulės šviesoje jo drąsi, laisva garbanota galva dar labiau paraudonavo. Ėjo jis ta savo pažįstama, juokinga eiseną, — tarsi ims ir pradės šokti, laigyti. Traukė jis, švilpdamas tas tris ypatingas savo gaidas, kurios, rodės, sklido toli, toli, į slapčiausias dangaus gelmes ir, ten atsimušusios, aidų aidais sklyduriavo žemyn. Vienoje ištiestoje rankoje jis nešė tabako, o kita perdėtai mojo, viliojančiu balsu šaukdamas: „Tprukutė! Tprukutė! Tprukutė!“

Raudongalvis, sulysęs fronto šposininkas, drąsiai, pasitikėdamas, be baimės žengė į mirtį!

Dade'o kareiviai jį vertė vėrė savo žvilgsniais.

Raudongalvis, pasiekęs puskelį, stabtelėjo, šelmiškai nusišypsojo. Paskui sukeitė kojas, kairės kojos nykštį išdidžiai į žemę nukreipė. Mielas baidyklė, vieną kitą valandėlę papozavęs ten, virvelėmis paristomis kelnėmis, pagaliau prabilo:

— Ar miegate ten? Kas atsitiko? Nejaugi man pasakysite, kad metėte apkasus ir namo sugrįžote? Ei, pabuskite ir atsiuskite savo žmogų, — jo balsas atsklido pas juos, švelnus kaip aksomas, — nes kitaip aš trauksiu sau pirmyn, paimsiu visus jus į nelaisvę ir padovanosiu generolui Lee.

Viešpatavo mirties tylą.

Pagaliau pasigirdo brigados generolo Nelsono Wingate'o balsas: „Pasigailėti jo būtų neteisinga“.

Jis iššovė. Šūvis kurčiai suskambėjo.

Revolveriui terkstelėjus, šiauriečių postovyje kareiviai baisiai riktelėjo, tarsi jiems būtų kas skaudžiai botagu kirtęs. Wingate'o veidą paslėpė aitrių dūmų debesys, išiveržęs pro plyšį. Jis pakėlė ranką prie akių, tartum būtų apakęs ar sužeistas.

Šūviui suaidėjus, Raudongalvis sušvėrė, išsilaikė valandėlę ant kojų, paskui kaip ilgas išsitiesė. Šypsena išnyko, — pakeista skausmo išraiška, tarsi jis nieko negalėjo suprasti.

— Kas atsitiko, vyručiai? — skausmingai paklausė jis. — Ar jūsų laikrodžiai... vėluoja?

Dabar viskas vyko žaibo greitumu. Raudongalviui dar nespėjus parkristi ant žemės, kaip iš sukilėlių postovio išsiveržė baisus krioksmas ir pasipylė du kart smarkesnė šautuvų ugnis. Ore suzvimbė kulkos. Jos piktai kirtos į postovio pintines, aižė jas ir švilpdamos giliai smego į smėlį.

Dade'o kareiviai isteriškai, iš įpročio, suniko šaudyti, spaudė, kaip pakliuvo, šautuvų gaidelius. Šaudymas papliūpėjo visa linija. Subaubė ir sukilėlių patrankos, didindamos triukšmą. Iš savo pastogių išpuolė ir šiauriečių artileristai ir, atraitoję rankoves, subruzdavo aplink stūmeklius ir šovinius.

Pratrūko pragaras.

Štabe karininkai šaltai pakėlė akis nuo popierių ir ėmė teirautis, kas atsitiko. Ėmė sagstyti prie šonų kardus ir traukti laukan.

Dade'o postovis buvo prisklidęs pilnas dūmų. Vienam kareiviui kulka prakirto veidą. Jis sėstelėjo, nusitvėręs rankomis už veido, ir piktomis akimis įsistebeilijo į Wingate'ą.

— Raudongalvi! Raudongalvi! Tai ne mano kaltė! — klykė apsiašarojęs vaikinai. — Tas senas velnias kaltas!

Vaikinas perrėkė šaunamų ginklų trenksmą, bet jei Raudongalvis ir išgirdo jo žodžius, vis tiek neatsiliepė.

Jis gulėjo, kur buvo sukniubęs, maždaug puskelėje tarp priešingų postovių, taip apie dvidešimt penkis sieksnius nuo vieno ir antro postovio. Jo galva buvo nukreipta į Dade'o kareivius. Matyti, jis jau visai nesusivokė, nes, užuot šliaužęs į savo linijas, skausmingai ropojo pirmyn.

Atrodė, lyg vienas šonas būtų jam visai atimtas. Jis pasivilkio kiek vienu keliu, pasiramsčiuodamas viena ranka. Jo galva sviro, o jo rudos garbanos, dabar sudrėkusios, dribo jam ant kaktos drebančia kaskada.

Saudymas taip pat staigiai, kaip prasidėjo, ėmė silpnėti, o paskui visai nutilo, primindamas lietaus būrį vasarą. Oras pragiedrėjo, įtempimas perėjo, štabo karininkai sugrįžo į štabo būstinę, artileristai užsirūkė pypkes ir ėmė valyti patrankas.

Raudongalvis dar vieną, antrą, trečią kartą šliužtelėjo, paskui jo jėgos išseko, ir jis sukniubo, ir gulėjo, ištisęs viena ranką į šiauriečių postovį.

— O Viešpatie, — meldė barzdotas seržantas, — išgelbėk šį taip be reikalo pašautą priešą!

— Šimts perkūnų, eisiu, atgabensiu Raudongalvį! — sušuko apsiašarojęs vaikinai.

— Lik, kur esi! — Išgirdęs tą griežtą gaidą Wingate'o balse, vaikinai sustojo kaip įremtas. — Tai mano dalykas!

Generolas įsikišo revolverį atgal į makštį. Nusikabino kardą ir pametė ant žemės. Dešinį kelią kilstelėjo, bato padą įrėmė tarp pintinių. Jis lipo iš apkasos.

— Jie nušaus jį, kaip tik pasirodys! — su žiauriu patenkinimu pamanė kapitonas Dade. Paskui, vienai minčiai topelėjus jam į galvą, jis su sielvartu sušuko: „Sustok tamsta! Nejaugi eini jo pribaigti?“

— Nebūk didesnis kvailys, kaip iš prigimties esi, kapitone Dade, — atkirto Wingate.

Jis iškėlė galvą aukščiau pintinių. Tarsi nematomai rankai čiuptelėjus, jo skrybėlė spurstelėjo į orą, paskui negrąžėdama nusileido ant žemės. Jos viršugalvyje buvo skylė. Kita, skubi, neregima ranka nulakino paširmojusių plaukų kuokštą ties pat generolo ausimi.

Du dūmų tumulėliai iškilo iš sukilėlių apkasų.

Kol kas suspėjo paspausti trečią gaidelį, Wingate, visu ūgiu iškilęs ant pintinių briaunos, įsakomu mostu iškėlė vieną ranką.

— Sulaikykite ugnį! — sušuko jis priešui.

Pamatę jį, nustebę ir supratę, kad galės jį nušauti, kada tik panorės, sukilėliai valandėlę nustojo šaudę.

Išgirdęs tą garsų ir griežtą balsą, Raudongalvis, įrėžęs kaklo raumenis, pakėlė galvą. Paskui, pamažu, pasirėmęs vienu keliu ir alkūne, visas pasikėlė.

Raudongalvis pamatė Wingate'ą aukščiau ties savimi. Jis kryptelėjo savo ugniną galvą, primerkę vieną akį. Sena šypsena pasirodė jo veide.

— Sulaikykite ugnį! — pamėgdžiojo jis. — O kas atsitiko, kad taip blogai taikote?

— Bet, generole, — maldavo susisielojęs Dade, — mes negalime taip apvilti mumis pasitikėjusių žmogų. Tai neteisinga — nežmoniška!

— Žmoniškumas ir karas, kapitone? Žmoniškumas ir karas? — Generolas žiauriai šypstelėjo. — Neprisimenu, kad būčiau kada girdėjęs tuos du žodžius sujungtus. Keistas žmogus esi, kapitone Dade, jei leisi man taip pasakyti. Gal

tamsta dar labiau pasipiktinsi, sužinojęs, kad šiandien, atėjęs į linijas, aš jau du žmones užmušiau? Abudu jie slinko iš sukilėlių pozicijų. Jie nesinešė baltos vėliavos, nieku nerodė, kad bėga iš priešo ar pasiduoda. Todėl, mano galva, jie buvo paprasti priešai, ir aš juos nušoviau. Pavyzdžio dėliai aš taip pat pasielsiu ir su šiuo Raudongalviu.

Wingate pasižiūrėjo į sunkų auksinį laikrodėlį, kurį išsiėmė iš liemenės kišenėlės. — Už penkiolikos minučių, — tarė jis trumpai. — Grįžk tamsta į savo postovį. Perspėk savo kareivius, kad jei pamėgins susižinoti su priešų, bus griežtai nubausti.

Dade nuėjo ir pergyveno penkioliką ilgiausių ir skaudžiausių savo gyvenimo minučių. Nusekęs paskui, generolas, su tuo šaltumu, kurio jį jo verslas buvo išmokęs, atsistojo vienoje postovio kertėje. Ten, prisikišęs prie plyšio, jis ėmė žvalgytis po nusiaubtą žemės sklypą priešais.

Generolui užsižiūrėjus, Dade atsargiai pamoko savo barzdotam seržantui, kurio uniforma buvo tokia pat nekariška, kaip ir jo. Šnibždėdamasis ir versdamasis mostais, jis išdėstė savo pavaldiniui, ką generolas ketina padaryti.

— O, niekšas! — prašnibždėjo seržantas. Pasipiktinęs seržantas atsmakė savo sutizusią kepuraitę ant pakaušio (suplyšusi kepuraitė jau seniai buvo įgavusi kažkokią linksmą, šelmišką išvaizdą) ir įsikabino nagais į savo gaurus. — Ką galime padaryti?

— Nieko, — vos girdimai atsiliepė Dade. — Jis kalba kaip iš knygos, o kiekvienas jo žodis — kaip iš plieno.

Barzdotas seržantas, nors, įsuktas į kariuomenės sukuri, buvo pradėjęs ir kortomis lošti, vis dėlto buvo dievotas, pamaldus žmogus, kuris paprastai melsdavos balsu smarkiai mušdamasis į krūtinę. Jis buvo kilęs iš mažo miestelio Maine'o valstybėje ir savo gimtajame miestelyje, dėl savo sielą pripildančio, graudingo balso, jis turėjo didelį pasisekimą. Dabar jam buvo labai sunku, kad negali balsu melstis. Bet vis dėlto geras žmogelis karštai meldė savyje, — net visas virpėjo iš susijaudinimo.

Kartas nuo karto nutraukdamas savo karštą maldą, jis ženklais perdavė žinią prie plyšio greta jo stovinčiam kareiviui. Kareivis smarkiai nusikeikė. „Na, na, na!“ — jį tyliai subarė seržantas ir savo didele letena užėmė kareivio burną. Bet tas vis dėlto jau buvo suspėjęs perduoti nuostabią žinią savo kaimynui.

Penktas ir paskutinis kareivis sužinojo ją laiku.

Postovis kaiste įkaito neapykanta.

Veltui penki jame buvę kareiviai spoksojo pro plyšius ir įsitempę mėgino nežymiai perspėti sukilėlių postovį priešais. Priešas, matyti, nebūdėjo, nesisaugojo, nes artinos ketvirta valanda, — ta užburta valanda, kada, abipusiu susitarimu, karo veiksmai toje nežymioje fronto vietoje būdavo nutraukiami ir iš postovių išeidavo du kareiviai pasikeisti savo turimais ištekliais.

— Tai gėda — baisi gėda!

Jaunas vyras, kuris paprastai išeidavo iš Dade'o postovio susitikti su Raudongalviu, verkte verkė iš apmaudo ir nusiminimo. Kad tik būtų galima kaip nors, galvojo jis, perspėti jį, kad neat-eitų! Kad būtų galima kaip nors nežymiai jam žinią duoti, tik tik ranka mostelėti! Užmušti vargšą Raudongalvį, kurį jie visi taip mėgo, — Raudongalvį su jo tabaku, šypsena ir kiekvienai dienai parengtu juoku! Jis amžinai klausinėdavo, kaip visi Baltuosiuose Rūmuose laikos,

Pigiau negu visur.

Visos skautės ir visi skautai perka skautiškas reikmenis tik **Skautiškų Reikmenų Tiekimo Skyriuje**, Kaunas, Nepriklausomybės aikštė 4, telef. 40-71.

Visoks patarnavimas vietoje kasdien, išskyrus šventadienius, 11—15 v. ir 17—18 v., o užsakymai paštu paprasti ir išperkamuju mokesčiu pildomi visuomet ir greitai.

Svarbu skautams.

Šiomis dienomis gauta didelis kiekis gerų ir pigių šių skautiškų reikmenų:

- 1) Baklagių a' 1 lt.
- 2) Siūldėžių a' 1 lt.
- 3) Karbitinių žibintuvų a' 1 lt.
- 4) Saugių buteliukų jodui a' 1 lt.
- 5) Skalpų skautėms (visokioms skiltims) a' 1,25 ct.
- 6) Peiliams grandinėlių (prie diržo) a' 50 ct.

Tiekimo Skyrius.

amžinai plepėdavo, kaip sukilėliai šiauriečius suplieks, ir amžinai prašydavo perduoti Grantui, jei tektų jį pamatyti, kad jo šovininėje jam vis dar yra likęs vienas šovinys. Visą laiką jis panašiai šposaudavo. Ir kam tie jo šposai kenkė? Niekam. Juk jis su Raudongalviu užtektinai prisikariaudavo per dieną, turėdavo tik tą vieną kitą atvangos valandėlę keturiomis, kaip ir atsipūsti, kvapui atgauti, o paskui vėl kibdavo į priešą. O čia atsilvilkio tas papūtžandis, iš Dievas žino kur, ir ketina Raudongalvį nudėti. Beširdis niekšas! Biaurus, senas skrabalas!

Jaunas vaikinai brūkstelėjo ranka per akis ir papurtė galvą, kaip įsiutęs žvėris. Jis dar nebuvo tiek nutolęs nuo mažvaikio amžiaus, kad įpykęs negalėtų greitai jį sugrįžti.

Wingate nusliuogė pintinėmis žemyn į kitą apkasą pusę ir priėjo prie parkritusio jaunikačio. Pasilenkęs jis pakišo vieną ranką Raudongalviui po keliais, o kita apkabino berniuko pečius ir pakėlė jį nuo žemės. Raudongalvis ne kažin kiek svėrė. Tiesą pasakius, ne kažin kiek svėrė ir visi, kurie tuo laiku išeidavo iš Peterburgo. Liesos Raudongalvio kojos tabalavo. Viena ranka Raudongalvis apsikabino Wingate'ą už kaklo, kad galėtų geriau laikytis.

Rūpestingai, bet našiai, žengdamas, generolas Wingate nunešė tą skarmalų naštą per tuos dvidešimt penkis sieksnius, į sukilėlių pozicijas. Ejo jis vidur didelės tylos. Visu paliniju kariuomenės, ar tos jų dalys, kurios buvo suspiestos tame bare, žiūrėjo nustebusios, valandėlę visą karą užmiršusios.

Už kelių žingsnių nuo priešo pozicijų Wingate sustojo. Kaukstelėjo užkulniais. Net ir su pilnu glėbiu jis nuo galvos iki kojų atrodė karys.

— Aš noriu pakalbėti su vadovaujančiu karininku.

Istojo valandėlę tylos. Wingate stovėjo kaip statula. Raudongalvis vis laikė apsikabinęs jo tvirtus pečius. Paskui iš sukilėlių eilių pasigirdo lėtas balsas:

— Na, sakyk, ko reikia.

Wingate su begaline arogancija kilstelėjo savo baltą galvą. „Tur būt neklysiu taręs, kad tamsta būsi savanoris, ar ne?“ paklausė jis.

— Gal ir neklysi.

— Tai numanu iš tamstos elgesio. Na, gerbiamasis, gražinu jums jūsų vyrą.

Ne iš to galo...

Ar jūs pažįstat Petrą Putrių? Jei ne, tai aš supažindinsiu...

Tai 13 metų vyras, aukšto ūgio, bet laibas, kaip kartis. O balsas jo toks plonas, jeigu norit gerai išsivaizdinti, tai priėję prie pianino paspauskite dešinę pusę paskutinį klavišą...

Jis, kaip ir visi mūsų draugovės kandidatai, praėjusį sekmadienį laikė III-čią patyrimo laipsnį egzaminus. Ir taip karštai jis tiems egzaminams ruošėsi, kad stebėtina, kaip jis nesutirpo!

Kur tik eina, ką tik daro, vis programą atsivertęs mala ir mala.

Programą jis buvo šitaip susistatęs:

— Koks yra skautų šūkis?

— Budėkl!

— Obalsis?

— Dievas, tėvynė ir artimas.

— Kas skautų įkūrėjas?

— Robertas Baden-Powellis.

— Kada įkūrė?

— 1899 metais.

— Kur?

— Pietų Afrikoj, Mafekingo mieste.

— Kas yra skautų patronas?

— Šv. Jurgis.

— Kas Lietuvos skautų patronas?

— Šv. Kazimieras.

— Kiek yra skautų įstatų?

— Dešimt.

— Kiek įsakymų?

— Dešimt.

Ir taip mūsų Petrukas varė ir varė programą nuo vieno galo iki kito. Pabaigęs vėl iš pradžių pradėdavo.

Egzaminai buvo gimnazijoje. Egzaminų komisija, kad nebūtų trukdymų, užsidarė atskiroj klasėj.

Petrukas kantriai laukė savo eilės. Ir vėl energingai stveriasi programą kalti:

— Koks skautų šūkis?

— Budėkl!

— Obalsis?

— Dievas, tėvynė ir artimas.

Ir taip vaikščiodamas prieškambario varo ir varo, nuo pradžios iki galo.

Tamsta neturi teisės leisti jam bėgioti tarp linijų be ginklo. Aš pašoviau jį, norėdamas pamokyti savo kareivius. Dabar gražinu jį tamstai.

Jis priėjo prie pat sukilėlių apkasų, pakėlė Raudongalvį, kuris buvo tuo tarpu apalęs. Keturios ar penkios poros rankų išsitiesė ir įtraukė liesą kūną į saugumą.

Wingate vėl prabilo: „Leisk man tamstai pasakyti, gerbiamasis, kad nuo šiolei šiame fronto bare nutraukiamas visas susisiektis su priešu... visiškai nutraukiamas.“

— O tamsta leisk man tamstai pasakyti, gerbiamasis, — atsiliopė tas pats lėtas balsas, — kad tamsta esi kaip ir negyvas... visiškai negyvas.

Wingate ramiai atsakė: „Tiesa. Tą suprantu“.

— Duosiu tamstai progą: bėk, jei išbėgsi, išsigelbėsi.

Wingate, prieš atsakydamas, dar labiau išsitiesė: „Aš nesu pratęs bėgti“, išdidžiai tarė jis. „Taip pat nenoriu, kad mane nušautų iš nušarų. Aš mirsiu su veidu į priešą“.

— Labai puiku, gerbiamasis.

Wingate apsisuko ant kulnies, lyg būtų parade. Paskui, žengdamas kaire, leidosi savo apkasus. Dailiai ir tiksliai. Žengė kariuomenės statuto nustatytu žingsniu. Žengė, tarsi žygiuotų, neregimam orkestrui grojant.

Drąsiai stoja prieš komisiją. Ir ko jis turi bijoti, jeigu programą moka, kaip penkis pirštus!...

Egzaminuoti pradeda skautininkas, atvykęs iš Kauno.

— Na, papasakok tą, ką geriausiai moki...

— Budėkl!... — atsako Petrukas.

— A... reiškia skautų šūkį. O kas yra skautas?

— Dievas, tėvynė ir artimas.

Komisijos nariai pasidalijo nieko nereiškančiais žvilgsniais.

— Kaip vadiniesi? — vėl klausia skautininkas.

— Robertas Baden-Powellis.

Komisija išmeigia į Petruką savo akis.

„Nesitikėjo, mat, kad taip gerai moku... Dieve, padėk ir toliau man taip...“ — mąsto Petrukas.

— Kokiais metais esi gimęs?

— 1899 metais.

— Kur?

— Pietų Afrikoj, Mafekingo mieste.

Skautininkas prisitraukia jį arčiau savęs. Pridėjęs prie kaktos ranką pažiūrėjo: — ar nekarščiuoja.

„Nesistebėkit, aš ir toliau moku viską, kaip reikia“, — mąsto mūsų vargšas Petrukas.

— Pasakyk man, kuo vardu tavo tėvas?

— Šv. Jurgis.

— Ham... Kas tave taip mokino programos?!

— Šv. Kazimieras.

Komisijos nariai net iškaito.

„Nesitikėjau ir aš pats, kad taip gerai man seksis programą atsakinėti“.

— O kiek metų turi?

— Dešimt.

— Kiek metų, kaip įstojai į draugovę?

— Dešimt.

— Užteks, broliuži...

Egzaminams pasibaigus, Petrukas nesupranta, kodėl jis jų neišlaikė.

— Visą programą, rodos, taip, kaip žirnius išbėriau...

Paskiau, lyg sugalvojęs, pats sau tarė: — A...a... Matyt, aš ne iš to galo pradėjau!...

Leonas Lenis.

Šešios pėdos nuo šiauriečių postovio jis, vikrus kaip lūšys, apsisuko, — taip apsisukti jis, be abejo, buvo išmokęs Amerikos lygumų platybėse. Iš makštų švystelėjo revolveris. Jį Wingate išsitraukė pačioje šio nuostabiai greito manevro pradžioje. Viską padarė vienu judesiu: apsisuko, ranką tystelėjo žemyn, išsoko revolveris...

Bet vienas sukilėlių šaulys iššovė pirmas.

Švino gabalo ištiktas, Wingate atsitrenkė į pintinių sieną, kad ta net subūpsėjo. Ten jis dar išsitiesė ir taip išstovėjo, kol užgeso gyvybė. Stovėdamas ten, jis taip pat šaltai ir korektiškai, kaip ir pirma, tarė: „Kapitone Dade, prižiūrėsi, kad mano įsakymai dėl susisiekimo su priešu būtų žodis į žodį išpildyti“.

Kiti žodžiai jau sunkiau davė: „Aš tik pašoviau tą Raudongalvį į petį. Tai neteisinga tiems dviems vyrams, kuriuos nušoviau ši rytą... mirtinai. Bet yra ribų... yra ribų... net ir karui“.

Revolveris iškrito iš jo silpstančios dešinės rankos. Bet kaire, kad ir jau smuko žemėn, jis vis stipriai glaudė prie širdies Raudongalvio mažą pakietėlį tabako.

— Labai gailiuos, kapitone Dade, kad išėjo maža netvarka, — tarė Nelsonas Wingate, gėsdamas. — Bet, matai, kapitone, jis buvo... mano sūnus“.

Išvertė V. K.

Iš mūsų gyvenimo.

Budėkl!... Radio... Ukmergė...

— Jau įsteigta skautų sporto sekcija, kur priklauso, kol kas, tik didžiausi gimnazijos kojasvydžio (futbolo) mėgėjai.

— Gruodžio 4 d. tuntas minės dviejų metų veikimo sukaktuves, kurios keliamos iš lapkr. 23 d. Visi vienetai jau pradeda ruoštis. Tikimasi sulaukti ir Vyr. Skautininką.

— Šių sukaktuvių proga vyr. skilt. Ant. Umbrasas iniciatyva ruošiamas specialus leidinėlis.

— Nuo lapkr. 1 d. įsteigtas tunto knygynas, kurio organizatorium ir vedėju paskirtas vyr. skilt. Ant. Umbrasas. Dėka smarkaus vedėjo, knygų skaičius kasdien smarkiai didėja. Daug ir patys skautai paaukoja.

— V.-paukšt. skyrius, vyr. skilt. Ant. Umbrasui, dėl daugelio pareigų, atsisakius, kurį laiką buvo be vado. Nuo pradžios m. m. pakviestas kap. Ikumas.

— Pirmąjį sniegą XL3 desėtkas skautų pasitikom su šūkiu: „Valio! Pirmasis sniegas, Valio! Valio!“

— X.27 septintokai, šeštokai ir k. padarė ekskursiją į valst. teatrą, kur pažiūrėjo „Hamletą“.

— III Dr. V. Kudirkos dr.-vė š. mėn. 29 d. minės dviejų metų sukaktuves. Jau smarkiai ruošiasi.

— XI.5. VIIIa kl. suruošė vakarą, kur suvaidino vieno veiks. komedijėlę: „Aš numiriau“, choras padainavo, mokinys Kruopis pasmuikavo, dvi mažosios draugės duetą padainavo, o po to tik buvo valsiukai ir linksmosios polkutės...

— Šimet vilk.-paukšt. veikimui daug geresnės sąlygos: mokyklos patalpos erdvesnės, visi vienoj vietoj... Vadovauja vilk. — vyr. skilt. Ant. Umbrasas, jam padeda Henr. Ragėnas ir kiti skautai. Paukšt. — skautė Baltrūnaitė.

Ant. U. Kairionis.

Kelmės vid. mokyklos vakaras.

Spalių 23 d. buvo Kelmės vid. mokyklos viešas vakaras. Programą išpildė patys mokiniai. Nors mokiniai beveik vieni „pipirai“, bet svečiams neblogo išpūdzio padarė. Buvo vaidinimas „Šventadarbiai“, iš spaudos draudimo laikų 1 v. drama, mergaičių plastika, choras, berniukų gimnastika ir viduramžių šokis. Labai gražiai pasirodė mergaitės. Berniukų gimnastiką išpildė skautai, visi uniformose. Dėl įvairumo, trys buvo sportiškais kostiumais. Idomus buvo mergaičių viduramžių šokis viduramžių kostiumais.

Skautė K. K.

Budėkl! Giedraičiai!

— Draugovės štabas „išnešė“ į viršų daug nutarimų:

1. Skiltininkas turi būti pats tvarkingas. (Už tai nuo skiltininkų reikalauja draugininkas savaitinio „balanso“, kuris suvedamas ant tam tikro lapelio).

2. Skiltininkai turi daryti sueigas kas savaitę ir energingai ruošti savo skautus į III pat. laipsnį.

3. Paskiltininkis turi gražiai vesti kronikos knygą. (Paskutiniu laikotarpiu ji, vargšė, buvo pamiršta).

4. 1932.XL4 štabo posėdy buvo nutarta kreiptis pas rėmėjus, kad duotų pinigų pirkti puodui ar kitam reikalingam daiktui, kuris būtų dovana už skilties veikumą.

— Dr.-vės rėmėjų skaičių yra energingos mok. p. Valeikienė ir p. Miltėnaitė.

Juoz. L. — Kairionio Brolis.

Maži geri darbeliai-dideli geri darbai.

3 veiksmų skautiškas vaidinimas.

(pagal P. Josselin ir J. Delsuc).

III veiksmas.

Stovykloje prie vadovybės palapinių. Uždangai pakilus, Kirvutis ir Jonikas atsisėdę ir užimti savo pareigų darbais. Kirvutis skaičiuoja smulkius pinigus. Jonikas paskendęs daugybėje aplink jį gulinčių bylų margaspalviais viršeliais, prieš juos viršuje ant medžio ar stulpo iškaba: „Ūkio Dalis — Išdas — Stovyklos raštinė“, po užrašu dvi strėlės, rodančios į priešingas puses — viena į Kirvučio, kita į Joniko. Scenos gilumoje stovyklos viršininko — draugininko palapinė. Kaip ir antras, taip ir šis veiksmas turi būti vaidinamas lėčiau, negu pirmasis.

I scena.

Kirvutis, Jonikas, Skautas.

Kirvutis. 2 plus 2 lygu 4; 4 plus 2 lygu 6; 6 plus 2, lygu 8; 8 plus 2 lygu 10.

Jonikas. Tu ilgai gali šiaip skaičiuoti?

Kirvutis (rimtai). Taip, iki begalybės.

Jonikas. Dieve mano! Tad ar tu negali skaičiuoti mintyse, nes tu man trukdai.

Kirvutis. O ką gi tu darai?

Jonikas. Aš rašau stovyklos dienyną.

Kirvutis. Paskaityk truputį, idomu (tą jis pasako tonu, visai nerodančiu susiįdomėjimo).

Jonikas (deklamuodamas). Vakar diena buvo puiki. Vėjas išdidžiai kalbėjo su pajūrio pušimis, kurios grakščiai prieš jį nusilenkdavo. Dangus, juodas, kaip rašalas, laikas nuo laiko nušvisdavo perkūnijos zig-zagu. Girdėjome tik Baltijos jūros ūžesį ir lietaus lašų mušimą į mūsų skautiškų skrybėlių kraštus.

Aukštas skautas ėjo per mišką, aukštai keldamas purvinas kojas. Jo veidas paskęsdavo lietaus prakaitu. Žiūrėk! Padariau ortografijos klaidą — reikia pataisyti. Kiti skautai giliai tylėdami ėjo paskui jį. Ant veidų galima buvo pastebėti, ypač jei žiūri skautišku atidumu, didelio nuovargio ženklą... (prieina skautas: tylą).

Skautas. Jonikai, klausyk... (tyla). Jonikai, aš prašau... Brolis sekretoriau, aš norėčiau...

Jonikas. Ką?

Skautas. Norėčiau gauti savo liudijimą, kurį daviau pratęsti...

Jonikas. Dar neparuoštas, rytoj, dešimtą valandą...

Skautas. Bet... klausyk... (Jonikas tuo tarpu, pasižiūrėjęs į laikrodį, žemiau iškabos „Stovyklos raštinė“ iškabina parašą „raštinė uždaryta“. Skautas išeina).

Kirvutis (kuris visą laiką atidžiai sekė sceną). Biauru žiūrėti, koks tu esi biurokratas, vargšas raštininke!

Jonikas (užsigavęs). Žiūrėkit, atsirado su pastaba! Išdo žiurkė. Aš paraustu, kaip tik pažiūriu į tave ir pagalvoju apie pinigų dėžes bei pasaulio kapitalistus, tai jūs vis smaugiat Europą ir padarėt krizį...

Kirvutis. Krizį... o ką jūs padarėt kovai su kriziu, sėdėdami įstaigų minkštose kėdėse?...

Jonikas. Taip!... tu gali kalbėti apie minkštą kėdę... (rodo kietą kelmą, ant kurio sėdi).

II scena.

Tie patys, Kostas.

Kostas (įeidamas). Kur yra viršininkas? Būtinai turiu su juo pakalbėti (tyla).

Kirvutis. Ūkio dalies ir išdo kalbamos valandos nuo 2 iki 4. Dabar gi penkios.

Jonikas. Raštinė atdara nuo 6 iki 8. Bet kaip tau, per ypatingą malonę, aš galiu pasakyti, kad viršininko čia nėra (jis rodo tuščią sceną). Tikras vargas! Tie žmonės lenda ir lenda su įvairiausiais klausimais. Visai neleidžia ramiai dirbti!

(Kirvutis ir Jonikas išdidžiai išeina. Ateina skiltininkas, Algis ir paskui juos susirūpinęs Viktoras).

III scena.

Kostas, Algirdas, Algis, Viktoras.

Skiltininkas. Taigi, kas naujo? Ar rastas hidroplanas?

Algis. Sakyk, greičiau...

Skiltininkas. Ar galėjai pasiekti aerodromą?

Kostas. Taip, kaip tik ten atvykęs sutikau karininką ir vienas lėktuvas tuoj išskrido į pajūrį. Perspėta pasienio policija išsiuntė į jūrą motorinį laivelį.

Skiltininkas. Tajį, kuris paprastai būdavo prie tilto...

Kostas. Taip, be to, išsiuntinėti žmonės į jūros pakraščio įvairias vietas.

Skiltininkas. Taigi, švedai išgelbėti...

Kostas. Aviatoriai toli gražu tuo nebuvo tikri...

Viktoras. Tačiau, man rodos, kad, jei...

Skiltininkas (aštriai). Et, tau visada tik rodos... (Viktoras nuleidžia galvą ir nutyla).

Kostas. Jonas pasiliko policijoje, Jei bus naujienų, jis tuoj telefonuos į dvarą...

Skiltininkas. Tiesa, dvare yra Vladas, kuris iš dvaro mums praneš signalizuodamas švilpuku Morzės abėcėle. Reikia klausyti. Kaip jūs greit pasiekėt aerodromą ir policiją?

Kostas. Mes sustabdėm plentą važiuosį automobilį, kuris mus ten žaibo greitumu ir nuvežė (tyla).

Skiltininkas. Bet, vyrai, negalima taip laukti visą vakarą, reikia veikti... Stovyklos viršininkas uždraudė apie įvykį sakyti kitoms skiltims...

Algis. Klausykite — švilpukas, tai Vladas signalizuoja: Laivelis... grįžo... nieko... neradęs.

Kostas. Taip, juk jų hidroplanas sugadintas, o jūra nerami...

Viktoras. Bet juk jie moka plaukti...

Skiltininkas. Taip, bet tas, kad jie galėjo pasiekti, yra beveik tikresnis dalykas... Gaila...

Algis. Tyliau, vėl švilpukas: — Lėktuvas rado... hidroplanas... žmonių jame... nėra... padėtis beviltiška...

Skiltininkas. Signalizuok: „priimta“... Kostai, surink visus „gaidžius“ prie palapinės, ruoškitės vakarienei. Aš tuoj ateisiu.

Algis. Jonas dar signalizavo, kad jis grįžta į stovyklą.

Skiltininkas. Gerai, eikit, „gaidžiai“... (Viktoras lieka vietoje ir labai sujaudintas).

Viktoras. Štai... jie dabar nenorės manęs turėti savo skiltyje todėl, kad aš tingus ir biaurus... reikia, kad aš apleisčiau savo skiltį... savo „gaidžius“... tuo tarpu, man rodos, kad su jais aš dar galėčiau pasitaisyti... Ryt aš grįžtu į Kauną, namo ir viskas bus baigta...

(Kalbėdamies ateina Vladas ir Algirdas).

Žiūrėkit toli.

Žiūrėkit toli,
ten laužas liepsnoja,
skauteliai susėdę
dainuotą.
Tram tra-lia-lia-lia,
tra-lia-lia-lia-lia-lia,
Skauteliai susėdę
dainuotą.
Dainuotą ir teatrą rodo,
jiems ten linksma, gera,
jiems ten nenuobodu
Tram tra-lia...
Jiems ten linksma, gera,
jų ten visa gauja,
tik vienas sargelis,
tas tai nuobodžiauja
Tram tra-lia...

IV scena.

Tie patys, Vladas ir Algirdas.

Skiltininkas. Ir ką jie dar pasakė?

Vladas. Matė, jog hidroplanas buvo apleistas tik prieš kelias minutes...

Viktoras. Tik prieš kelias minutes! Dieve, reiškia, tai iš tikrųjų mano kaltė! (visai sutemsta).

Skiltininkas. Eik prie mūsų palapinės, Vlada, aš tau dėkoju, kad gerai ėjai savo pareigas. Aš pasiilksiu čia laukti viršininko. (Vladas išeina).

Viktoras. Algirdai... aš noriu su tavim pasikalbėti... Aš apleidžiu draugovę... aš važiuoju namo, į Kauną... aš nesu vertas būti skautu.

Skiltininkas. Viktorai, tu kalbi kvailystes... Pirmas dalykas, tu pasiilksi skiltyje.

Viktoras. Kodėl?

Skiltininkas. Todėl, kad visi „gaidžiai“ ir aš pats to norime. Antras dalykas — tu darysi gerus darbus, visai mažus gerus darbelius, kurie tau dabar teikia tiek sunkumų... (I sceną krenta automobilio žiburių šviesa ir girdėti sirenos balsas). Kas yra?... (Pasirodo aviacijos karininkas).

V scena.

Tie patys, karininkas, Algis.

Viktoras (prisiartindamas). Ponas majore, jie yra išgelbėti? Išgelbėti? Tiesa?...

Gelmių užkariavimas.

III.

Nors ir ilgas čia minėtas paskendusiu turtų sąrašas, bet jis yra tikrai maža tikrenybės iškarpa. Prie Kodo iškyšulio, tarp Niujorko ir Bostono, per 50 metų (1843 — 1893) sudužo ne mažiau kaip 2131 laivas. 908 iš jų visiškai žuvo. Tokių masinių laivų kapų yra ir kitose pasaulio vietose. Kiekvienas jūrininkas pažįsta tas vietas ir žino, kad ten mirtis įjį tyko. Į pietus nuo Niufaundlendo, jūros seklumoje yra Seiblio salos. Apie 20 mylių aplink jas yra klatingi jūros smėlio sluoksniai, kurie tikra to žodžio prasme yra laivų kapinėmis. Labai retai ten prasisklaido tirštos ūkanos, kurios nepermatomis uždangomis apsupa visą Niufaundlendo apylinkės seklumą ir tokiu būdu paslepia artėjantį pavojų perspėjančius ženklus. O ženklai toki: ilgos baltai putojančios bangos. Kiekvienas laivas, kuris pateko į šių bangų nasrus, yra dingęs. Nežiūrint į tai, kad šaloje stovi du žibintai, beveik kasdien vanduo išmeta sudaužytus laivus ir lavonus, kurių nežinoma nei kilmė, nei vardas.

Masine laivų kapų vieta yra ir Toreso gatvė esanti tarp Australijos ir Naujosios Gvinėjos. Ten yra labai pavojingi rifai ir akmenų skalos. Nusekus bent kiek vandeniui jos sudaužo nesuskaitomą daugybę laivų. Tiek pat pavojinga vieta yra visada audringas Rago iškyšulys, Pietinės Amerikos iškyšuliai, baisus Skagerio Ragas, akmenų uolų pilna Skagerako apylinkė Šiaurinėje Danijoje. Bet ir vokiečių jūros pakraščiuose yra tokią vietą, kurią jūrininkai didelėmis jūros kapinėmis laiko.

Tai yra stipri, negili, vaikščiojančio smėlio sluoksnių pilna užtaka, kuri yra tarp Husumo ir Vangerogo. Ji apsupa Elbos ir Vėzerio žiotis bei Jados ilanką. Europos pakraščiuose nėra kitos tokios vietos, kur metai iš metų tiek daug laivų paskęstų. Gražiam orui esant šitos nematomos ir klatingos seklumos yra pavojingos, o naktį arba migloms užėjus tiesiog baisu. Negali tikrai nustatyti jų vietos ir išvaizdos, nes iš lengvo, plaukiojančio, smėlio susidedantieji sluoksniai nuolat keičia savo formą ir dydį. Vargas tam laivui, kurį šioj mirties vietoj šiaurės vakarų audra užpuola. Jis yra visiškai žuvęs. Sekluma sučiumpa jį ir stipriai laiko čilpiančiomis letenomis. Plaukiojantis smėlis leidžia jam vis giliau ir giliau skęsti. Ir į trumpą laiką prapuola paskutiniai didelio garlaivio pėdsakai.

IV.

Pirmas, kuriam atėjo mintis paskendusiu laivų turtus kelti, buvo, kiek yra žinoma, anglų dailidė Viliamas Fipsas. Vieną gražią dieną padėjo jis kirvį į šalį ir iš pamėgimo tapo jūrininku. 1662 metais atvyko jis Londonan, Karolio II dvaran, su visiškai keistu planu. Nurodė jam La Pla-

Karininkas. Taip, švedų lakūnus išgelbėjo policijos laivelis, dar sykį nuvykęs į jūrą po mūsų nurodymo, kurioje vietoje yra hidroplanas. Mes išgelbėjom svetimtaučius ir tai tik jūsų dėka. Aš nenorėjau eiti miegoti, neatvykęs jums padėkoti ir pranešti naujieną. (Girdėti dažni automobilio sirenos švilpesiai). Atleiskit, mane šaukia. Man dar reikia parašyti raportą į Kauną. Aš dar atvyksiu rytoj. Dar sykį dėkui skautams! (Jis bėgdamas skuba prie auto. Girdėti automobilio ūžesys. Algirdas ir Algis skuba su naujiena pas „gaidžius“). Viktoras lieka vietoje, pats nežinas, ką daryti iš didelio džiaugsmo).

Algis (grįždamas su kibiru). Tai dar nėra dramos galas, dar reikia eiti į jūrą atsinešti vandens indams plauti.

Viktoras. Algi! Ak, Algi! Leisk man nueiti atsinešti vandens, šiandien dar nesu padaręs gero darbelio.

Algis. Gerai! Jei taip labai to nori, galim eiti kartu.

Viktoras. Ne, aš tave prašau, leisk nueiti man vienam. Tu gi eik pranešti „gaidžiams“ apie išgelbėtus švedus.

Uždanga.

G A L A S.

tos žiotyse paskendusį ispanų jūros plėšikų laivą. Jis norėjo bandyti kelti jame esančius brangius krovinius. Karalius Karolis didžiavosi tuo ir Fipsą pakėlė karo laivo kapitonu. Fipsas tuoj išvažiavo. Bet jis neturėjo laimės. Plėšikų laivo negalėjo rasti. Ir kai Fipso įgula, ruo ilgos kelionės visiškai išvargusi, pradėjo grąsinti jį užmušti, grįžo jis atgal Anglijon. Bet važiuojant namo, kaip pasakoja kronika, padarė jis išradimą, kuris vėl atgaivino visas jo svajones. Vieną rytą jis norėjo pakviesti savo tarną. Beskambinant kažin kaip paspruko jam skambutis ir įkrito į kibirą vandens. Jis matė kaip varpelis tiesiai skendo ir atsistojo ant dugno. Kai jis vėl varpelį ištraukė iš vandens, vidus jo, ligi tam tikros siauros juostos, buvo sausas*). Fipsas tai pastebėjęs padarė tokias išvadas: varpelio viduj esantis oras neleido vandeniui įsiskverbti. Reiškia galima į tokį varpą įsodinti žmogų ir nuleisti į jūros dugną, reikia tik, kad jis būtų pakankamai didelis. Ir jeigu varpo sienos turėtų langus, jis galėtų ten pasidairyti. Tai buvo tikroji priemonė paskendusiesiems turtams ieškoti!

Londonė Fipsą labai nemaloniai sutiko, nes jis, vietoj lauktų turtų, tikrai naujus pažadus parvežė. Vienintelis žmogus, kuris suprato šios idėjos geniališkumą, buvo Abermarlio hercogas. Jis davė lėšų pirmam povandeniniam varpui padaryti. Temzėj padaryti bandymai nusisekė ko puikiausiai, ir tuoj Fipsui vėl buvo paskirtas laivas, kad jis dar kartą galėtų važiuoti turtų ieškoti. Bet ir šį kartą atrodė, kad visos pastangos veltui. Su povandeniniu varpu apieškojo beveik visus pakraščius, kuriuose turėtų būti plėšikų laivas, bet jo pėdsakų visai nerado. Vieną dieną Fipsas pamatė jūros paviršiuje žalią kupstelių, kurių jis jūros žolėmis palaikė. Tikrai jos nevingiavo srovėj, bet stipriai stovėjo. Jūros dilgės paprastai auga jūros dugne, bet toj vietoj jūra buvo per gili, ir dugne augančios dilgės negalėtų pasiekti paviršių. Fipsas įsakė vienam su juo važiavusiam narui indijonui nuplaukti ir pažiūrėti kas ten yra. Vyrukas nuplaukė, matėsi kaip jis pasinėrė ir už valandžiukės vėl pakilo. Tariama dilgėlė buvo jūros žolėmis aptrauktas lynas. O apačioj gulėjo senai ieškotos laivas. Pradžioj niekas nenorėjo šiuo laimikiu tikėti, bet kaip nuleido povandeninį varpą, viską rado bestovint. Pirmą kartą nusileidus iškėlė gana didelį kiekį gryno sidabro, ir kelias dienas smarkiau padirbėjus esą pasisekė išgelbėti daugiau 10 milijonų auksu ir sidabru.

*) Su stikline ir giliu pilnu vandens indu visuomet tai galima pakartoti.

Draugovės kronika.

Naujiems mokslo metams prasidėjus, jūs, tur būti, pradėjote naują savo draugovės kronikos lapą. Kaip? Kodėl padarote taip dideles akis? Jūsų draugovė neturi savo kronikos knygos? Kodėl? Reikėtų turėti. Jei neturite — pradėkite ją vesti.

Forma, apdarai, popierius yra vis svarbūs dalykai. Knyga, skirta draugovės kronikai, turėtų būti didelė — išpūdinga, bet neperdidelė. Geriausia komercinio popieriaus formatas 21×26,5 cm. Tvirti apdarai saugoja knygą nuo susinešiojimo kelionėse, o taip pat ir nuo per uolių skaitytojų.

Kelios tam tikro laikotarpio, pavyzdžiui 5 metų, knygos reikia sujungti kartu ir, nuėmus laikinius apdarus, įrišti gražiau — lietuviška drobe ar oda. Puikiausia, pasimokius, tą darbą atlikti patiems.

Geriausias popierius yra baltas, be linijų. Piešinius ir fotografijas reikia klijuoti ant atskirų kartono (storo popieriaus) lakštų, tokio pat formato kaip knyga, tamsiai rudos, žalios, raudonos arba šviesiai geltonos spalvos, žiūrint foto rūšies ir fono.

Kronikos knygos geriau neieškoti pirkti krautuvių, bet duoti padaryti knygryšiui, arba patiems pasidaryti. Tik tada galėsite turėti tą, kas jums reikalinga, ir gerą popierių ir tinkamą formatą ir į knygą įmaišytus kartono lapus fotografijoms. Prie progos pažymėsiu, kad aš nepatariu draugovėms turėti fotografijų albumų. Fotografijos — dr-vės gyvenimo iliustracijos — turi būti kronikos knygoje kiek galima kartu su tekstu.

Jei norite turėti iliustracijų — piešinių tekste, jas pašot ant atskiro popieriaus ir paskui įklijuojat.

Garbingai grįžus išradėjui Fipsui Anglijon, jam buvo suteiktas bajoro titulas ir jis buvo paskirtas Masačiusetso gubernatorium. Povandeninis jo varpas buvo padirbdintas iš medžio. Kad geriau skęstų, prikraudavo jį sunkenybėmis. O viduj esantieji žmonės tikrai tiek oro teturėdavo, kiek jo būdavo varpo viduje. Dėl oro stokos vandenyje galėdavo prabūti tikrai labai aprėžtą laiką. 1716 m. anglų astronomui Halėjui atėjo tokia mintis šiai kliūčiai panaikinti. Oro pripildytas ir atitinkamai apsunkintas statines reikia nuleisti greta varpo ir žarnomis sujungti jas su varpo vidumi. Kai norima oras iš statinių perleisti į varpą, tai atidaroma kranelis ir leidžiama vandeniui bėgti į statinę. Subėgęs vanduo išspaudžia orą į varpo vidų.

Paveikslėlyj matome tokį povandeninį varpą darbo metu. Jo išradėju yra anglų vandens statybos inžinierius Jonas Smytonas. Pirmą kartą tokį varpą jis pavartojo 1778 m., kai statė Ramsgeto uostą. Jis pasirodė toks geras, kad

net ligi devynioliktojo šimtmečio vidurio visur buvo vartojamas. Dar 1845 metais Hamburgo miestas, norėdamas atlikti kai kuriuos darbus uoste, pašalinti polių likučius ir akmenis, įsitaisė tokios rūšies povandeninį varpą. Sulig tų laikų aprašymais, tai buvo nulieta 2 metrų aukščio geležinė dėžė, kuri buvo 1,75 m. ilgio ir 1,25 m. pločio.

Iš H. Giunterio.

Povandeninis varpas dugne.

Nereikėtų pašyti tiesiog knygoje, nes lengva sugadinti gerą bendrą darbą vienu nevykusi piešiniu.

Kronikos knygos pradžioje palikit 6 švairius lapus. Pirmame, knygą užbaigus, įdėsite jos turinį, kitame — iliustracijų sąrašą, gi 3 — 6 lapai yra paskirti visų skautų (kurie perėjo per draugovę knygos laikotarpyje) pavardėms surašyti.

Rašyti reikia tik vienoje lapo pusėje, vienam puslapy. Savo išorine išvaizda kronika turėtų daryti malonaus išpūdžio ir sukelti norą ją pažiūrėti. Ji jokių būdu neturi bauginti žiūrėtoją rašalo ir riebių pirštų dėmėmis!

Kronikos turinys — draugovės gyvenimo ir veikimo aprašymai, taigi sueigos, iškylos, stovyklos, iškilmės, dr-vės dalyvavimas tunto veikime ir gyvenime. Svarbu duoti idomesnių sueigų aprašymus. Reikia stengtis, kad iš šios knygos galėtų pasimokyti vėlesnės skautų kartos, kad ji jiems būtų ir naudinga.

Gera yra įklijuoti į knygą, jei tai galima, dr-vės gautus diplomus, iškarpas iš laikraščių, kurie rašė apie dr-vę ir panaš. Taip pat įdėkit savo stovyklų planus, iškylių braižinius ir kelio kroki.

Draugovės kronika nėra pilna, jei joje nėra draugovės patrono atvaizdo ir jo gyvenimo aprašymo. Draugininkų foto ir karikatūros taip pat papildo turinį.

Paskutinė pastaba — raštas. Jis turi būti kaligrafiškas. Biaurus ir neišskaitomas raštas baigina skaityti, arba skaitymą daro labai sunkų. Deja, dauguma mano matytų kronikų kaip tik ir turėjo tokį raštą.

Dar viena mintis turtininkams — ar nereikėtų tuntuose paskelbti draugovės kronikų knygų konkursų?

Lietuvos Sacharoje rudenį.

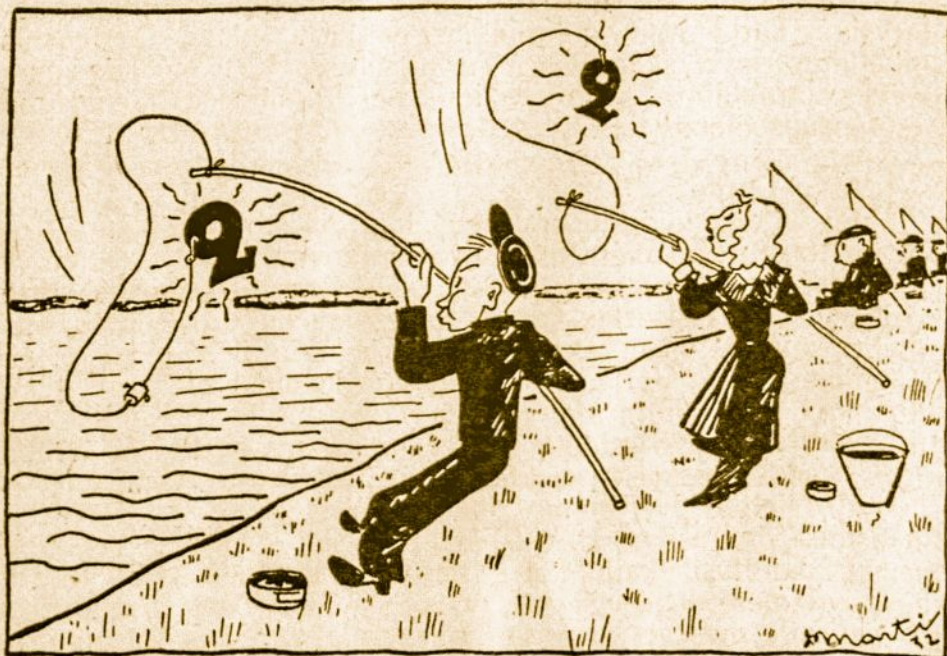
(1932.XI.1).

Vakar kėlėmės gana anksti. Vos tik rudens saulutės gelsvi spinduliai sušvito pro langą, tuoj šokome iš lovos ir ėmėm rengtis dienos kelionei. Mūsų visų keturių¹⁾ savijauta ir nuotaika buvo puiki: kad ir buvom užvakar visą dieną vaikščioję ir klaidžioję po didingas Kuršių Nerijos smėlio kopas, kad tuo būdu buvome padarę apie 25 km. kelio ir kad teko gerokai išalkti ir sušlapti, — mat, užvakar pasitaikė lietinga diena, — mes vistiek jautėmės kuo puikiausiai. Ir kaip nepasilsėsi ramiai naktele Juodkrantėje, kai tik keliolika žingsnių atstu nuo namų ošiančios Kuršių marės tave liuliuoja ir migdo!

Vieną žodžiu, atsikėlėme linksmi ir naujų jėgų kupini, o užvakarykščio nuovargio nė pėdsako nebeliko. Greit skubėjome susitvarkyti ir išsivirti pusryčių, nes mūsų laukė taip pat ne trumpa kelionė: mes turėjome dar prieš temstant pasiekti Klaipėdą, o ši ne taip jau arti, — 20 klm. gražaus kelio nuo Juodkrantės. Eiti, žinoma, reikėjo pėstiems. Tad ilgai nedelsdami užkandome, susidėjome savo daiktus į kuprines, atsisveikinome su nakvynės vieta ir iškeiliavome. Diena pasitaikė rami, saulėta, tik kada-nėkada, uždengdami saulę, praslinkdavo debesėliai. Nors oras buvo vėsokas, bet eiti — vienas malonumas. Iš pradžių ėjome pajūriu, tarp kopų ir pušyno. Eidami žvalgėmės briedžių ir jų ragų: gal kuriam nors iš mūsų nusišypsos laimė, gal pavyks rasti briedžio ragus, ypačiai, kad vienas mūsų iškylos dalyvių prieš porą dienų apie šią vietą juos rado. Taigi einame išsiskleidę ir apžiūrinėdami kiekvieną krūmelį ar samanų kupstelį. Mat, briedžiai, numetę savo ragus, paprastai juos paslepia, pakišdami kur po šakų ar po samanų. Einame, dairomės, juokaujame, tačiau užėiti briedžio ragus mažai tesiviliame. Bet štai pastebiu, kad apie kelias pušes ypačiai daug briedžio pėdų pritrypta. Net ir viena kita pušies šakelė palaužta. Matyt, briedžio čia sukinėtasi ir trintasi į ją. Dairausi įtempęs akis, ir — o netikėta laimė! — guli briedžio ragai. Iš pradžių nė tikėti nenorėjau, jog taip yra. Tačiau tikrai tai buvo

¹⁾ O mes buvome: sktn. A. Saulaitis, sktn. K. Avizonis, pskt. A. Mauragis ir skl. A. Končius. Prie mūsų dar buvo prisidėjęs p. Karvelis, Juodkrantės pašto viršininkas.

Dvejukių meškeriojimas.

Pasisekimas, kaip matote, neabejotinas.

Skautai eina Neringos kopomis.

Foto Saulaičio.

briedžio ragai, ir dar ne bet kokio, o tryliketus metus einančio. Galite įsivaizduoti mūsų džiaugsmą: juk briedžiai ne kas dieną mėtė ragus, ne kasdien tie ir randami. Toks radinys pasitaiko gana retai. Savime suprantama, visų nuotaika dar labiau pakilo.

Stipresniu žingsniu einame pirmyn. Keliaujame be kelio. Kam jis? Ar ne gražiau eiti sau mažais keliukais, neprisilaikant lygaus ir nuobodaus vieškelio? Ypač, kad įdomių takelių čia netrūksta: tai briedžių ar stirnų pritrypti takeliai, arba miško probrizės. Kad įdomiau būtų eiti, pasidalinome į dvi grupes. Du ėjome pačiomis apžėlusiomis kopų viršūnėmis, kiti du — kiek žemiau. Aš ėjau kopų viršūnėmis. Čia nepaprastai gražūs vaizdai: žiūri kairėn, — jūra, žiūri dešinėn, — marės. Anapus marių matyti vėl miškai. Tolumoje, priešaky, kyšo Klaipėdos bokštai, rūksta fabrikų kaminai.

Pačios kopos apžėlusios žemomis krūminėmis pušaitėmis. Jos neleidžia vėjui smėlio nešioti. Nors ir neaukštos, — 12 metų vaikas tarp jų nepasislėptų, — jos kerojasi čia jau keliasdešimt metų, aukštyr visai neaugdamos. Aplinkui visur nuostabūs, žavinti reginiai. Kur pažiūri, visur miela, gražu, malonu. Žavinti krašto gamta veikte veikia žmogų. Tiesiog nejunti, kaip eini: kojos, rodos, pačios kilnote kilnojasi. Tik eik ir norėk. O čia dar labai įdomu. Eini, eini, — tik strikt iš krūmų graži, liekna stirnelė ir nurūko pasišokėdama krūminių pušaičių viršūnėmis. Sustoji ir seki įbedęs akis gražius jos judesius: taip lengvai ir grakščiai ji šokinėja, vos kojomis pasiekdama žemę, — net pavydu pasidaro, kad pats taip negali. Nespėji dar kaip reikiant vienos stirnelės iš akių pamesti ir išpūdziais pasidalinti, kaip štai ir antra tuoj šmėkstelėja. Visur pilna čia stirnų pėdų, kitos ką tik prabėgusios. Eini atsargiai, bijodamas, kad kokia šakutė po kojų netrekstelėtų, net kvapą sulaikydamas, kad tik kokios stirnelės nepabaidytum ir kuo arčiau prisėlintum. O sąlygos gana geros: vėjas pučia į mūsų pusę, taigi stirnoms sunku mus užuosti. Vieną ožį pakėlėme vos keliolika žingsnių nuo mūsų. Kad šoks vargšelis skersai kelio, kad pasileis bėgti tarp pušaičių, o ant jo galvutės tokie gražūs rageliai kyšo!

Kitos stirnos tiesiog akiplėšos. Pabėgs, pabėgs pirmyn, užbėgs už akių, apsisuks, ir žiūri į mus ausis pastačiusios: kokie čia nematyti žvėrys atsirado. Kai prisiartini kiek artėliau, jos vėl pabėga ir vėl apsisukusios žiūri. Tiesiog erzina..

Taip įdomiai keliaudami, nejutome, kaip laikas ir kelias tirpte tirpo. Pietų laiku abidvi grupės su-

Skautai-ės visame pasaulyje.

Vėl apie mus rašo.

Austrų skautų laikraščio „Lagerfeuer“ paskutiniame numeryje tarptautinės skautų kronikos žinučių skyriuje yra nedidelis straipsniukas ir apie Lietuvos skautus. Straipsniuke yra pažymėta, kad Lietuvos skautai yra įsikūrę mūsų valstybės sostinėje Vilniuje, kuris vėliau buvo lenkų okupuotas. Taip pat yra paminėta, kad Lietuvoje skautų organizacija yra įstatymo globojama ir kad tos organizacijos šefas yra Respublikos Prezidentas. Žinutė parašyta mums labai draugišku tonu.

BENDRAS SPECIALYBĖS ŽENKLAS.

Prancūzų skautų organizacijos „Scouts de France“ vyriausias štabas pasiūlė tarptautiniam skautų biūrai Londone bendrą vertėjo specialybės ženkluką, kurį turėtų įvesti

**SPEAKS
ENGLISH**

**PARLE
FRANCAIS**

visos pasaulio skautų organizacijos. Iš tikrųjų panašus ženklukas, kurį žinotų bent kokios tautos skautas, būtų didelis patogumas skautams, kurie nežinodami svetimų kalbų atsiduria užsieniuose.

VOKIETIJOS SKAUTAI VIENIJASI.

Kaip žinote, Vokietijoje nėra oficialės skautų organizacijos, kuri būtų įregistruota tarptautiniame skautų biūre. Vokie-

Keliautojai ilsisi prie kopų miško lapinės. Foto Saulaičio.

siėjome, pasipasakojome, ką matę. Pasirodo, maniškė grupė buvo laimingesnė: ir gražesnėmis vietomis ėjome, ir per vieną valandą 9 stirnas pamatėme, tuo tarpu, kai antroji tik 4 teuztikusi. Iš viso šioje iškyloje susitikom 24 stirnas, 2 briedžius ir 1 kiškį²⁾.

Užkandom, pasisotinom ir vėl ėjom. Eidami švilpavom, dainavom, stirnelių dairėmės. Nė nepajutom, kaip laikas prabėgo. Tik juo toliau, juo dažniau norėjosi ilsėtis, ir kelias nebe taip greit trumpėjo. Saulutė jau leidosi į jūrą, tarp debesų vis dar tebešviesdama ir sūrų jūros vandenėlių sidabru nuvažydama. Temstant pasiekėme Klaipėdą, o iš čia jau traukiniu grįžome į Kauną.

K. A.

²⁾ Iškyla truko nuo spalio 29 d. vakaro iki lapkričio 2 dienos ryto.

Rudens stovykla.

Karikatūra ir žodžiai J. Martinaičio.

Džiaugias Jonas, šypsos Simas — Dekoracijos jų gražios
Patogus jų išradimas, Primena gamtos peizažus,
Jaučias jiedu kambary Tartum miško vidury Ak, tai būtų man smagu
Pagyvent tarp šių draugų!

tijoje yra daug įvairių didesnių ir mažesnių skautų organizacijų. Tačiau paskutiniu laiku jos pradėjo vienytis ir kelios didesnės iš jų sudarė sąjungą — DEUTSCHER PFADFINDERVERBAND. Sąjunga daro žygį, kad ji būtų priimta į tarptautinį skautų biūrą. Š. m. vasario mėnesį jos užsienių dalies vedėjas buvo nuvykęs į Londoną pasikalbėti šiais reikalais su tarptautinio biūro direktorium p. H. Martinu.

Lordo Baden-Powellio ir dr. Alekno įdomūs laišakai.

I.

Brangus Alekna,

Man buvo labai skaudu atsisakyti nuo malonumo aplankyti Jūsų šalį, kaip kad ketinau šią vasarą, bet mano sveikatos stovis paskutiniu laiku parodė, kad dabartiniu laiku negaliu imtis didesnio įtempimo reikalaujančio darbo su skautais. Antra vertus, mane perspėjo, kad negalėčiau įvykdyti programos, kurią buvome numatę.

Todėl su didžiausiu nenoru esu priverstas atidėti savo vizitą į Jūsų šalį, kurį taip seniai jau noriu atlikti ir kurio su tokiu malonumu laukiau.

Antra vertus, aš numanau, kad dabartiniame finansinės depresijos stovyje mano atsilankymas galėtų būti per didelė našta Jūsų maloniam vaišingumui. Tačiau aš vis turiu vilties, kad kada nors ateityje, kada sąlygos bus palankesnės, man dar teks didelis malonumas Jus aplankyti.

Niekas labiau už mane nesupranta reikalą skleisti susidomėjimą skautų judėjimu Jūsų šalies visuomenėje, kad jis galėtų susilaukti dar didesnės paramos, galėtų dar plačiau išsiplėsti ir galėtų dar didesnę berniukų ir mergaičių skaičių paveikti, kad jau ateinanti karta būtų persisunkusi geros pilietybės dvasia ir ypač jaustų savo brolybę su kitų kraštų berniukais ir mergaitėmis ir vadovautų gera valia, santykiuodama su jais.

Viską, kuo aš galėčiau padėti šia linkme, aš mielai padarysiu. Tuo tarpu malonėkite perduoti mano geriausius linkėjimus savo skautams. Turiu vilties, kad su jais man pavyks atnaujinti savo pažintį per Jamboree Vengrijoje ateinančiais metais.

Baden-Powell.

II.

Mano Lorde,

Su dideliu liūdesiu patyriau, kad dėl savo sveikatos stovio tuo tarpu atsisakėte nuo savo sumanymo aplankyti Lietuvą šią vasarą. Aš esu tikras, kad šis kelionės atidėjimas, prie kurios generolas Burtas mus iš dalies jau buvo prirengęs, bus didelis smūgis mūsų skautams, kurie taip ilgai ir su tokiu išsiilgimu laukė Vyriausio Skauto atvykstant į Lietuvą. Jūsų viltį, kad kada nors ateityje, kada sąlygos bus pagerėjusios, Jūs įvykdysite savo atidėtą kelionę, aš jiems perduosiu ir esu tikras, kad ta perspektyva kiek sumažins jų nusivylimą.

Mes giliai įvertiname Jūsų malonią atžvalgą į dabartinį finansinės depresijos stovį, bet mūsų šalį depresija yra kiek mažiau palietusi, kaip kai kurias kitas pasaulio šalis, be to, mes viliame, kad vis tiek, kaip skaudžiai mes būsim dar jos paliesti, mes vis dar galėsime prisilaikyti savo vaišingumo tradicijos, išreikštos senoviškame mūsų priežodyje: „Kada svečias įeina į namus, Dievas įeina į namus“.

Dr. J. Alekna.

Guglielmo Marconi.

Tarp įvairių išymų pavardžių, kurios yra minimos sąryšyje su radio išradimais, Guglielmo Marconi pavardė yra daugiausia žinoma. Per ilgus metus Amerikoje ir Europoje daug mokslininkų, turėdami pasisekimo vilties, dirbo savo laboratorijose su nematomomis radio bangomis. Tačiau Marconi pirmajam pasisekė gauti geresnių rezultatų ir iškelti radio iš laboratorijų sienų į patį gyvenimą.

Paprastai radio bangų atradimas yra teisingai priskiriamas vokiečių mokslininkui Heinrich Hertz; tos bangos ir vadinasi Hertzo bangomis. Bet Marconi pirmas išnaudojo šias bangas bevieliam telegrafui, dalykui visai skirtingam, negu signalizacija.

Guglielmo, arba Vilius, Marconi gimė Bolonijoje (Italija) 1875 m. rugsėjo mėn. 23 d. Jis ėjo į mokyklą Livorne ir Florencijoje bei lankė universitetą Bolonijoje ir Padua. Jo tėvas norėjo, kad jaunas Marconi taptų artistu ir jis priešinosi savo sūnaus moksliskiams patraukimams. Tačiau motina, irlandė, kaip tik palaikė savo sūnaus mokslo pamėgimą ir — dėka jos tų simpatijų sūnaus darbui ir jos remiamas Marconi galėjo atlikti didelius bandymus, kurių išdava buvo naujos mokslo šakos pažanga.

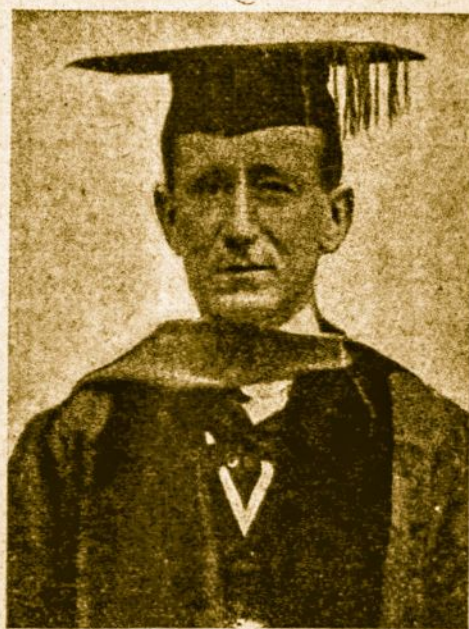
Marconi buvo darbštus berniukas, jis gerai mokėsi ir anksti parodė gabumų moksliskiams išradimams. Pirmus bandymus jis darė savo namų Bolonijoje kieme. Pirmiausia jis patobulino aparatą, kurį Hertz vartodavo signalizacijai ir kurį jis vėliau pagerino. Pirmi radio signalai buvo pasiųsti iš vieno virtuvės kampo ir priimti kitame.

Tik po ilgų metų atkaklaus darbo ir daugybės kantrių bandymų, Marconi pasisekė persiusti nematomas telegramas ir tolesniam nuotolyj. Marconi išradimas greit tapo žinomas ir užsienyje. Jis dar buvo beveik berniukas, kada jo išradimas buvo priimtas išmėginti Anglijos pašto ir telegrafų valdybos. Viename pirmųjų šių mėginimų Marconi pasisekė persiusti telegramą bevieliu telegrafu per aštuonias storas centralinio Londono pašto rūmų sienas. Po to siunčiamieji Marconi aparatai buvo pastatyti Wight saloje, gi jis pats sugebėjo priimti telegramą jūroje būdamas mažame laivelyje. 1898

m. Marconi persiuntė savo bevieliu telegrafu telegramą per sąsiaurį iš Prancūzijos į Angliją, tarp Boulogne ir South Foreland.

Amerikoje bevielis telegrafas buvo panaudotas 1900 m., kada Marconi savo aparatais perdavė žinią apie prezidento išrinkimą. Šis išradimas čia iš syk susilaukė didelio susidomėjimo.

Kitais metais Marconi pradėjo savo garsius bandymus persiusti telegramą, nesinaudodamas vielomis, per Atlanto vandenyną. Stipri radio stotis buvo pastatyta Anglijoje Poldhu (South Cornwall). Marconi gi su savo asistentais buvo Signal Hillyje, New Foundland (Amerikoje), kuris yra 3.000 mylių nuo Poldhu.

Guglielmo Marconi.

Marconi norėjo pagauti telegramą, siunčiamą iš kitos vandenyno pusės, per tam tikrus aitvarus, kurie skraidė aukštai ore, ir plona plieno viela buvo sujungti su jo priimamuoju aparatu. Kasdien tą pačią valandą iš Poldhu stoties buvo išsiunčiama raidė S, kuri buvo nuolat kartojama. Oras buvo nepalankus Marconi aitvarams laikytis ore. Tik po kelių dienų kantraus laukimo, žmonės prie priimtuvo išgirdo aparato signalą. Buvo persiusta pirma radio telegrama per Atlanto vandenyną. Povandeninių kabelių kompanija, turinti monopoliją New Foundlande, išsigando galimos konkurencijos ir mėgino išradėjui sukludyti tolimesnę darbą, būtent, iškėlė jį iš šios vietos. Marconi su savo padėjėjais tęsė darbą Table Head, Glau Bay, Cape Breton Island. Kiek vėliau, čia buvo pastatyta stipri tolimųjų nuotolių radio stotis, kuri visą laiką gerai veikė.

1902 m. Marconi laive S. S. Philadelphia, kuris plaukė per vandenyną, sugebėjo pagauti signalus iš stoties, kuri buvo 2.099 mylių nuo laivo, jis irgi galėjo per-

skaityti žodžius iš 1.551 mylios nuotolio. 1902 m. gruodžio mėn. 21 d. iš Table Head buvo persiusta per vandenyną pirma oficialė radio-telegrama. Po kelių dienų šis naujas komunikacijos būdas buvo iškilmingai atidarytas Amerikos Jungtinių Valstybių prezidento Rooseveltto telegrama Anglijos karaliui Edvardui VII. Ši telegrama buvo nusiusta iš Cap Cod ir perskaityta Poldhu už 3.000 mylių.

Per sekančius metus radio susinešime buvo padaryta naujų patobulinimų ir šis išradimas greit plito po visą pasaulį. Išradėjas, nesibijodamas nei darbo, nei pavojaus, aktyviai dalyvavo savo išradimų visuose naujuose bandymuose. Kiek vėliau, jis galėjo paskelbti, kad garlaivis „Lucania“, kuriuo jis važiavo, visą savo kelionės laiką per Atlanto vandenyną galėjo palaikyti nuolatinius radio ryšius su žemės krantu. Dar vėliau Marconi pasisekė veikimo ribas nuo 3.000 mylių praplatinti iki 8.000 mylių ir skaityti Pietų Amerikoje telegramas, siunčiamas iš Anglijos.

Kada Italija įėjo 1915 m. į didįjį karą prieš vokiečius, krašto valdžia paskyrė Marconi karo radio viršininku. Tais pačiais metais jis buvo paskirtas Italijos senatorium. Karui pasibaigus, Italų vyriausybė pasiūlė Marconi garbingą savo valstybės ambasadoriaus Amerikoje vietą, tačiau išradėjas atsiskakė nuo tos garbės, norėdamas ir toliau dirbti tik savo moksliską darbą.

Klausimai.

— Ar eina Amerikoje kokie skautų laikraščiai? Ar galima juos išsirašyti?
Vyt. M.

— Amerikoje yra apie milijonas skautų. Jiems leidžiama įvairių laikraščių. Jų žymiausias skautams yra „BOYS' LIFE“, išėinas kas mėnesį, truputį didesnis už mūsų „Skautų Aida“, bet turi 50 — 64 puslap., yra labai gausiai gražioms iliustracijoms papuošiamas. Dabar (papiigintas) metams prenumerata kaštuoja 1 dol. (su persiuntimu 11 lit.).

Jo adresas: BOYS' LIFE, the boy scouts' magazine. 2 Park Avenue, New York, N. Y.

Panašus, šiek tiek mažesnis, leidžiamas ir skautėms: „THE AMERICAN GIRL“, 570 Lexington Avenue, New York, N. Y.

Metams prenumerata kaštuoja 1 dol. 75 c.

Šiuos abu laikraščius galima ir per Vyriausią Skautų Štabą išsirašyti.

— Kokį laikraštį turi Latvijos skautai ir koks to laikraščio adresas ir prenumeratos kaina? Skilt. B. Kl., Raseiniai.

Latvijas skautu centrala organizacija leidžia mėnesinį laikraštį „Ugunskurs“. Laikraščio formatas kaip „Sk. Aido“, idomus, iliustruotas. Prenumerata metams 3 latai, pusei metų 1,50 lato, užsieniui metams 3,50 lat. Red ir adm. adresas: Riga, Skolas iela 1.

St. Paliulis.

Mes su daina!...

Populiariausia skudučių¹⁾ kompozicija yra „Untytė“. Biržėnai, Klibas, Krisikėnas²⁾, ją vadina „Skurdute“. Žymus skudutininkas St. Valackas³⁾ sakydavo: „Papūskim „Septynglasę“ arba „Septynios“, ir pūsdavo septyniais skudučiais. Kitur, apie Salamiestį, tiesiog „Maršu“ vadina⁴⁾. Bet plačiausiai žinoma ši kompozicija „Untytė“ (bendrine kalba tariant „Antytė“) vardu. Taip vadina papiliečius⁵⁾, pandėliečius⁶⁾, vabalninkėnuos⁷⁾, kupiškėnuos⁸⁾ ir k. „Untytė“ turi maršo tempą, ir kun. Sabaliauskas ją tautiškuoju skudučių maršu vadina.

„Untytė“ pučia penkiais (pagrindiniais), šešiais (su spiegu), septyniais (be spiego, bet su kuldukais) ir aštuoniais (su spiegu ir kuldukais) skudučiais. Kiekvienas variantas, vartojant kitokią skudučių sudėtį, skirtingos harmonijos, savaip įdomus. Čia aš paduodu sudėtingiausią „Untytė“ (vabalninkėnų), šešių žmonių aštuoniais skudučiais skudučiuojamą. Keturi žmonės turi po vieną skudutį, penktas ir šeštas — po du: penktasai (kapelijos vadovas) pučia Untytę ir spiegą (5 ir X), šeštasai — kuldukus (6 ir 7). Dar geriau kuldukams imti 5 ir 7, o untytei 6 ir X.

Vietos ekonomijos dėliai aš vartuju čia suprastintą gaidų rašybą: kadangi skudutis teta duoda vieną toną, todėl nevartuju aš penkių linijų sistemos, rakto, tik

¹⁾ Apie skudučius žiūr. š. m. „Skautų Aido“ 20(101) Nr.

²⁾ Kun. A. Sabaliauskas „Lietuvių dainų ir giesmių gaidos“, Helsinkai, 1916. VII, 157, 166 ir 229 pusl.

³⁾ Ib. 230 p. Vabalninkų v. Svilių s. Mirės 1926 m., turėdamas apie 100 m. (žr. „Biržų žinias“ 1926 m.).

⁴⁾ Vaitiekūnas Dom., 82 m., Kupiškio v. Likalaukių s.

⁵⁾ Daigys, apie 70 m., Papilio v., Kadarų s.

⁶⁾ Bičiūnas, apie 80 m., mirės 1931 m., Palaidžios s., Kvetkų par.

⁷⁾ Paliulis Myk., 85 m., Vabaln. v., Savučių vnk.

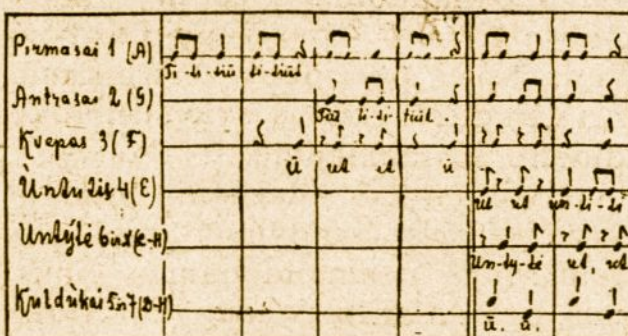
⁸⁾ Stanionis J., 35 m., Kupiškio v., Kreivenių s.

Padėka.

Marijampolės r. tunto vilkiukų-paukštyčių skyr. štabas širdingai dėkoja: V. R. J. Ginnazijos vadovybei, maloniai leidusiai naudotis ginnazijos patalpomis ir šviesa ir visokeriopai padėjusiai mums. 9 p. p. vadui pulk. Svylai už karo orkestrą. Plačiau visuomenei už morališką ir materialią paramą.

Skyriaus Štabas.

pažymiu skudutį (toną)⁹⁾, takta ir gaidas. Svarbiausia čia laikytis takto ir gerai gaidas skaityt. Dėl „Untytės“ tempo kun. Sabaliauskas taip rašo¹⁰⁾: „Tempo — kaip

kad žmogus eina keliu ilgoje kelionėje“.

„Untytė“ pradeda pūsti ne visi kartu, bet taip, kaip gaidomis parodyta. Nustoja visi kartu, vadovui ženklą davus.

⁹⁾ Laikausi skudučių, gaunamų vyr. skautų štabe, numeracijos (paženklavimo).

¹⁰⁾ Žalia Rūta „Sutartinės ir mūsų muzikos inrankiai“. „Dirva-Žinynas“ Nr. 4. 1904 m. Shenandoah, Pa., 34 pusl.

REDAKCIJOS LAIŠKAI.

Tėvynės dukra. Dėkojame. Tamstos laiškutį minimas skaučių laikraštis duoda labai naudingų ir įdomių dalykų. Nežinodama ką T. turi į lietuvių kalbą išvertusi, redakcija negali patikrinti, kad ji tuos vertimėlius tikrai visus spausdins. Bet spėjant iš atsiųsto dalyko, galima manyti, kad ir kiti dalykėliai „Sk. Aido“ skaitytojams-joms tiks. Atsiųskite.

Skautas fotografas. Fotografijų gerų fotografijų esam labai reikalingi. Į „Sk. A.“ dedam tokias fotografijas, kurios parodo skautų veikimą, jų tvarkingumą, gerą nuotaiką ir yra skoningos. Jau atsiųstą sunaudosime. Laukiame daugiau.

V. Aniulis. Nė redakcijai laiške, nė prie jo pridėta skelbime neaišku, ko kitiems T. skelbimą atsiliesiems ir ko kiu būdu bus duota foto aparatas ir knygos, nenorėdami netiksliai „Sk. Aido“ skaitytojus painformuoti — skelbimo nedėdame.

Psikt. J. Spertalis. Dėkojam. Gal vėliau sunaudosime.

Kar. Vaikas. „Tik Nemunas tyliai saulaukia“... įdėsime.

Pr. Remeikis. Skelbimėli įdedam. Apie keliones rašinių, kurie bus naudingi pasirodiant ir keliaujant, gali rasti „Sk. Aide“.

V. Vyturys iš Biržų. Rašinėlį apie spaudą gal vėliau įdėsime į skaitytojų trib. skyrelį. Malonu, kad ryžties ir kitiems savo rašinėliu padėti.

Meilės Vaikas. „Meilės vaiko memuarų“ nedėdime. Toks rašinėlis nebus įdomus skaitytojams. Ir iš viso ta tema

Sek gyvenimą — daugiau žinosi!

1. Kaip skautas gali įgyti gamtininko specialybę?
2. Kas yra Ilijada ir kas jos autorius?
3. Kas skaitomi pirmaisiais jūrininkais?
4. Koks yra aukščiausias Lietuvos skautų ordinas ir kas jo kavalieriai?
5. Kada mirė mūsų istorikas Simanas Daukantas?
6. Kas išrado Morso abėcėlę?
7. Ar pažįstate šiemet vykusios II estų skautų tautinę stovyklą mūsų skautų draugovės štabą? (Išvardyti pavardėmis).
8. Kelios, kur ir kada įvyko jau tarptautinės skautų Jamboree?
9. Ar žinote, kur šalčiausios žemės vietos?
10. Kur pienas pardavinėjamas ne litrais, bet šaldytais gabalais?
11. Ar žinote, ką vadina miškų daktarais?
12. Kokio storio (cm.) ledas gali jau išlaikyti žmogų, arkli, taksį?
13. Kas išrado akinius?
14. Kiek metų išgyvena jautis, šuo, katė?
15. Ar bus šiemet mėnulio užtemimas?
16. Kokios būna mėnulio atmainos?
17. Kaip galima atskirti priešpilis mėnulis nuo delčios?

Paulius.

Šiame numery duodame vėl 17 naujų klausimų, o atsakymus į juos ir į praėito numerio klausimus duosime kitą sykį.

rašyti reikia talento ir didelio išsilavinimo. O be to ir taip nekoki išpūdį padaro tokis sentimentalumas. Savo gerus jausmus ir energiją skautai turi ir daug kitų naudingų progu paaukoti.

B. Aug. Vilkaviškyje. „Rudens idilija“ silpnas. Nedėdime.

E. Matuzevičius. Sveikinam pasirinkusį šviesaus džiaugsmo kelią, Bet kūriniškai „Sk. Aido“ dar per silpnai.

Bufo Bil. Iš klausimo, kurį patiekei redakcijai, visgi išeina, kad šiaip ar taip radybas paėmėte. Jau iš laiške parašyto išeina, kad visoj toj istorijoje su savo radybomis nedaug skautiško kilnumo parodytė. Gal būt, tas ir sudarė labai rimtą pamatą paskelbti įsakymą, kuriuo organizacijos garbė apsaugoma. Gal būt, galėtum teisingai tuntininkui pasiaiškinti. Ir t-kas nurodys kaip pasielgti.

NORI SUSIRAŠINETI.

Energingas, 15 metų, skautas, ne mokins, kitą vasarą mano daug keliauti, kad geriau pažintų savo tėvynę. Dabar nori susirašinėti su skautais. Jo adresas: PRANAS REMEIKIS, Gaurės paštas Tauragės apskr.

Ant plieno kelio.

Praeitą mėn. 29 d. atidarytas naujas Lietuvos geležinkelis Telsiai — Kretinga. Taigi ta proga skaitytojams bus įdomu ir daugiau ką-ne-ką apie geležinkelius išgirsti.

Geležinkelių tinklas savo plieniniais keliais apima visą žemės rutulį. Šio tinklo bendras ilgis yra per 1.300.000 kilometrų, iš kurių Lietuvai tenka tik apie 1.200 kilometrų. Viso pasaulio geležinkeliais per metus pereina apie 10 milijardų traukinių su keleiviais ir prekėmis.

Dabartiniu laiku geležinkelių yra ne tik kultūringose Europos ar Amerikos valstybėse, bet ir tolimose Sibiro ir Sacharos dykumose bei egzotiškose ekvatoriaus teritorijose.

Geležinkeliai nuo pat savo pradžios turėjo pirmąsias reikšmes civilizacijos ir ūkio plėtojei bei žmonių kultūros pažangai. Net ir dabar, kada atsirado greitesnių susisiekimo priemonių, kaip, pav., automobiliai ir lėktuvai bei orlaiviai, gele-

žinkeliai vis dėlto liko svarbiausia ir nepamainoma susisiekimo priemone, ypač jei reikia masinio pervežimo ar labai ilgų kelionių.

Pirmąjį garvežį, kuriuo buvo galima pasinaudoti, pastatė 1829 m. Anglijoje Jurgis STEPHENSON — vardas, be abejo, žinomas. Ši mašina buvo išmėginta pirmojoje pasaulyje geležinkelio linijoje Manchester — Liverpool. Ji galėdavo pasiekti 28 kilometrus per valandą. Taip buvo padėta pradžia susisiekimui su motoro traukimu ant bėgių — geležinkeliams.

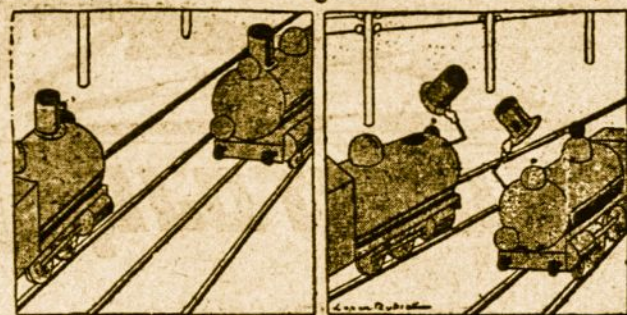
Kada šandien, po 100 metų nuo pirmojo garvežio gimimo, žiūrime į jo kuklų prototipą Kensingtono muziejuje Londone ir lyginame šią mašiną su pastutinių laikų garvežiais — milžiniais, nusistebėdami pripažįstame, kaip didelė ir puiki pažanga yra atlikta žmogaus proto, tobulinant šią mašiną, tik per vieną šimtmetį.

Naujosios konstrukcijos garvežiai skiriami sunkiam darbui ir didelio greičio išvystymui darosi vis sudėtingesni. Net žymiai keičiasi ir jų išorinė išvaizda. Taip, pavyzdžiui, kaminas, kuris buvo labai žymus ir didelis pirmuose modeliuose, vis mažėja ir mažėja ir paskutiniuose garvežių tipuose jo kaip ir nematyti. Tai daroma, norint padidinti katilą, kuris gauna vis milžiniškesnes formas. Kaip tik katilė ir yra mašinos jėgos šaltinis, laikomos garo energijos pavidale.

Taip pat naujuose garvežiuose auga ratų skaičius, kuris dabar siekia 16, o kartais net ir daugiau. Tas kartu su kitais skaitlingais mechanizmų priedais šių dienų garvežiui duoda sudėtingos ir imponuojančios išvaizdos. Reikalas prisitaikinti prie ypatingai greito mūsų laikų gyvenimo tempo ir vis didėjanti naujų susisiekimo priemonių konkurencija pokariniuose laikuose padarė didelės tautos geležinkeliams. Gindami savo interesus, o kartais net savo gyvavimą, geležinkeliai buvo priversti susitvarkyti taip, kad duotų savo klientams didžiausią greitumą, patogumą ir nepavojingumą.

Traukinių greičio klausimas geležinkeliuose yra vienas svarbiausių klausimų, kuris tačiau yra surištas su daugeliu sunkumų.

Geležinkeliuose didelio garvežių greičio pradžia yra laikomas 75 klm. į valandą greitis. Šis greitis pas mus, Lietuvoje, jei ir yra pasiekiamas, tai tik labai retai atsitikimu. Tačiau moderniškai garvežiai gali pasiekti 120 — 130 kilometrų greitį. Šis greitis tačiau negali būti tuo tarpu laikomas normalus paprastose naudojimosi sąlygose.

Ir traukiniai gali pamokyti gražaus elgesio. Taip pasisveikino senas ir naujas traukinys naują geležinkelį atidarius.

Vidutinis traukinių greitis pareina nuo įvairių sąlygų, kaip tai: linijos gerumo, judėjimo tvarkos, stabdymo būdų, traukinio sąstato rūšies ir pan. Tas turi didelės reikšmės ypač didesniuose nuotoliuose. Todėl, pav., rytų ekspresas Ostendė — Bukareštas visame kelio ilgyje, kuris yra 2500 klm., turi vidutinį greitį tik 50 klm. į valandą. Europos traukinių greičio rekordas tuo tarpu priklauso anglų traukiniui „ROYAL SCOTT“, kuris pereina kelią tarp Londono ir Carlisle, kuris turi 500 klm., nė karto nesustodamas, vidutiniu greičiu 94 klm. į valandą.

Dabartiniu laiku Europos kontinente greičiausius traukinius turi Prancūzija. Ji turi 67 linijas, kur traukiniai vaikščioja vidutiniu 90 klm. į valandą greičiu. Tas greitis kai kuriose vietose pasiekia 100 — 103 klm. į val. Tačiau Prancūzija tuo pasitenkinti negali. Taip, pavyzdžiui, viena Prancūzijos geležinkelių kompanija „Compagnie du Nord“ nori pakelti savo greitųjų traukinių greitį iki 140 klm. į val. Tokiam greičiui turėtų būti pakeisti veikiantieji Prancūzijos geležinkelių įstatymai, kurie draudžia didesnį greitį, kaip 120 klm. į val. bei pertvarkyti kai kurie signalai ir kiti geležinkelių įrenginiai.

Po Vokietijos ir Belgijos (kurios turi geležinkelių, kur vidutinis greitųjų traukinių greitis keičiasi tarp 90 ir 94 kilometrų į val.) — kiti Europos kraštai turi greituosius traukinius tik su greičiu 70 — 80 klm. į val. Tuo tarpu didesnė daug Amerikos greitųjų traukinių turi vidutiniškai 100 klm. į val. greitį. Ten net yra traukinys New-Yorkas — Vašingtonas, kuris daro vidutinį 115 klm. į val.

Paskutiniu laiku geležinkeliuose pradėta vartoti, be garo traukiamosios jėgos, elektra. Tačiau tas nors ir leidžia padidinti traukinių greitį, bet kaštuoja žymiai brangiau, negu paprastų garvežių jėga ir tuo tarpu neapsimoka plačiau vartoti.

Neginčijamu geležinkelių susisiekimo pliusu, lyginant jį su kitomis moderniosiomis susisiekimo priemonėmis, yra jo saugumas, kuris yra didesnis, negu automobiliais arba lėktuvais susisiekimo.

Geležinkelių nelaimingų atsitikimų statistika paskutiniaisiais metais rodo, kad kraštuose, kurie turi labai tankius geležinkelių tinklus ir veda sparčią geležinkelių eksploataciją, turėdami daugybę greitųjų traukinių, nelaimingųjų atsitikimų geležinkeliuose skaičius vis mažėja.

Paskutiniu momentu visur viešpatuoja pasaulinis krizis, o taip pat ir automobilių ir iš dalies lėktuvų konkurencija, skaudžiau palietė pasaulio geležinkelius, tačiau jie sugeba kovoti su sunkumais ir vis eina pirmyn.

Visam pasaulyje ir skautai dažnai naudojami taip patogių geležinkelių susisiekimu. Lietuvoje mes turime ne tik patogius traukinius, bet ir kai kurių lengvatų jais naudotis, kad tik plačiau stengtumėmės mūsų gražiąją tėvynę pažinti ir visur apsilankyti.

Mokytojų klausimų išsiaiškinimai.

KLAUS. 1. Mokytojų konferencijoje girdėjau, kad vilkiukų-paukštyčių draugovės vadas turi būti kaip skautas. Labai prašau paaiškinti, kokie yra svarbiausieji vilk.-paukšt. dr.-vės vado privalumai?

Mok. Parulis.

ATSAK. 1. Vilkiukų-paukštyčių dr.-vės vadas, kas jis būtų — mokytojas, maitininkas, karininkas ar dar kas kitas, yra auklėtojas. Už tat v.-p. dr.-vės vado privalumai yra tie patys, kaip ir kiekvieno auklėtojo privalumai. Daugelis didelių pedagogų nuolatos sako: jei norime kokių dorybių jauniems įdiegti, pirma patys privalome jas savyje įgyvendinti, arba, kitaip sakant, būkime tokiais, kokiais norime savo vadovaujamuosius padaryti. Vilkiukų dr.-vės vadui B.-Powellis stato tokius reikalavimus:

- a) žinoti skautų organizacijos santvarką, išstudijuoti knygas apie skautus ir vilkiukus;
- b) būti religingam ir morališkam bent tiek, kiek skautybė reikalauja;
- c) asmens privalumai ir būdas turi daryti teigiamos įtakos į berniukus ir sužadinti jų energiją nuosekliam darbui ir pastovumui;
- d) būti daugiau 20 metų amžiaus;
- e) sugebėti vilkiukų sueigai patiekti reikalingą „skanaus maisto“ normą;
- f) turėti trijų mėnesių draugovės vadovybos praktikos.

Mūsų vilkiukų-paukštyčių dr.-vių draugininkams galutinai riboti reikalavimai bei privalumai dar nenustatyti, tačiau bendra prasme reikalaujama to paties, ko reikalauja B.-Powellis: skautų vadas turi būti skautiškas vadas.

KLAUS. 2. Ar gali vilkiukai ir paukštytės stoti į Angelo Sargo dr.-ją ir atvirkščiai?

Rep.

ATSAK. 2. Ir vilk.-paukštyčių ir angelaičių organizavimas pradžios mokyklose Švietimo Ministerijos yra leistas, be to, dar abi organizacijos turi bendro, tai dėlto jau negali būti draudžiama vaikams vienoje ir antroje dr.-je vienu metu priklaustyti. Draudžiant būtų nustatomi vaikai prieš vaikus, suardomi jų savitarpio santykiai ir pakenkiama auklėjimui. Šios vaikų organizacijos turi auklėjimo ir auklėjimosi tikslų, todėl ir svarbu, kad jos tik tiems tikslams ir tetarnautų. Nedėkingą darbą dirbtų tas pedagogas, kuris sukiršintų vaikus prieš vaikus.

Irgi darbštumas.

— Ar tu pašėlai? — visą mėnesį iš karto!
— O ar tu nežinai, kad ką gali padaryti šiandien, niekumct neatidėk rytojui.

MURZIUKAS.

Petro Babicko apysaka.

(Pabaiga).

Kada po vakarienės svečiai išėjo (tai būta iš netolimo kaimo dviejų jaunuolių, kuriems mokytojas skolindavo knygų pasiskaityti), aš pradėjau Murziukui pasakoti:

— O, juk aš tamstą pažįstu...

— Gali būti, — nusišypsojo jis, — mūsų tėvynė tokia nedidelė, kad man dažnai rodos, ir aš daug ką pažįstas. Tamstos veidas man taip pat matytas.

— Gal būt. Bet čia kita pažintis. Aš atsimenu, kada tamsta dar buvai, atsiprašant, Murziuku.

Jis prunkstelėjo, nebesusivaldydamas, pašoko nuo kėdės, ir šuktelėjo į gretimą kambarį:

— Klausyk, Aldona! Aldute! Mane svečias vadina Murziuku.

— Dėl Dievo, — pašokau ir aš, — tikiu tamsta nepyksti?

— O, ne, ką tamsta! Man be galo malonu išgirsti šitą vardą. Jūs negalit suprasti, kaip aš laimingas, kai pagalvoju, kas aš buvau ir kas esu.

— Taip, iš tikrųjų, bet tamsta buvai vertas to.

Įėjo Aldona:

— Ko taip linksmi?

— Šis ponas mane pažinojo, kai aš buvau Murziukas.

— Ir, perspėju poniją, aš didžiuojuos ta pažintim, — nusilenkiau aš iškilmingai.

Buvo labai nuoširdi ir linksma nuotaika. Atrodė, kad aš esu savo namuose ir štai, rodos, tuč tuojau ateis mama ir pasakys: „Na, vaikeliai, metas gulti“. Akimirka aš susisvajojau. Rodos, ir jie pajuto, jog aš kankinuos vaikystės atsiminimais. Tylėjo.

— Ar ne keista, — tyliai pradėjo Murziukas, — rodos, kiek čia seniai aš dar karsčiaus medžiuose ir išdykavau ties žydų krautuvėmis... Arba, taip mėgau karvelius, pašto ženklus, keliones, o dabar... Dabar aš mokytojas. Aš pasakoju vaikams tai, ką jaučiu, ką tikiu, nes trokštu, kad ir jie, išaugę, būtų laimingi, kaip aš...

— Tamsta laimingas?

— Ir dar kaip. Man taip aiški gyvenimo prasmė. Darbas. Man nieko nereikia. Nei turtų, nei namų, nei pinigų. Jie nieko neduoda. Man reikia pusiausviros tarp sielos ir kūno, sveikatos, giedrios nuotaikos ir darbo, darbo, darbo... Žinai tamsta, juo daugiau dirbi, juo daugiau nori. Dabar, pvz., čia aš suorganizavau šaulių būrį, išteigiau skautų skiltį, vedu jaunimo chorą, režisuoju spektaklius, net vaidinu... Žinai, kur aš to viso išmokau: skautuose. Ir dabar dar aš skautas ir būsiu juo visuomet. Aš skautuose išmokau dirbti ir nors mažais, bet nuolatiniais gerais darbeliais tobulintis ir kitus tobulinti.

— Gerai, visa tai labai gerai. Na, o jei tamsta susirgsi pervargęs?..

— Susirgsiu — ilsėsiuos... Juk ne saulės amžių žmogus gyvena.

— Taip, — tarė susirūpinusi Aldona. — Mano vyras visai nesi rūpina sveikata. Mes čia gyvename tik antrus metus, o jau pora sykių jis smarkiai sirgo. To niekumet anksčiau nebūdavo. Iš viso jis didelis nenuorama. Štai dabar sugalvojo išsikelti į kitą vietą...

— Kodėl? — nustebau aš.

— Matai tamsta, — pradėjo aiškinti Murziukas, — čia visa kaip reikiant, ir žmonės sąmoningi, susipratę... Ne tokie ten — prie demarkacijos linijos... Ten reikia daug daug darbo. Ten mes turime nukreipti visą tautos dėmesį, dėl to, kad, laikui atėjus, tie žmonės bus avangardas kovoje dėl Vilniaus...

Jo akys švytėjo ir skruostai kiek pabalo. Stebėjau iš kur tiek entuziazmo, pasiryžimo... „Tai, kad matytų jį dabar motina“, — pagalvoju. Jis, lyg atspėdamas mano mintį, staiga netikėtai tarė:

— Kas man? Dabar man, be Aldutės, nieko neliko... Tėvų nėra. Mano bičiuliai?... Taip. Tamsta neišsivaizduoji. Juk mes esame tam pačiam kambariui, kur pakrypo į kitą pusę mano gyvenimas. Štai čia stovėjo mama ir laikė mano ranką. Čia stovėjo mokytojas ir man pasakė: „Murziukas pasilieka pas mane. Jis labai gabus ir energingas...“ Ar aš galiu apvilti jį, mano geriausią bičiulį?... Rodos, kad jau nuo to laiko aš pajutau, kad ne veltui gyvenu, kad turėsiu ką nors išryškinti nuveikti. O juk aš dar, kol kas, nieko nepadariau...

Henr. Ablachas.

Feljetonas.

Vizitas į provinciją.

Pasiuntė mane kartą mano vadovybė, kaip misionierių, į tolimą provincijos užkampį skleisti skautiškų idėjų ir šiaip sau pasakyti prakalbą apie idealus. Siunčia — kodėl nevažiuot, pagalvoju, kai dabar tokia pašėlusė technika. Nudrožiau į autobusų stotį. Žiūriu, gi prieš mano akis neginčijamas technikos stebuklas: iš karto ir prekinis ir keleivinis autobusas! Puikus autobusas, su 4 ratais, o penktas iš užpakalio prikabinas, šeštą gi šoferis rankose laiko. Vienaime autobuso gale motoras, o kitame jo gale vyksta atgal į provinciją Kau no rinkoj neturėję pasisėkimo 5 lietuviško tipo bekonai.

Virš šoferio galvos ant keleivinės autobuso dalies su virvėmis buvo pritvirtinta kažkokios dėžutės. Atsargumo dėlei paklausiau poną šoferį, ar čia ne dinamitas, o gal būt, sakau, čia kokios paslaptingos batų dėžutės, kurios savu laiku sprogdino geležinkeliečius, bet gavęs atsaką, kad čia degutas, apsiraminau.

— Pasakyk man, mielas broliu, — kreipiausi į robinzoniškos išvaizdos konduktorių, — kiek kaštuos man nuvažiuoti į A?

Konduktorius pažūrėjo man į akis, reikšmingai nusišpiovė ir pakitė savo stovėjimo kryptį taip, kad aš atsidūriau jo užpakaly. Padariau logišką išvadą, kad konduktorius lietuviškai nemoka, todėl kreipiausi į jį pagal savo sugebėjimus beveik rusiškai:

— Skaži, ty tavarišč, za kiek litov poviezieš minia na A?

Tyla. Dabar man galutinai paaiškėjo, kad be žydų kalbos A nepasieksiu, taigi, kiek pagalvojęs, ir surinkęs visą man žinomą tokį leksikoną, paklausiau:

— Herr, konduktor, a vifiel lit kostet zu A foren?

— Zechcen! — neabejojęs atsakė konduktorius. Aš, prisilaikydamas 9 įstato, ėmiau derėtis ir šiek tiek nuderėjau, nes bilietą gavau už 8 litus.

Beveik punktualiai (tik 2 valandas tepavėlavę) išvažiavom. Autobusas skrenda, benzinai savaip kvepia ir mes važiuojam beveik tuo pat keliu, kaip į Rygą...

— Puff! — kaip iš armotos kažkas trenkė ir autobusas vietoj stop! Man net plaukai piestu atsistojo, vot, sakau, kur savo jaunas dienas palydėsiu...

— Ką, tamsta... — puoliau visu savo temperamentu šoferį. — Sa-kei, kad nėra dinamito, o čia kas? — O šoferis, mane griežtai aprami-nės, nuėjo padangos taisyti, tik ta-da man paaiškėjo, kad technikos stebuklo rato padanga sprogo.

Susitaisėm ir važiuojam toliau. Tik prieš mūsų akis poros metrų gilumo duobutė! Autobusas čia kaip susiūbavo, tai taip trys beko-nai ir išskrido, kaip vėversėliai, iš autobuso. Reikėjo gaudyt, negi pa-leisi Dievo dovaną, kad ji sau nu-bėgtų per laukus ir nesugrįžtų. Ka-dangi skautų ideologija liepia tar-nauti ir artimui, taigi ir aš pasilei-dau vytiš bėkono. Nors šiaip jau bėgimo rekordą ir nesu sumušęs, bet bėkono už uodegos pasisekė sugriebti. Husaru taipgi nesu bu-vęs, bet turėdamas iš prigimtųjų palinkimo jodinėti, tuoj atsidiūriau ant bekono nugaros. Be apinasrio ir be balno bekono sunkiai suval-domas, tačiau prie gerų norų nieko nėra pasaulio negalimo, taigi ir be-koną pasisekė prijoti prie auto-buso.

Padaręs gerą darbą ir atrišęs mazgelį, vėl sėdau į autobusą ir ėmiau, kaip centro delegatui tinka, svarstyti, kaip reikės pasveikinti garbės sargybą, kurią provincijos skautai išstatys. „Sveiki, vyrai“, o gal „budėk!“, o gal geriau būtų sta-čiai „labas!“? Na, o kas reiks da-ryti, jei su orkestru pasitiks?

Taip giliai svarstant, nepama-čiau, kaip sustojo autobusas. „Mes vietoje“, — pranešė konduktorius. Viską užmiršęs, šokau iš autobuso ir pamačiau čia tik keletą šiaip sau piliečių, niekur jokio kito gyvo žmogaus! Tik dabar supratau, ką reiškia palikti centro delegatui be pastogės ir be duonos kąsnio...

Nudrožiau į miesčiuką paieškoti skautų. Žiūriu — eina viena uni-formuota skautė.

Čia jau mano reikalai nukrypo visai kita linkme, išdėsčiau, kas aš per vienas, ko atvažiuau ir t. t.

Po pusvalandžio jau drožiau ug-ningą prakalbą skautų sueigoj.

Po sueigos skautai atsistojimu pagerbė mano išvykimą. Dvasioje jaučiau moralinio pasitenkinimo dėl paskleistų prakalboj idėjų, ne-žiūrint to, kad drabužinėje jau ne-beradau savo naujų kaliošų. Grį-žau atgal į sostinę pasiryžęs savo vadovybei atraportuoti, kad „vis-kas tvarkoje, skautai veikia pui-kiai, jaučiama visuomenės para-ma“ ir... patiekti vyriausiam štabui sąskaitą už dingusius be žinios kaliošus.

— Apie tai leiskite mums spręsti, — juokiaus aš. Mes ilgai kalbėjome tą vakarą ir, tarę „labanakt“, vis tiek ilgai neužmigome.

Rytą aš iškeliauvau toliau.

Ėjau laukais, lankiau kaimus, kalbėjausi su žmonėmis, žaidžiau su vaikais ir vis man akyse stovėjo Murziukas. Tūkstantis, dešimts tūk-sančių Murziukų, kaip dobiliukų pievoj, kylančių mūsų žemės dirvo-nuose ir laukiančių, kada jiems ateis metas išeiti į gyvenimą, kovoti dėl savo ir kitų laimės.

Juk ar ne tiesa, mielas vaikute, kad dažnai tavo jaunoj širdy gimsta kaž kokie nuostabūs jausmai, kurių kartais tu pats nesupranti, kada būna taip gera, miela ir džiugu, kad, rodos, imtum, apkabintum žemę ir bučiuotum drėgną, žolėtą jos veidą, žiūrėtum — vis žiūrėtum į dangaus aukštybę, stebėdamasis tuo nepaprastu didingumu ir harmo-nija, nežinodamas, kaip išreikšti savo laimę, kaip ir kam. Dėkoti už visą tą grožį, gamtoje išsklaidytą. Bet štai tu augi. Tu išeini gyventi į miestą. Tarnauji. Nyksta tavo širdy gimtinės laukų pasiilgimas. Tu pamatai, kad gyvenime būna daug daug kartumo, daug skausmo ir ne-vilties valandų, tu dažnai liūdi... Ir kartais tu kažko neramus, ilgies, pyksti. Palauk. Kam to reikia? Kas yra liūdesys? Tai nuodai, kurie naikina mūsų gyvenimą, tai rašalas, kurį nelabasis pila į mūsų gyve-nimo gėrimą, tai suodys, kuriomis sumurzinami skaisčiausi vaizdai. Ar, manai, liūdesį siunčia mums kas nors protingas, kuris nori, kad mes pajustumė gyvenimo tuštumą ir ilgėtumės kito gyvenimo. Ne, vaikute. Liūdesį sukuriame mes patys savo nelaimei. Kodėl mes vadiname gra-žia diena tik tą dieną, kada šviečia saulė? Kodėl mes nekenčiame lie-taus, be kurio mūsų žemė neteiktų jokio derliaus? Kokie mes kartais būname kvailučiai, manydami, kad turtingi žmonės yra laimingi.

Tikėkit, juo žmogus daugiau turi, juo daugiau nori, ir niekumet nebus galo jo šykštumui, jei jis manys, kad aukse visa laimė. Štai kodėl aš tai sakau jums. Dažnas iš mūsų, būdami maži, galvodavom: „Ach, kai aš išaugsiu, būsiu turtingas, darysiu, ką norėsiu“.

Taip, užaugame, krauname turtus ir, pagaliau, kada manome turį jų pakankamai — matome, kad jau vėlu, kad jau ne tik negalim daryti ką norėjom, bet jau nė nenorim daryti... Štai kodėl Murziukas dar toks jaunas, vos išėjęs į gyvenimą, skuba dirbti, veikti, kol jaunas, kol ne-vėlu?... Jis verda, kunkuliuoja. Jis mato, kiek dar dalykų nesutvarkyta mūsų tėvynėje. Kiek reikia darbininkų ir darbo, kad visą šalį paversti gražiai žydinčiu sodu, kuriame susitiktų ir vargšai, ir turtingieji, ir mo-kyti, ir tamsuoliai, ir darbininkai, ir ponai, žodžiu, visi. Todėl visi, kad jie per darbą, per pasiaukojimą, pasidarys tikri žmonės. O tikri žmonės laiko beprasmiškais gražius rūbus, aukso puošmenis, jei po jais kiuti bauri, neskaisti siela; tikri žmonės nemato skirtumo tarp varguolio ar turtingo ir nė vienas tikras žmogus nesinaudos savo turtais, jei matys aplink nelaimingus ir skriaudžiamus. Jis geriau turtus išdalys jiems ir gyvens drauge su jais, jų pagerbtas ir mylimas, negu šalinsis nuo jų į savo auksinę pilį, jų prakeikimo saugodamasis.

Dar maža tikrų žmonių pasauly, bet jie tolydžio gimsta, kaip rytą aušra, kaip pavasarį medžių lapai, kaip žvaigždės temstant.

Tūkstančiai Murziukų iš tamsių, dulkėtų ir dvokiančių landynių eina keliais, takeliais, tenai, kur šviečia mokyklos langai.

Mokykla, juk ji mums padeda išmokti gyventi. Gyvenimas, juk jis mums gelbsti besimokant.

Kasdieną aušta rytas ir šviečia diena, tam, kad dirbtume. Ir naktys būna nuostabiai ramios ir malonios, kai mes pavargstame.

Juk žinome, kad mes gimėme naujam gyvenimui, tad šypsokime, nes visa tai, kas gera ir ko mes geisime — pasieksim, jei tik geisim visa siela, jei tikėsime ir dirbsime.

Murziukas pasiekė, ko norėjo, o mums tai tik žaidimas.

Mūsų gyvenimas turi sruventi, kaip tas upelis: kartais smarkiau, kartais lėčiau, bet visada pirmyn. Ir per gražias pieveles ir laukus, ir per miškus, ir per uolas ir akmenis, ir kartais per purvus, bet vis pirmyn: tekas vanduo ir nuo purvų greit nusivalo. Ir kol upelis teka, mes tikrai žinom, kad jis susisieks su okeanu. Taip ir žmogus: kol žengia pirmyn, tol gali būti tikras, kad sąryšio su savo idealais nėra nutraukęs.

J. DOBILAS.

Skaitytojų tribūna.

Saliutuokime.

Skautai sveikinas vadinamu „slaptu ženklu“ (manau, skautams tai ne paslaptis), saliutuodami ir paduodami vienas kitam kairę ranką. Saliutas yra pagarbos ir broliškumo ženklas, tik gaila, kad jo skautai vengia. Skautai saliutuoja tik sueigose, užsiėmimuose, stovyklose, iškylose, o gatvėje, prie žmonių — gėda... Aš manau, kad skautas, kurs gėdinasi savo saliuto, uniformos, bijo pasisakyti, pasirodyti skautas esąs, nevertas nė sueigoje skauto vardo, jis tik teršia organizaciją. Kiekvienas turėtų didžiulis, kad priklauso skautų organizacijai, kad gali naudotis teise saliutuoti. Bet, deja, kai kurie skautai labai mažai tą vertina.

Juk kiekvienas išorinis veiksmas stiprina išvidinį, todėl ir skautas, sveikindamasis skautiškai, tardamas „Vis budžiu!“, turi net nenoromis prisiminti, kas esąs ir elgtis, kaip jam pridera.

Ta yda ypač paplitusi Kaune. Kaune, kurs yra skautų veikimo centras, kurs turi duoti pavyzdį provincijai. Gėda tiems kauniškiams!

Sesės ir broliai, mokėkime gerbti savo saliutą, ir nutarkime visur ir visumet saliutuoti, susitikę savo viršininkus, mokytojus, draugus ir skautus, kad ir nepažįstamus. (Dažnai kauniškis, susitikęs iš provincijos atvykusį skautą ar net skautę, nors ir uniformuotus, praeina pro šalį ir nuduoda nematęs).

Tegul visur skamba „Budėk!“ ir jungia mus į vieną jaukią šeimyną, stiprina mūsų broliškumą.

Tėvynės dukra.

Civ. lak. K. Puras.

Kas yra LAK

(Lietuvos Aero Klubas)?

Lietuvos Aero Klubas yra aeronautikos plėtimo organizacija. Vyriausias jo tikslas yra populiarinti ir visaip remti skraidymo mokslą Lietuvoje, duoti galėjimo platesnei visuomenei imtis aeronautikos ir reguliuoti privatių asmenų skraidymus Lietuvos teritorijoje.

Klubas įsikūrė Kaune 1927 m. geg. m. 1 d. būrelio aviacijos karininkų ir žymesnių mūsų visuomenės atstovų pastangomis. Steigiamąjį susirinkimą atidarė generolas Bulota. Pirmuoju klubo pirmininku iki 1929 m. buvo generolas Žukauskas, gi antruoju ir dabartiniu yra prof. Žemaitis. Garbės pirmininku nuo 1928 m. yra Respublikos Prezidentas Antanas Smetona ir garbės nariu — aviacijos pionierius Orville Wrightas.

Nuo įsikūrimo dienos klubo veikimo plėtimas ėjo labai sėkmingai. 1929 metais valdybos rūpesčiu iš vyriausybės buvo gautas lėktuvas, kuriuo buvo išmokyta skraidyti pirmoji laida (4 žmonės — skakas Civinskas, Narbutas, Perednius ir Zauka) civilinių lakūnų.

Geriau išplėsti savo darbą klubas įsteigė savo skyrius ir provincijoje: Šiauliuose, Panevėžy, Mariampolėje ir Kaune — aukšt. techn. mokykloje ir jėzuitų gimnazijoje. Iš aukšt. techn. mokyklos aviacijos būrelis išaugo klubo remiama ir šelpiama pirmoji sklandymo mokykla Petrošiūnuose, prie Kauno. Visuomenei su lėktuvais susipažinti ir skraidymui propaguoti, kasmet buvo rengiamos aviacijos dienos, į kurias atsilankydavo tūkstančiai susidomėjusių žmonių. Šiais metais visuomenė buvo supažindinta ir su sklandytuvais, atidarant sklandymo mokyklą ir per pirmąją sklandymo dieną Mariampolėje. Panašios sklandymo dienos bus ruošiamos dažnai ir įvairiose Lietuvos vietose, kad jaunimas turėtų progą arčiau pažinti sklandytuvą ir patį sklandymą praktiškai.

Pažymėtina, kad 1931 metais savo veikimą klubas išplėtė nepaprastai smarkiai. Suverbavus 17.000 prijauniančių narių, žymiai padidėjo klubo piniginiai re-

Švara.

Dauguma skautų yra mokiniai ar tai gimnazijos, ar kitos kokios aukštesnės mokyklos. Čia noriu iškelti, kaip galima palaikyti švarą.

Atvažiuoja mokinys iš kaimo siekti aukšto idealo — mokslo. Sąlygos, žinoma, pareina nuo to, kokia tėvų yra materialinė būklė. Daugelio mūsų mokinių tėvai yra neturtingi, o žinom, kad kaime sako: „Ką prisilaikysi švaros, kad esi neturtingas“, bet mes, skautai, kad ir išvažiuavę toliau nuo gimtųjų namų, turim saugoti švarą, nes ji yra sveikatos pagrindas.

Atvažiuoji į miestą. Nusisamdai kambarėlį. Kaip privesti viską prie tvarkos? Skaute, juk tu esi amatininkas, todėl sutvarkyk savo kambarėlį taip, kaip jis turi būti, kad būtų kuklus ir švarus.

Kitas svarbus daiktas — patalinė. Tu skaute, praleidi joį trečdalį savo gyvenimo. Lovoje turi būti čiūžinys, ant jo marška ir turėti storesnę maršką apsikloti.

Čiūžinį, jei jis šiaudų ar šieno prikimštas, reikia mainyti kas 2 mėn., o maršką, kuria apklotas čiūžinys, kas savaitę. Patalą dažnai reikia vėdinti.

Pradėję nuo kambario sutvarkymo ir patalinės, pagrindiniai žengsime prie švaros.

J. Lebonka.

sursai. Verbuoti narius ypatingai daug padėjo pašto valdyba, maloniai sutikusi leisti kiekviename Lietuvos kampelyje per paštus platinti narių bilietus. Šios pagalbos rezultatas yra didelis. Klubas išgijo naują lėktuvą, brangų parašutą, pastatė lėktuvams angarą, išleido II ir III civilinių lakūnų laidas, viso 11 žmonių (II laidoje — Jurevičių, Jasinską, Kraucevičių, Kareivą ir Petrauską, III laidoje — Jautokaite, Juodį, Krygerį, Liorentaitę, Purą ir Tomkevičių). Tokiu būdu, trimis laidomis, klubas paruošė 15 civilinių lakūnų, jų tarpe ir dvi moteris, kas pas mus yra naujiena.

1931 m. pradžioje mūsų jaunuomenė labai susidomėjo sklandymu. Klubui atsirado gyvas reikalas paskirti dvi stipendijas, paruošti užsienyje du sklandymo instruktorius, iš kurių vienas, av. ltn. Heidrikas, klubo paskyrimu jau veda įsteigtoje sklandymo mokykloje sklandymo pamokas.

Iš tų pačių resursų klubas pastatė 3 sklandytuvus, pasigamino gražią propagandinę aero-filmą, kuri su dideliu pasisekimu keliauja per visus Lietuvos kino teatrų. Taip pat, klubo pastangomis, susisiekimo ministerija paskyrė vieną stipendiją užsienyje aukštajam aeronautikos mokslui eiti. Universitetas susidomėjusiai aviacija studentijai įsteigė aerodinamikos katedrą, kurią dabar veda pulk. ltn. inž. Gustaitis, klubo vicepirmininkas.

Šiais metais, kaip ir pernai, klubas taip pat verbuoja savo prijauniančius narius, ir iki š. m. gruodžio mėn. 18 d. kviečia pernykščius narius užsimokėti nario mokesnį, už ką skiriamos didelės ir idomos premijos — lėktuvais, sklandytuvais, skraidymais ir pinigais. Atsidėkoti pernai įsirašiusiems, klubas išleido grynai aviacinio turinio, gausiai iliustruotą „Bangų“ žurnalą ir nemokamai išsiuntinėjo po vieną egzempliorių susipažinti visiems (17.000) savo prijaunantiems nariams. Šitaip avianizuodamas Lietuvą klubas tikisi, kad pati didžioji mūsų visuomenės dalis, ilgainiui, liks nuolatiniais civilinės aviacijos draugais, kurie kasmet padės klubui kurti gražią ateitį mūsų civilinei aviacijai ir projektuojamam krašte oro susisiekimui, ko taip reikia mums, kad perdaug neatsiliktumėm nuo visų kultūrinių valstybių, kur civilinė aviacija yra pasiekusi aukščiausio laipsnio.

SKAUTAI!

Lietuvos Aero Klubas Jūsų klausia:

Ar norit būti pirmuoju lėktuvo savininku Lietuvoje?

Ar norit nuplaukti laivu Amerikon į pasaulinę parodą?

Ar norit apskristi lėktuvu visą Europą ir pasisvečiuoti Berlyne, Paryžiuje ir k.?

Ar norit išmokti skraidyti ir būti diplomuotu lakūnu?

Ar norit turėti sklandytuvą (bemotorinį lėktuvą) ir maloniai su juo nuokalnėlių sau pasklandyti?

Ar norit pamatyti Lietuvos kraštą iš lėktuvo?

Ar norit iš 2.000 metrų aukštumos pasigrožėti Kaunu?

Ar norit turėti ant stalo gražią ir brangią knygą-almanachą „Paukščių Keliais“?

Ar norit turėti taip pat ir mūsų civilinės aviacijos garbingo kūrėjo vardą? O laimėti 10.000, 5.000, 2.000, 1.000, 50 kartų po 100 ir 100 kartų po 50 litų ir dėlto tapti pinigingu žmogumi nenorit?

— Norit! Na, tai ko gi laukiate? Kuo greičiausiai užėikite paštan ir įsirašykite į Lietuvos Aero Klubą prijauniančių narių. Metinis mokeskis tik 5 litai. Bet reikia pasiskubinti užsimokėti, nes laiko ir bilietų liko jau nedaug, gi premijų traukimas įvyksta š. m. gruodžio mėn. 18 d.

Greičiau, greičiau, greičiau!

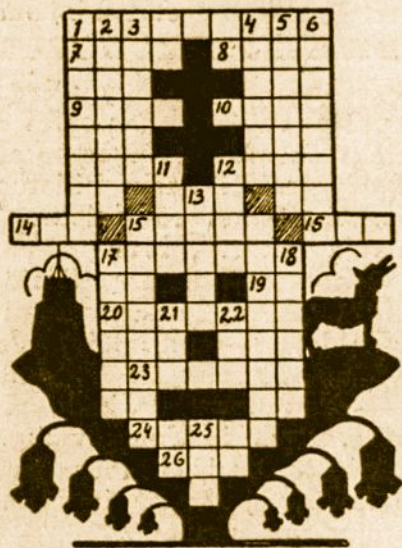

Skyrių veda vyr. skilt. H. Rudzinskas.

KONKURSO UŽDAVINIAI.

Užd. nr. 144.

A. Dociaus iš Kėdainių.

Perskaityti gulsčiai: 1) susisiekimo priemonė, 7) geidi, 8) žydų moters vardas, 9) sienos įdubimas, 10) senutė rusiškai, 14) įvardis, 15) Europos gyventojas, 16) puodo dalis, 17) Lietuvos miestelis, 20) parazitų mėgėjas, 23) burtai, 24) vyro vardas, 26) „ženis“.

Stačiai: 1) šiltų kraštų vaisius, 2) granito masė, 3) dirvai reikalingas, 4) augalas, 5) Azijos valstybė, 6) Palestinos dalis, 11) ryto papuošalas, 12) paukščiai, 13) žemėlapių rinkinys, 15) simboliai, 17) gėrimas, 18) atiminėju, 19) karo bitės, 21) valio, 22) sudiev, 25) ne jūs.

Užd. vert. 3 tašk.

Užd. nr. 145.

J. Vaitkevičiaus iš S. Kalvarijos.

$(A-B) + (C-D) + (E-F) + (H-L) + (M-N) + (K-R) + (T-G) + (V-U) = X$

A — spalva, B — vabzdys, C — juoroj randas, D — žvėrių namas, E — krūmas, F — kūno dalis, H — vandens jėga, L — paukštis, M — indas, N — sakė, K — pasaulio grožybės, R — raidė, T — miestas, G — nelaimė, V — pinigai, U — puodo dalis, X — įžymus skautas.

Užd. vert. 2 tašk.

Užd. nr. 146.

A. Valiuko iš Kaišiadorių.

Šarada.

Upei Lietuvos
Dėk raidę prie pradžios,
Atvirkščiai skaityk —
Skautų įrankį matyk.

Užd. vert. 1 tašk.

Užd. nr. 147.

J. Klimavičiaus iš Marijampolės.

			M	T	Ė			
			I	A	B			
			Y	E	T			
R	G	R	G	U	T	Y	G	A
E	I	A	E	M	S	E	T	R
A	U	N	A	A	I	R	Y	I
			T	A	P			
			U	Y	I			
			T	N	T			
			I	Ė	E			
			Ž	G	R			
			U	I	U			

Šachmatų karaliaus ėjimu perskaityti posakį, išspausdintą 1932 met. viename „Skautų Aido“ nr.

Užd. vert. 2 tašk.

Užd. nr. 148.

Pilypo iš kanapių, Šančiai.

Šarada.

Piliotis aš garsus
Ir taipogi gan narsus.
Jei jūs mane paminėsit
Ir dar skiemenį pridėsit,
I mano sostinę važiuot galėsit.
Bet jei vidurį išmesit,
Antrą, trečią vietą keisit —
Su ašochiu pieninėn eisit.
Dar jei pradžia man pakeisit,
Tai gyvulius šert eisit.

Užd. vert. 2 tašk.

Užd. nr. 149.

V. Slavinsko.

Šarada.

Mokesčio terminą paimkit,
Iš kito galo paskaitykit —
Ir Lietuvos miestelį jūs matykit.

Užd. vert. 1 tašk.

Užd. nr. 150.

J. Sakalauskas iš Daršūniškių.

Šarada.

Šiaip Europos aš piliotis,
Vis prekiauju aš smagiai.
Vieną raidę jei pakeisi,
Tai sudegiau aš šviesiai.

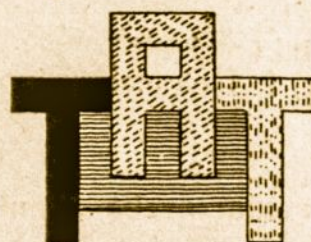
Užd. vert. 1 tašk.

UŽDAVINIŲ SPRENDIMAI.

Užd. nr. 136.

Reikia pradėti skaityti nuo raidės „D“ į dešinę pusę praleidžiant po dvi raides. Taip darydami gauname: „Dievui, tėvynei ir artimui!“

Užd. nr. 137.

Užd. nr. 138.

Inas, linas, alynas, Talinas, gutalinas.

Užd. nr. 140.

Raidė „a“.

Užd. nr. 141.

Op, era, opera.

Užd. nr. 139.

1	2	3	4	5	6	7	8
2	4	1	3	6	8	5	7
3	1	4	2	7	5	8	6
4	3	2	1	8	7	6	5
5	6	7	8	1	2	3	4
6	8	5	7	2	4	1	3
7	5	8	6	3	1	4	2
8	7	6	5	4	3	2	1

Kiekvienoje eilėje sudėjus išeina po 36.

Užd. nr. 142.

$231 - 64 - 75 + 908 = 1000$

arba:

$(5+7+8) \times (9-4) \times (6+3+2-1+0) = 1000$

Dar galima buvo ir kitaip spręsti.

Užd. nr. 143.

Te, noras, tenoras.

UŽ SPRENDIMUS GAVO:

13 taškų: A. Gustaitis, P. Gervė, V. Valiukas, J. Valakas, K. Buišas, V. Norkus, Vy-Tus, K. Slavinskas, Šokinėjanti starna, M. Jesaitis, J. Petraškevičius, P. Kuzminskas, V. Kuzminskas.

12 taškų: Mačiulis, J. Klimavičius, K. Jurgelaitis, V. Jurgelis, J. Jurgelis, Vytenis, M. Milasevičius, Elžiras iš K. P. Y. M., A. Astramskaitė, A. Limontas, V. Katarskis, Šarūnas, A. Daukantis, D. Povilanytė.

11 taškų: J. Būga, Sakalo Akis, Any-Sas, Gella — Bela, M. Čepkauskas, P. Gelžinis, M. Jasevičius, Tyroji Širdis.

10 taškų: Vyr. pusk. A. Pliauskys, Patasonas, S. Petrauskas, A. Gedvila, L. Gavėnas, K. Dilius, K. Peteris ir K. Gumauskas. A. Strazdas, J. Vaitkevičius, Pilypas iš Kanapių, Raudonasis ratas, E. Martysius, O. Balbachas, O. Grenertas, J. Šaulys, V. Šulma, V. Matulaitis, S. Kimmeris, B. Prutkevičius, P. Krasnickas, Klišius, A. Senkus, K. Strazdas, V. Slavinskas, Vagis Lampeo, Erelis Galva.

9 taškų: Jūros Siela, J. Leblionka.

8 taškų: Patas.

4 taškų: J. Vaitkevičius, G. Kalkevičiūtė.

5 taškų: Stacė P-tė, M. Davidavičius, A. Janavičius.

2 taškų: M. Zdanevičius.

Dar už užd. nr. nr. 127 — 135 sprendimus gavo:

18 taškų: J. Antanas, S. Bartenšteinas, K. Strazdas, K. Slavinskas, K. Buišas, Jūros Vilkas, M. Čepkauskas, A. Gustaitis, P. Gervė, V. Valiukas, V. Šulma.

16 taškų: J. Nasvytis, J. Sakalauskas.

14 taškų: J. Ažukas, B. Augustinavičius.

12 taškų: Z. Purvinis.

10 taškų: K. Danielis, A. Švažas, J. Vaitkevičius.

PRANEŠIMAI.

A. Daukinčiui: tų sprendimų negavau, parašyk ar visus išsprendei — užskaitysiu.

J. Vaitkevičiui iš Biržų: Siunčiant uždavinius reikia siųsti ir jų sprendimus. Uždavinius gali spręsti ir dalyvauti užd. konkurse visi „Sk. A.“ skaitytojai.

146 užd. autorius tegul pasisako.

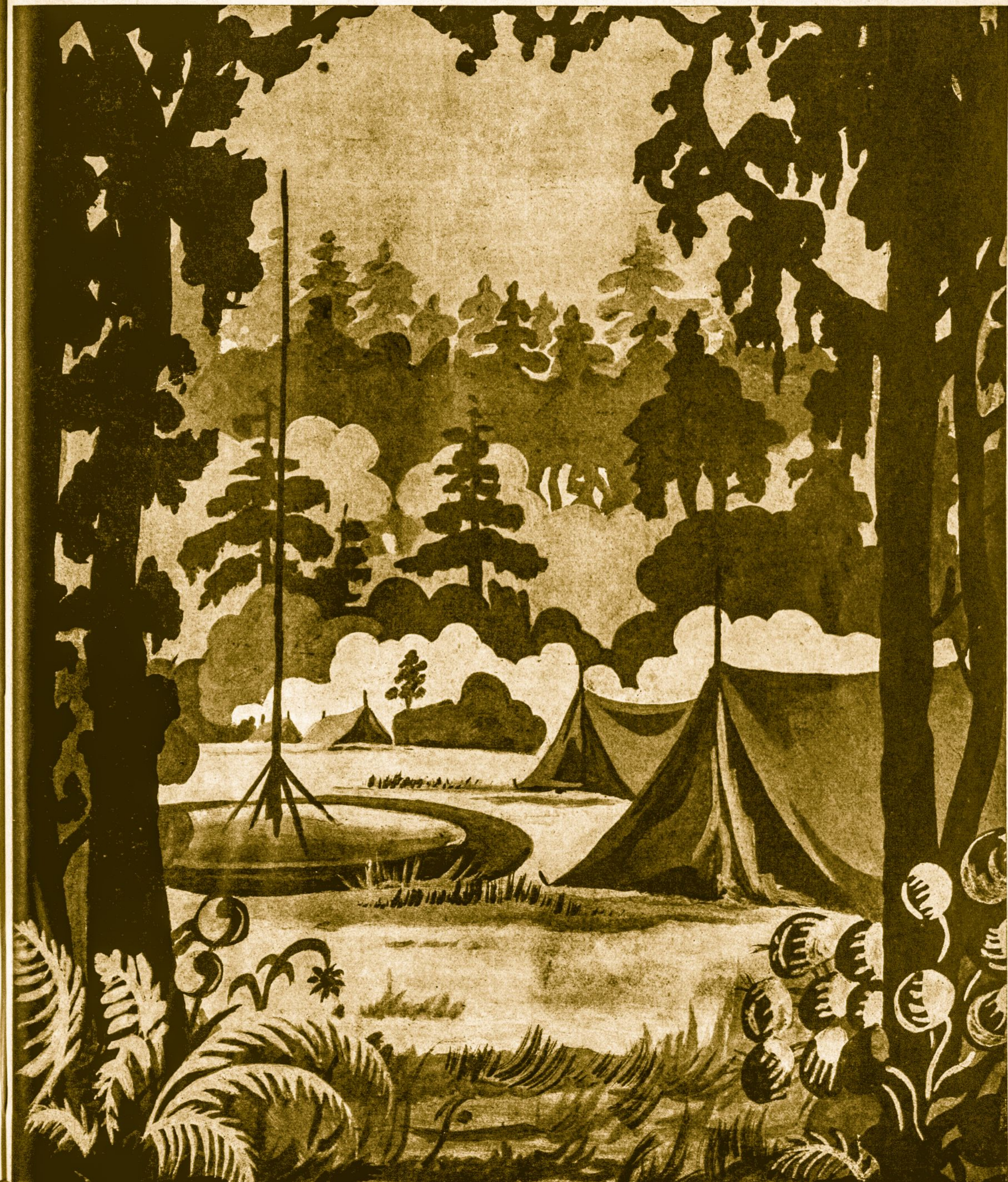
Any-Vasui ir Gela-Belai: užd. 139 nr. kitaip sprendėt — užskaitysiu.

Uždavinių sprendimus siųsti iki š. m. lapkr. m. 28 d.

SKAUTU AIDAS

22 (103) Nr.

Iš mūsų gyvenimo.

Marijampolės mažieji dirba.

Jaunutė, bet gražiai išaugusi vilk.-paukšt. šeima 29 spalio šventė savo metines.

Ta proga mažųjų ir „senių“ bendromis jėgomis suruoštas vakaras.

Oficialiąją dalį pradėjo vilk.-paukšt. skyr. vadė pasktn. Pempaitė, nupasakodama jaunosios šeimos istoriją.

Paskui, gražus mažųjų brolių ir sesučių būrys prižada rimtai palinkusiai vėliavai tvirtai keliauti skautystės keliu — duoda įžodį.

Oficialiąją dalį tuo užbaigė, vilk.-paukšt. pradeda vakaro programą. Sceniniais sugebėjimais — šokiais, dainomis, muzika ir puikia vaidyba — „pipirai“ sužavėjo gausiai susirinkusią visuomenę.

Į sceną išeina „senieji“. Puikiai suvaidina operetę „Adomas ir Ieva“.

Visa šventė praėjo gražiai.

Savo mažiesiems daug padėjo S. Daukanto sk. vyčių būrelis, drausmingai ir skautiškai tvarkęs vakarą.

Gautas pelnas (apie 310 lit.) bus sunaudotas raštinei sutvarkyti, vėliavai įtaisyti, išskyloms ruošti ir p. Likusi dalis įdedama į banką. **Senas Vilkas.**

Klaipėda veikia.

Velykos! Malonus žodis... tik ne mums, klaipėdiškiams. Prieš Velykas pas mums paskutinis teismas! Tas teismas ne pyragu, bet prakaitu kvepia. Velykoms baigiasi mokslo metai, Mokyklą apleist ruošiasi visa kompanija vadų. Mūsų „kompanijai“ rūkščios dabar dienos...

Būtų tai jų asmeninis dalykas, jei jų išvykimas neliestų mūsų. Čia, mat, mūsų visų ateities klausimas!

Kad nesusilpnėtų, vadams „išgaravus“, skautų veikimas, kaip dažnai mokyklose pasitaiko, rūpinamasi iš anksto: daromos dr-vės sueigos, ruošiami nauji vadai... Kad dar labiau sucementuot, Jurgaičio dr-vė prijungiam prie Kęstučio dr-vės. Mes, kęstutiečiai, dėl to, žinoma, nesipešim! **Vanagas.**

Geležinkelio atidarymas.

Spalio 29 d. tamsus, miglotas vakaro dangus liepsnoja ties Kretinga balkšva

Jei mokate kalbų...

„Sk. Aido“ redakcijai

reikalingi nedidelėms patarnavimams (ką-ne-ką išversti) keli skautai, sugebą išversiti iš danų, švedų, suomių, estų ir vengrų kalbų

Atsiliepkite!

šviesa. Vainikuos skęsta stotis ir nauja pranciškonų gimnazija. Trispalvėmis mirga miesto namai. Grūdasi minios...

Svarbi Kretingai, svarbi visai Lietuvai ši diena: baigta statyti Žemaičių geležinkelio. Bet ne tam tos iškilmės, ne vien dėl to šypsos smalsūs žmonių veidai: Respublikos Prezidentas atvyksta į Kretingą. Štai kuo džiaugiasi miestas ir spindi šviesa. Šviesa, vainikais reiškiasi gyventojų džiaugsmas.

Respublikos Prezidentą pasitinka vietos šauliai, ugniagesiai, mokyklos, Klaipėdos ir Skuodo skautai, didelė minia... Niekis skautams vietos atstumas. Plieno bėris juos atgabeno dūšaudamas dūmų debesiais ir prunkšdamas garu... Išgabens jis juos ir atgal.

Galingą „Vis budžiu“ atsako skautai savo šefui. **Vanagas.**

Iš Biržų padangės.

23-X gimnazijoje įvyko Biržų tunto sueiga. Atsilankė daug svečių, o skaučių, skautų, paukštyčių ir vilkiukų apie 300. Sueiga buvo šaukiama paukščių išskridimui paminėti. Skautės ir skautai davė įžodį, nes dar tik dabar pasibaigė egzaminai į pat. laipsnius. Apie paukščius kalbėjo pr. mok. insp. p. Alekna. Tunto adj. vyr. skilt. K. Medelis papasakojo išpūdžius iš estų stovyklos. Pašnekės buvo iliustruojamas paveikslais. Paskui pasirodė draugovės. Labai gražiai pasirodė gimn. paukštyčių dr-vė. Sueigai pasibaigus, kuri truko apie 3 val., visi linksmi išsiskirstė į namus.

Tą pačią dieną buvo skiltininkų kursų atidarymas. Juos vesti sutiko gimn. vice-direktorius, III Kęstučio dr-vės dr-kas. Klausytojai suskirstyti į dvi dr-ves: mergaičių — Žemaitės, ir berniukų — Maiornio. Kursus lanko didelis būrys skautų ir skaučių.

Greitai atsidarys tunto stalių dirbtuvė. Jos vedėjas yra pskt. Andrejauskas, o adj. — K. Pažemeckas. Įrankiai jau įsigyti. Dirbtuvė žada lankyti nemažai skautų.

Draugovės nesnaudžia. Sueigas šaukia kas dvi savaitės. Per sueigas svarstomi labai įdomūs klausimai, skaitomi referatai ir pan. Vandens skautai, kol dar ežeras neužšalo, plauko savo laivu „Pilėnu“, kuris tik pavasarį pakrikštytas. Juo pavažinėja ir kitas draugovės. Niekas nenuobodžiauja, bet laukia žiemos, kad galėtų sekti pėdsakus ir žemei pašalus daryti iškylas. **V. Viturys.**

Ir skautai sugeba planerį valdyti!

(Iš užrašų knygutės).

Jau rudeniop išikūrusi planeristų mokykla, nežiūrint blogo oro, energingai tęsia Pažaislio smiltynuose savo darbą...

Studentų skaučių Draugovės Pirmininkei

kol. **Kunigundai Bartnikaitei,**

jos sesutei mirus, širdingos užuojautos reiškia

Stud. sk. korp! „Vytis“.

Šioje mokykloje tarpe kitų planeristų yra keletas skautų, kurių vienas š. m. 6 d. išlaikė tam tikrus egzaminus ir įgijo planeristo piloto vardą. Šis egzaminas vadinasi A ir stato tokias sąlygas: išsilaikyti ore 30 sekundžių skrendant tiesia kryptimi. Š. m. 6 d. ir įvyko planeristų mokykloje tas A egzaminas, kurį išlaikė ir planeristo piloto vardą gavo sekantieji mokiniai — planeristai:

Oškinis išsilaikęs ore 33 sekund., **Paknys** išsilaikęs 34 sek. ir **Kinaitis** (skaut.) išsilaikęs 32 sekund.

Reikia pasiekti, kad tą dieną oras buvo palyginamai blogas ir gauti rezultatai reikia skaityti gerais...

Sveikiname pirmuosius „diplomuotus“ (dar trūksta B ir C egzaminų!) planeristus!.. **Balys Gendvilas.**

Naujas draugininkas.

Kaunas. II Algirdo dr-vė. Nuo m. m. pr. dr-vei pradėjo vadovauti vyr. skilt. A. Dičius, buv. dr-vės adj. Senasis dr-kas pskt. Karanauskas nuo pareigų, jo paties prašymu, atleistas. Reikia pažymėti, kad per palyginamai neilgą laiką pskt. Karanauskas žymiai sustiprino dr-vę, praplėtė jos veikimą. Visur algirdiečiai dabar žinomi kaip drausmingi ir pavyzdingi skautai.

Naujam dr-kui tenka palinkėti daug ištvermės paėmus atsakingas vado pareigas. **Balys Gv.**

Persitvarkėm.

Kaunas. X Vaidoto dr-vė. Naujam dr-kui pskt. Čerkesui perėmus vadovauti dr-vę, ji tapo pertvarkyta: iš keturių skilčių padarytos trys. Pirmajai Ruonių skilčiai vadovauja Kmitas, antrajai — Narų — Kinaitis ir trečiajai — Žuvėdrų skilčiai Šidlauskas. Dr-vės adj. lieka Zaroskis...

Nutarta, kad per žiemą skilčių sueigose būtų uoliai rengiamasi į pat. laipsnius. Be to, naujasis dr-kas turi tendencijos įvesti skautiškai griežtą drausmę. Sveikintinas sumanymas, žadąs linksms perspektyvas. **Balys Gv.**

Pradėjom taupyti!

Kauno „Aušros“ B-kų G-ja. Gimnazijoje įsisteigė ir pradėjo veikti taupomoji kasa. Beveik visi gimnazijos skautai įsirašė nariais ir gyvai sukruto taupyti. Taupymas atliekamas tam tikrais taupymo ženkliais, kurie lipdinami į taupomas korteles; ženklukų yra tik po 10 ir 50 ct.

Taupomosios kasos globėju paskirtas komercinių dalykų mokyt. p. J. Gvildys.

Balys Gendvilas.

Skaityk „Skautų Aidą“!

„Skautų Aidas“ iliustruotas Lietuvos jaunimo laikraštis.

Išleina kiekvieno mėnesio 1 d. ir 15 d.

Kaštuoja: metams 6 litai, pusei metų — 3 lit. 50 ct. ir paskiras numeris — 30 centų.

— Redakcinė komisija — sktn. Ant. Saulaitis, sktn. Vyt.

Jurgutis, sktn. M. Martinaitis, sktn. B. Mantvila, vyr. sktn. H. Rudzinskas.

— Nesunaudotų rankraščių redakcija nesaugo ir už skelbimų turinį neatsako.

Red. ir adm. adresas: Kaunas Nepriklausomybės a. 4, tel. 40-71.

SKAUTU AIDAS

22 (103) nr.

Kaunas, 1932 m. lapkričio mėn. 15 d.

X metai

SAMONINGUMO.

odos, jau aišku, kodėl aš reikalauju iš skauto sąmoningumo. Jei mes, sakysim, reikalaujam iš arklio, kad jis būtų ne tik arklys, bet geras, rasingas arklys; jei auksas turi būti tikras, grynas auksas, — tai juo labiau reikalaujama, kad žmogus būtų tikras žmogus. Bet kada bus žmogus tikras žmogus? Kada jis turės aiškų nusistatymą ir kada mes matysim, kad yra nuoseklumas tarp jo nusistatymų ir jo darbų, elgesio, žodžių, manierų, žodžių, jei jo nusistatymai ir jo psichika ir visa būtybė sudarys harmoningą vienetą. Bet mes žinom, kad vienodų nusistatymų žmonės nėra vienodi, jie turi dar individualinių skirtumų. Taigi, prie ano harmoningo vieneto dar reikia pridėti individualinius skirtumus, ir tada išeis tikras individas arba tipas. Taigi skautas ir turi vienintelį uždavinį ieškoti ir auklėti savyje tą lietuvišką, skautišką mokinio tipą. Apie pasaulio reformavimą tegu jis negalvoja, jam užtenka save reformuoti. Ir tegu jis nemano, kad tai būtų menkas dalykas. Tai gal sunkiausias iš visų uždavinių, kokius turi žmogus čia, žemėje. Bet tik tuo keliu tegalima prieiti prie tikros kultūros, gerovės ir laimės, kiek tai čia žemėje galima. Tegus skautas taip galvoja: štai aš ir visi mano draugovės draugai išugdysim, išauklėsime savyje tikrą, lietuvišką mokinio-skauto tipą. Kitos draugovės ir tai darys, ir, žiūrėk, kaip per trumpą laiką atsiras kilnioj, tautiškoj dvasioj išauklėtų mokinių Lietuvoj. Iš tokių mokinių išeis geri, idealūs ir tikri lietuviai piliečiai ir inteligentai. Tas skai-

čius kasmet augs, ir tokiu būdu tai, ko mes taip trokštam, būtent, kad visuomenė būtų perauklėta, tikrai įvyks. Kadangi visose šalyse tas darbas varomas, nesulyginti, sparčiau, platesniu mastu, tai gali būti ir visas pasaulis perauklėtas. Tik skautas, kol jis tikras skautas, apie pasaulio ir net savo visuomenės perauklėjimą, gink Dieve, tegu nemano. Tai ne jo nosiai. Jis turi žinoti, kad jis tik šeimos narys, ir turi būti geras šeimos narys. Visų pirma, geras savo naturalios šeimos narys: idealus sūnus, duktė savo tėveliams, idealus brolis, sesutė. Paskui jis turi būti geras skautų šeimos narys ir, pagaliau, tos mokyklos, kurioj jis mokos. Kaip sakiau, tatau visai nėra menkas dalykas, bet gal sunkiausias iš visų žmogaus uždavinių. Neveltui visose graikų šventovėse buvo užrašyta: „Pažink save“. O jų didieji galvotojai nuolat primena šitą tiesą. Ir galima drąsiai sakyti, jog tik gilindamiesi į savo vidų ir kiekvieno dalyko esmę, sukūrė graikai tokią kultūrą, kuri amžinai mokys tautas. Tai, ką dabar turi skautai, tai tik „katekizmas ir poterėliai“. Jauniems žmonėms ir vaikams vis tai labai reikalingi dalykai. Bet jaunas žmogus bręsta, vaikas auga, jie turi, kaip buvo sakyta, surasti, išugdyti, išauklėti idealų ir tikrai lietuvišką jaunolio tipą. Tam reikalinga jau kaiko daugiau. Tegus prisimena dabar skaitytojas, kas buvo šito straipsnio pirmoj daly pasakyta ir išdėstyta. Juk skautų principai — tai nuosekli iš naujosios filosofijos išvada, — iš naujųjų laikų idealizmo, arba humanizmo. Jo įtaka jaučiama vak. Europoj visose dvasinio gyvenimo srityse. Vadinasi, su visu tuo turėtų skautas iš lengvo susipažinti, nes, kitoniškai, kaipgi galės jis auklėti savyje inteligento tipą? Bet čia su mūsų skautais

bus blogiausiai. Jie tiek mažai yra apsiskaitę, kad, nors sueigas labai dažnai daro ir daug, be abejo, šneka, bet neprogresuoja, arba labai, labai išlėto. Mat, kai nėra labiau apsiskaitusių ir prasilavinusių, tai ir tenka tos pačios mintys amžinai kartoti. Savo literatūros mums kol kas neužtenka, kad galėtum tikrą inteligentą išauklėti. Reikia nors vieną vak. Europos kalbą mokėti: ji yra skautams ir susisiekimo ir bendravimo reikalams su kitų šalių skautais reikalinga. Deja, yra gerokai skautų, kurie net moksle apsilaidžia, — tai rodo faktas, kad Šv. Ministerija buvo priversta nustatyti dvejetukų normą, kurią peržengę būtų pašalinami skautai iš draugovės. Dėl tvarkos, disciplinos, švaros ir elgesio irgi būtų ko pašnekėti; čia nusižengimų nemažiau. Juk tuo būdu eina skautai stačiai prieš savo viršiausiąjį uždavinį, — auklėti savyje idealų, inteligentišką mokinio lietuvio tipą. Jei mūsų skautai turėtų daugiau sąmoningumo, geroka šitų trūkumų dalis būtų išvengta. Esu pastebėjęs, kad kaip tik mūsų šiuo atžvilgiu daug silpnėsi už svetimtaučius, kurie mūsų mokyklose pasitaiko. Mat, mūsų kaimiečio vaikas, laisvai laukuose išaugęs, kur ne tik kad duonytės beveik niekada niekam netrūksta, bet ir pienelio ir mėsytės yra gerokai, kur kaip ir nejaučiama jokia konkurencija — nė mažiausio supratimo neturi, kiek reikia apsukrumo, sumanumo, energijos, patvarumo, mokėjimo iš anksto visa numatyti, apskaičiuoti, jei gyvenimas pasiekia tokį tempą, kokį mes dabar matom vak. Europoj ir kitose kultūringose šalyse. O juk prie to imam eiti ir mes.

J. Dobilas.

(Iš straipsnio „Šeima“, leidinyje „Kelias į laimę“).

Skautų įstatai.

(Pagal prof. Aleksandrą Sik).

VI.

Šeštas įstatas.

Skautas gamtos draugas.

Gamtos meilis įstatas — skautas yra gamtos ir gyvulių draugas (senoji mūsų šio įstatato redakcija).

Gamta yra Dievo būtybė, kur visa, kas gyva, garbina Jo nuriandįją ranką. Todėl turi išėjus į gamtą taip elgtis, kaip tas, kuriam leista įeiti į Dievo namus.

Tu neturi kankinti gyvulių ir be reikalo jų žudyti. Kiek gali, turi ir kitiems to neleisti.

Pamilk augalus! Yra žiaurumo ir dvasios šiurkštumo žymė, kai kas sužaloja medį arba nuskinda gėlę tik tam, kad tuojau numestų.

Berniukai dažnai yra žiaurūs ir linkę be tikslo ardyti. Šis įstatas nori kovoti su tokiu palinkimu. Gyvulių kankinimas sužadina žemas griovimo, naikino jėgas, augalų draskymas yra dažnas berniukų įprotis. Todėl gražus skauto uždavinys yra stengtis pamėgti ir gerbti gamtą.

Skautai mėgsta išeiti iš miesto į gamtą, į miškus ir laukus, ir gerai ten jaučiasi. Bet nereikia skiepyti kažkokios neapykantos miestui. Būti gamtoje pamėgsime, jei išmoksime stebėti nesuskaitomą gamtos formų, spalvų įvairumą, tą neišsemiamą ir nuostabų gamtos turtingumą.

Reikia pamėgti gamtą, bet perdėtas sentimentalumas nėra geras. Nėra normalu, jei kas jautriai užjaučia ir globoja gyvulį, ir tuo pat metu nemato artimų žmonių vargo ir rūpesčių. Taip neturi būti.

Šis įstatas nori sužadinti gimtojo krašto meilę, sužavėti tėvynės grožiu, sužadinti norą tėvynę pažinti. Skautui yra savas ir brangus kiekvienas gimtosios žemės kampelis, skautas norėtų dažnai lankyti visas tėvynės vietas. Tikrai, be tėvynės pažinimo nėra tėvynės meilės!

VII.

Septintas įstatas.

Skautas paklusnus tėvams ir vyresnybei.

Paklusnumo įstatas: skautas yra paklusnus.

~~~~~

Šalna.

Šalna baltaskraistė
Pas mus jau atėjo; —
Visur išsišvaistė,
Viską palytėjo.
Paglostė miškelį
Balta ranka savo
Ir visi lapeliai
Tuoju nurudavo.
Ipuolus darželin
Gėles išbučiavo —
Vargšėlės gėlytės
Nuo to mirti gavo.

Ji per vieną naktį
Paminklą paliko —
Ką tik palytėjo,
Sumenko, sunyko.
Tik skauto širdužės
Šalna nepaliečia,
Bet ištisą metą
Saulytė ten šviečia.

Mokyt. Elz. Nk v.

Skautas gamtos draugas.

Jei kiekvienas veiktų, ką išmano, — žmonių visuomenėje nebūtų galimas joks pasekmingas darbas. Mūsų žmoniška prigimtis toki yra, kad turi būti vadai, kurie įsako, ir vedamieji, kurie klauso.

Skautas šitai gerai žino, ir todėl yra ne vergiškai paklusnus, bet klauso sąmoningai ir laisva valia.

Ir tu būk paklusnus — laisvai ir linksma širdimi, ne tik skautų vadovybei, bet visiems vyresniesiems: tėvams, mokytojams, darbdaviui, net ir tada, kai jų reikalavimai yra sunkūs arba nemalonūs.

Pirmoji pareiga, šio įstatato dedama — suprasti, kas yra tikras paklusnumas. Paklusnumas yra savo valios palenkimas kitai, aukštesnei, valiai, gilesniam ir turinčesniau gyvenimo prityr. mui, kuris pasireiškia įstatymuose ir prityrusių vadovų nurodymuose. Tą patį supratę, nelaikysime paklusnumo — kažkokiu pažeminimu, silpnybės ženklu, kažkuo priešingu, nemaloniu. Priešingai, pažinsime didelę paklusnumo svarbą ir būtinumą. Daugiausia mus paliečia asmeniškai paklusnumo reikšmė: paklusnumas yra geriausia priemonė būti tikrai laisvam. Paklusnumas išvaduoja iš pikčiausių mūsų laisvės priešų — iš blogų nuotaukų ir tinginio, iš žemesniųjų polinkių tiranijos. Asmenybė tegali tvirtėti ir turtėti, kai turtinama kitos, tobulesnės asmenybės įtaka, kai valia stiprinama kitos valios jėga.

Kur lengviau suprasti socialų paklusnumo ir drausmės būtinumą. Šiandie, kai visuomenės santvarkos krizė atneša su savim tiek blogybių, kai kartus prityrimas parodo, kur nuveda žmonės tikrųjų autoritetų neigimas, darosi labai nesunku suprasti, kad be paklusnumo, be darnaus susiklaidymo, nėra įmanomas joks bendras visuomeniškas darbas. Paimkime toki paprastą pavyzdį: kas būtų, jei draugovė rengtų vakarą, ir kiekvienas darytų, ką pats sumanęs, nesiderindamas bendram reikalui?

Nėra lengva suprasti tikruosius paklusnumo elementus. Ne tik drausmės stoka ir anarchija, bet ir vergiškas paklusnumas nesutinka su žmogaus verte. Tikrojo paklusnumo esmė nėra koks smurtu pasiektas pasidavimas didesnei jėgai, bet išeina iš gilaus drausmės svarbos supratimo ir iš laisvo pasidavimo autoritetui principui. Reikia klausyti noringai, geru nusiteikimu ir be prievartos.

Septinto įstatato aiškinimas būtų nepilnas, jei nepažymėtume, kad skautiškoji drausmė reikalauja ne tik paklusnumo skautų vadovybei, bet lygiai paklusnumo visiems vyresniesiems. Skauto akimis žiūrint tas reiškia — blogai elgiasi tas skautas, kuris klauso skiltininko ir draugininko, bet ginčijasi su motina, erzina mokytoją. Čia reikia dar pažymėti, kad sąžiningas mokyklos darbo atlikimas yra pirmos eilės skautiška pareiga ir kiekvienas skautas yra įpareigotas ginti ir kelti skautų brolijos garbę savo pavyzdingu elgesiu ir darbu mokykloje.

VIII.

Aštuntas įstatas.

Skautas linksmas, susivaldo ir nenustoja vilties.

Geros nuotaikos įstatas: senesnis mūsų šio įstatato tekstas buvo — skautas linksmas visose aplinkybėse.

Paprastos, geros nuotaikos šaltinis yra pasitikėjimas Dievu ir gryna sąžinė. Tas suteikia jėgų pakelti visus sunkumus, blogybes ir nusivylimus.

Saugok tavo gerą nuotaiką, kaip brangų turtą. Blaškymasis, koliojimas ir keikimai rodo didelį neišsiauklėjimą arba nesusivaldymą. Saugokis tabako ir svaigalų — abu yra nuodai!

Daugelis stebėjosi, kad skautystė per įstatus reikalauja linksmo nusiteikimo. Bet tas įstatas eina iš gilaus žmonių pažinimo. Senais laikais, pagonystės klestėjimo metu, didieji krikščionystės auklėtojai turėjo iškelti atsižadėjimą, atsisakymą nuo šio pasaulio; bet šiaudie, visuomeniško skurdo metais, netikros ateities perspektyvoje, palaužtos egzistencijos, nusiminusio netikėjimo laikais, vis didėjant dvasios katastrofų skaičiui — linksmos nuotaikos reikavimas radosi būtinai reikalingas. Šis skautų įstatas nori iškelti pozitingąją krikščionystės pusę, tą nesudrumstą dvasios ramumą. Šia proga turi jaunieji suprasti, kad gera nuotaika šiaudie yra socialus veiksmas, kad tasai, kuris skleidžia į aplinkumą gerą nuotaiką, pasitikėjimą, nuosirdumo ir meilės spindulius, daro tūkstančiams pavargusių žmonių gerą darbą. Nesunku yra išrodyti, kad toks laikymasis eina iš vaikiško tikėjimo Dievu, iš paprastosios „Tėve mūsų...“ maldos pasaulėžiūros, iš neturėjimo užgaidų, ir grynios sąžinės. Skautui reikia tauro troškimo kovoti su klastingais saulėtos nuotaikos priešais, su momento užgaidų ir ūpingo nusiteikimo tiranija. Įvairus momento nuotaikų žaidimas, dažnai smulkmeniškasis, neturi nustelbti gilesniojo, pastoviojo „aš“.

Keli rimti žodžiai apie alkoholį ir tabaką galėtų būti čia pridurti. Išeinant iš skautų įstatų prasmės ir raidės — rūkyti skautui nevalia! Kodėl? Būk ponas pats saul! Priklausomybė nuo saldinių parduotuvės yra tokia pat negera, kaip ir priklausomybė nuo tabako ir alkoholio nuodų.

Specializuokimės!

Aš nujauciu — skaitytojai man prikiš, kad tai jau seniai girdėtos ir daug kartų, gal tik kitais žodžiais, kartotos mintys. Bet kažkas teisingai yra pasakęs, kad ir žinomiausi dalykai, jei neprimenami, užsimiršta. O šis dalykas, nors ir žinomas, nors ir gana dažnai primenamas ir kartojamas, bet vėl ir vėl užmiršamas arba tiesiog į šį dalyką kreipiamas kuo mažiau, siesio. Šiuo rašinėliu ne mokytį noriu, bet tik išreikšti savo nuomonę.

„Kada tik aš pamatau ateinančią skautę, tuojau susidomiu ja, bet, kai ji prieina arčiau, tas susidomėjimas arba pakyla, arba išnyksta, žiūrint į jos dešinę rankovę ir matant ar nematant specialybių ženklus“, sako Robertas Baden-Powellis.

Specialybės ne tik padeda atlikti savo pareigas artimui, bet yra geriausias būdas nugalėti savo ydas, išvengti jų. Skautybės tėvas prieš kiekvieną būdą ir fizinio trūkumo ydą pastatė dorybę, pavadindamas ją specialybe ir papuošdamas specialybės ženklu. Pav., tam, kuris žiauriai elgiasi su gyvuliais ir augalais, geriausiai tiktų gyvulių draugo sp., o užuomarsai, išsiblaškiusiam — signalizuotojo sp. ir t. t.

Sąžiningai ir tiksliai studijuodami, tyrinėdami kurią nors specialybę, be to, praktikoje pritaikdami savo žinias, greitai nugalėsime savo ydą, o vietoj jos išsigysime prieš pastatytą dorybę.

Visas specialybes galima suskirstyti į 4 grupes:

- 1) specialybės, lavinančios charakterį ir protą,
- 2) išmokančios amatų bei profesijų,
- 3) duodančios fizinę išsivystymą ir jėgą ir
- 4) padedančios tarnauti kitiems.

Pirmosios grupės specialybės kaip tik ir gali gydyti mūsų ydas, blogus papročius ir sudaryti mums tikrą skautišką charakterį. O juk „būdas, bet ne knyginis mokslas, kad ir koks jis būtų vertingas, kaip įrankis, kuria sėkmingą gyvenimo karjerą“ (B. Powellis). Taigi, kantrumą, pasitikėjimą savimi, kilnumą, sumanumą kebluose atsitikimuose, gerumą elgiantis su kitais ir kitus charakterio bruožus įgysime tik nuolat save tobulindami, naikindami blogas ypatybes, o jų vieton išgydami geras. Lavinti savo charakterį ir galime rengdamiesi specialybėms. Pirmajai grupei galima priskirti šias specialybes: artistės, astronomės, gyvulių draugės, vertėjos, muzikės, šaulės, signalizuotojos, dailininkės, dainininkės, topografės, rašytojos ir kt. pan. sp.

Antrosios grupės specialybių žinios turi būti kuo naudingiausios ir daugiausiai vartojamos kasdieniniame gyvenime. Šios specialybės kaip tik gali padėti skautėms užsidirbti pinigų (II ir I patyr. laipsn.), o išmokus dirbti įvairius darbelius, galima sušelpiti neturtinguosius. Tai grupei galima priskirti šias specialybes: bitininkės, auklės, raštininkės, virėjos, pienininkės, siuvinėtojos, daržininkės, mezgėjos, skalbėjos, siuvėjos, fotografės, verpėjos, telegrafistės, šeimininkės, juostų audėjos, žaidimų mėgėjos ir t. t.

Trečiosios grupės specialybės yra skirtos sustiprinti kūną, padaryti jį at-

sparų įvairioms kliūtims, žodžiu, užgrūnti jį. Priskiriamos šios specialybės: dviratininkės, sokejos, higienistės, jojejos, pionierės, stovyklautojos, čiūožėjos, plaukejos, sportininkės ir kt.

Ketvirtosios grupės specialybės skirtos patarnavimui kitiems. O ar ne čia spindi skautybės esmė ir artimui pagalba? Per šias specialybes tikrai galime įrodyti, kad skautas yra „jaunas šių dienų riteris, mažas viso pasaulio draugas, savo noru pasiaukavęs artimiems tarnauti“, ir atitinka savo šukiui: „Budėki, „Būti pasiruošusiam“, tai ir reiškia visose aplinkybėse mokėti patarti artimui, padėti jam; nežiūrint į savo jėgas, o dažnai net ir gyvybę aukoti. Šiai grupei priskiriamos: gelbėtojos, sanitarės, skėstančių gelbėtojos, slaugytojos, gaisrininkės ir vadovės sp. Kalbėdama apie specialybes, turėjau galvoje skaučių specialybes. Skautų specialybes, manau, galima taip pat suskirstyti.

Dabar kyla klausimas, kurias specialybes pasirinkti, kurios svarbiausios? Žinoma, pasirinkti iš karto daug ir tik apgraibomis prisirengti, kad išaikius egzaminus ir gavus specialybės ženklelį, būtų nesąmoninga. Pasirenkant specialybę (iš karto ne daugiau, kaip 2), reikia žiūrėti, kad turėtum noro tą dalyką studijuoti, specializuotis, kad specialybė naikinų kurią nors būdą ar fizinio trūkumo ydą arba būtų naudinga (specialybės visos naudingos) gyvenime.

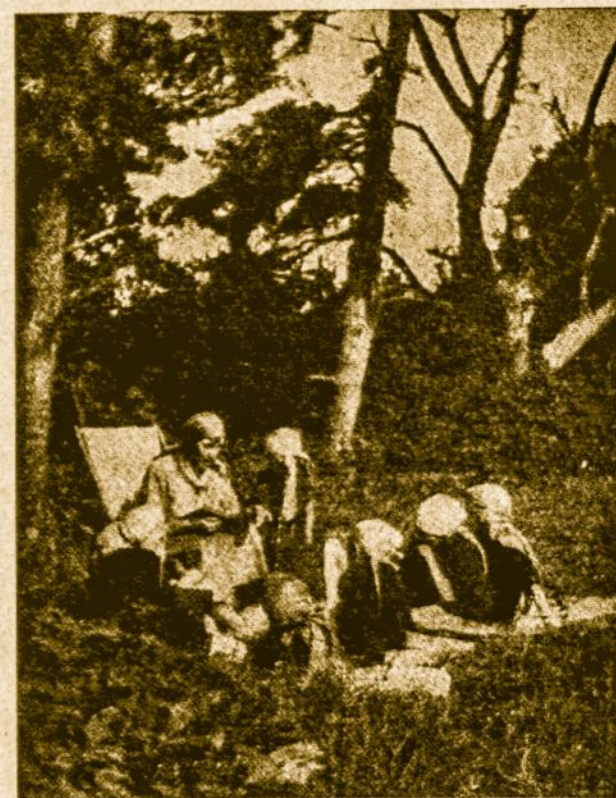
Svarbiausios, gal būt, bus sanitarės, higienistės, slaugytojos, gelbėtojos ir plaukėjos specialybės, kurios lyg sudaro atskirą sanitarinę grupę. Taip pat svarbi auklės specialybė (žinoma, skautėms). Juk dažnai gal ne viena norėtų padėti motinoms prižiūrėti jų kūdikius. Kūdikiams yra maži, švelnūs, todėl nerūpestingas auklėjimas dažnai gali būti net mirties priežastimi. Tas pats kūdikis gerai augintas, gal būt, būtų buvęs brangus tėvynei pilietis. Skautė visuomet turi būti pasirėngusi auklėti vaikus, kaip ir suaugusi. Ligonų slaugymas ir kitos sanitarinės specialybės ypač yra svarbios ir todėl kiekviena skautė pirmiausia turėtų stengtis šias specialybes išgyti.

Rollandas Philipsas ypač pageidautinomis specialybėmis laiko šias: muzikantę, gamtininkę, kelvedžio, topografo, vertėjo ir kt.

Pavarčius statutą, pasirodo, kad kai kurių specialybių skautėms trūksta. Ne-

jaugi skautė, mokanti fotografuoti ir daugiau šioje srityje padirbėjus, nenorėtų turėti fotografės specialybės? O kur dviratininkės, artistės ir kt. specialybės? Mano nuomone, skautėms trūksta šių specialybių: artistės, geologės, šaulės, topografės, rašytojos, fotografės, dviratininkės, jojejos, sportininkės, vadovės, gaisrininkės, mechanikės, spaustuvininkės sp.

Specialybėms rengtis geriausiai skiltimis. Čia, žinoma, skiltininkių iniciatyva. Skiltininkė, susitarus su kuriuo nors instruktorium, veda skaites pas tą asmenį. Vieną kartą, pav., pas kokią poniją pasimokyti virti ar kepti, kitą kartą — pas siuvėją pasimokyti kirpti ir t. t. Galima paprašyti instruktorių (mokytojų, skauti-

Taip būdavo šią vasarą...

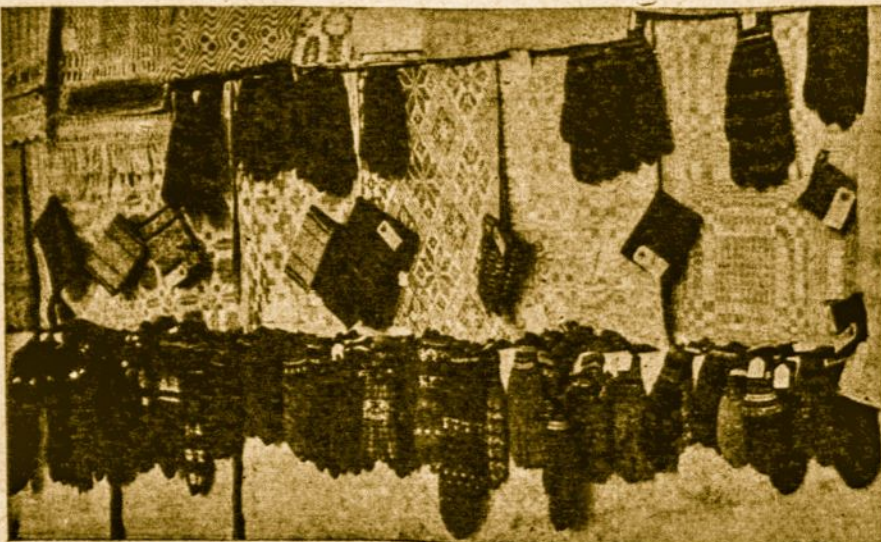
ninkių ar net skaučių, turinčių tą specialybę), kad ateitų į sueigą ir ten visoms plačiau tą dalyką išaiškintų.

Visos skilties išgytosios specialybės ženklelis išsiuvinėjamas skilties gairėleje. Ir jei draugininkė nemokys, bet leis pačioms skautėms mokytis ir „į skiltį žiūrės, kaip į techniško apmokymo vieneta — draugovę trumpu laiku padarys didelę pažangą“. (R. P.).

Vasarą specialybes, be abejo, geriausiai galima išgyti stovykloje, kur galima sudaryti grupę prie sanitarinės dalies sanitarinėms specialybėms išgyti ir kitas grupes — kitoms specialybėms išgyti, pav., gamtininkės, gamtos draugės, grybautojos ir kt.

Specialybės neduodamos veltui, neduodamos už pinigų, jas reikia išgyti. O išgyti galima tik darbu, pasiryžimu! Tad pasiryžkim, sesės ir broliai, išgyt specialybių, pasidaryt naudingais tėvynės sūnumis ir dukromis ir kartu išugdyti savyje tikrą skautę. O laiminga būtų Lietuva, turėdama dukrų ir sūnų, naudingų kraštui ir žmonijai!

Tėvynės dukra.

Lietuviškų audinių parodoje. Ir skautė juk ne vieną šių daiktelių mokėtų austi!

Skautų kalbos kertelė.

Dabartiniu metu tyliai, bet atkakliai varomas gražus, didelis ir mūsų tautai labai svarbus darbas — rengiamas platus mūsų kalbos žodynas, kuriame bus surinkti ne tik visi iki šiolei žodynuose paskelbti žodžiai, bet ir daugybė naujų, iki šiolei neužrašytų ir nepaskelbtų žodžių, kurių vis daugiau ir daugiau uolūs šio didelio kultūros darbo talkininkai susiunčia. Prof. Balčikonis, kuris nenuilstamai vadovauja medžiagos rinkimui ir kruopščiai ją tvarko, redaguoja, kartas nuo karto, norėdamas pritraukti vis naujų bendradarbių ir senesnius dar labiau „įlinguoti“, per spaudą pasidalina su mūsų visuomene naujai iš mūsų kalbos lobyno išgriebtais perlais ir „deimančiukais“. Šiomis dienomis jis paskelbė naują tokių žodžių sąrašą „Lietuvos Aido“ skiltyse. Apie kai kuriuos norėčiau šį kartą su savo skaitytojais pakalbėti.

Iš prof. Balčikonies paskelbtų žodžių pasirodo, kad mūsų inteligentų taip pamėgta **būklė** gyvoje kalboje — Kalesninkų krašte — reiškia ne **padėti**, bet **buveinę, pirkia, gyvenamą namą**. Kaip teko patirti, tas žodis panašia prasme vartojamas ir kitur Lietuvos Rytuose. **Padėties** reikšmė **būklei** yra primestinė, nepamatuota, todėl skautams nederėtų **būklės** ja vartoti. **Padėti** visą savo amžių vartojo toks didelis mūsų kalbos žinovas, kaip Būga, o skautams geresnio pavyzdžio sekti, kaip Būga, vargiai reikia.

Toliau pasirodo, kad lietuvių turima ir savo žodį **kišenei** vadinti — **dėklė** (pirma e tvirtapradė, kirtis visuose linksniuose pastovus): **neužmiršk kelnėsna įsiūti dėklės**. Prof. Balčikonis tą žodį yra gavęs iš Žilinių, iš kur, apskritai, yra labai daug gražių žodžių sumedžiojęs.

Agrestus tie patys žiliniečiai vadina **dygėmis** (**dygė** kirčiuojama, kaip **pelė**).

Vokiškas **akselis** grynakalbių žiliniečių vadinamas **kapokle** (o tvirtagalė).

Slaviškoms **gonkoms**, be dabar vartojamo **prieangio**, pasirodo, esama dar vieno žodžio — **lievenys**, kurį vartoja vis tie patys gražiakalbiai žiliniečiai.

Slaviškam **arbūzui** vadinti žiliniečiai turi žodį **maikstė** (ai tvirtagalė).

Žilinuose yra lietuviškas žodis ir **pulsui** — **plasta** (žodis kirčiuojamas, kaip **klasta**).

Nočios krašte **rankšluostis** vadinamas **skariniu**.

Prof. Balčikonui, pagaliau, pavyko surasti ir tinkamą lietuvišką pakaitą ir **buterbrodui**. Raseiniečiai jį vadina **sumuštime: padaryk, mama, man sumuštinę** — **paldienių negrišiu**. Skautai šį taip reikalingą žodį, kaip ir kitus, turėtų padėti išpopuliarinti savo šeimose ir savo pažįstamų tarpe. Padarę tai, jie tikrai atliks gražų **skautišką** gerą darbą.

Kaip matyti, prof. Balčikonui pavyko surinkti Lietuvos kraštų labai gražių ir dabartinei kalbai reikalingų žodžių. Tokių žodžių, be abejo, yra nemaža ir kituose Lietuvos kraštuose. Tik juos reikėtų surinkti. Dėl to rinkimo prof. Balčikonis aukščiau minėtame „Lietuvos Aido“ numeryje štai ką rašo:

„Gyvoj kalboj yra labai daug visokiems reikams žodžių, tik visa bėda, kad juos sunku surinkti — trūksta rinkėjų. Žinoma, daug yra vietų, iš kurių turim nemaža pririnktų žodžių, bet dar daugiau bus tokių, iš kur ligšiol nieko negauta. O reikia žinoti, kad nerastum Lietuvoj kampelio, kuris žodynui negalėtų ką naujo ir brangaus duoti. Bet gyvos kalbos žodžiai nuolat nyksta, nauja karta, perėjusi per mūsų dabartinę mokyklą, daugiausia pradeda vartoti raštų kalbą, dažnai nežodingą ir svetimų įtakos apgadintą. Jei dabar, kol dar metas, nesurinksim gyvos kalbos žodžių, tai jie palengva išeis iš žmonių apyvartos, vadinasi, žus toks brangus mūsų tautos turtas. Vėlesnės kartos, ir labai norėdamos, neberas jų ir nebegalės surašyti. Tą darbą turim būtinai atlikti mes, šių dienų žmonės, tik ji gali padaryti ne vienas kas ir ne keli žmonės, bet visi — visi, kas tik moka rašyti. Geriausiai gali kurios nors apylinkės žodžius užrašyti tas, kas joje gimęs arba ilgai ten gyvenęs. Šiais laikais, rodos, niekur nerastum Lietuvoj užkampio, kad nebūtų pamokyto arba einančio mokslus žmogaus. Tad visi į darbą, turi sukrusti visa tauta, niekas negali atsisakyti nuo tos didžios priedermės!“

Toliau prof. Balčikonis nurodo, kaip rinkti žodžius:

„Reikia rinkti kiek retesnius žodžius arba ir paprasčiausius, tik turinčius kitokią reikšmę, negu raštų kalboj. Ypač svarbu gauti daugiau abstraktinių žodžių. Kiekvieną žodį reikia rašyti **būtinai** su sakiniu arba su keliais sakiniais, kad iš jų geriau iškiltų jo reikšmė. Kiekvienam žodžiui reikia imti atskirą lapelį, o sakiniai prie to žodžio gali būti keli. Sakiniai turi būti užrašinėtojo ne sugalvoti, o tikrai nugirsti iš gyvos kalbos, be jokių pataisymų ir pagražinimų. Lapelio viršų turi būti parašytas ir pabrauktas antraštinis žodis; jei jis būtų kaitomas, tai reikia duoti jo pamatines formas. Jei iš sakinio ar sakinių, duodamų prie to žodžio, jo reikšmė nebūtų visai aiški, tai reikia pridėti tikslų paaiškinimą savais žodžiais, galima duoti ir kitos kalbos vertimą. Antraštinis žodis, pabraukiamas, turi būti parašytas **visai aiškiai** rašomosios kalbos tarpe, o sakiniai gali būti ir vietos tarpe rašomi. Kas moka, **būtinai** turėtų **dėti** žodžiams **kirčio ženklus**. Lapelio apačioj reikia pažymėti vietą, kur žodis vartojamas (girdėtas); rinkėjas irgi gali padėti savo vardą.

Lapeliai žodžiams rašyti turi būti vienodo didumo, jų kiekvienas gali gauti iš redakcijos parašęs laiškeli (tik Kauno miesto rinkėjai turi patys užėję į redakciją pasiimti, jiems lapeliai paštu nesiuntinėjami). Kas norėtų, galėtų gauti platesnių informacijų ir pavyzdžių iš redakcijos žodžiu ir raštu. Redakcija dabar yra nusikrausčiusi į kitą vietą, jos naujas adresas šioks: **Kaunas, Aleksotas. Maironio namai**“.

Be abejo, skautai ne tik gali, bet ir turi padėti dirbti šį svarbų ir kilnų darbą. Be kitų sumetimų, yra dar vienas kitas, dėl kurio skautams pravartu prie jo prisidėti. Skautas, kuris nori pereiti iš III patyrimo laipsnio į II-ąjį, turi turėti susitaupęs savo uždirbtų nors tris litus. Tą reikalavimą kiekvienas skautas galėtų labai lengvu ir gražiu būdu patenkinti, rinkdamas žodžius lietuvių kalbos žodyno redakcijai. Už kiekvieną **gerai parašytą žodį redakcija moka po 20 centų**. Kiek apsukresnis skautas galėtų bematant uždirbti ne tik reikalaujamus tris litus, bet ir žymiai daugiau.

Be to, ir skiltys galėtų padaryti žodžių rinkimą skilties darbu, o už gautus pinigus galėtų įtiekti skilčiai įvairių reikalingų reikmenų.

V i k t. K a m a n t a u s k a s.

Edward Finnagan.

Maža netvarka*)

Vieną dieną rugpiūčio m. 1864 m., taip apie trečią valandą po piet, į apkasus, kuriais buvo apriestas apgultas Petersburgo miestas, Virginijoje, įėjo nepažįstamas karininkas.

Išvingiavęs daugybę žemėje išraustų takų, jis pagaliau priėjo vietą, nuo kurios buvo vos penkiasdešimt sieksnių į pryšakines priešų pozicijas.

Atėjęs karininkas vilkėjo generolo uniformą.

Postovį, kuriame jis stabtelėjo, gynė kapitonas, barzdotas seržantas, kurio kaklas buvo visas pajuodavęs nuo saulės ir purvais apskretęs, ir trys eiliniai kareiviai. Pats postovis buvo toli išsikišęs iš pačių apkasų, — su jais jis buvo sujungtas tik ilgu, kreivu taku.

Kaip ir kiti, jis buvo pastatytas iš apvalių, bedugnių pintinių, prigrūstų smėlio ir žemių, pintinės už jų užsiglaudusiems kareiviams teikė visai neblogą apsaugą nuo šautuvo kulų. Jos buvo sustatytos dviem eilėmis, kad kareiviai galėtų atsistoję šaudyti pro tam tyčia paliktus plyšius.

Jau buvo antras mėnuo, kaip miestas buvo apgultas, ir karas buvo virtęs kaip ir žaidimu. Jei priešas paleisdavo šūvį, būdavo laikoma būtinai reikalinga atsakyti, bet to ir pakakdavo. Kartkartėmis sutratėdavo, subūbėdavo ir visu frontu, bet tokie atsitikimai, kada staiga ant kojų sukelti kareiviai imdavo kaip pašėlę spaudyti gaidžiukus netaikydami, šaudydami kaip pakliuvo, būdavo labai reti.

Sukilimas, kuris buvo tokia pakilia nuotaika pradėtas, merdėjo. Petersburgė žmonės traukdavo į bažnyčias ir melsdavos. Tačiau, kartas nuo karto, tarsi savo nelaimėms ir bėdoms užmiršti, kokiam nors senoviškame name, patrankų šūviais sutrupintais kaminiais, jie susirinkdavo ir, smuikams čirpant, pasišokdavo, bet be gyvumo, tarsi nejausdami jokio smagumo.

Net ir apgulėjai nurimo, priešų nespauždė, lyg nujausdami, kad ir taip pat greitai pasiduos.

Tačiau nepažįstamas karininkas, kuris dabar pikta žvalgė po postovį, visai nebuvo taip taikingai nusiteikęs prieš atžvilgiu. Jo žvilgsnis buvo kietas, plieninis. Jo akis viską suėmė.

Jis pamatė vieną kareivį, matyt, pastatytą sargybinių, tingiai smaksant prie šaunamo plyšio. Likusieji keturi tupėjo aplink apverstą statinaitę ir lošė kortomis. Jų skrybėlės kreivai kėpėjo ant galvų, o jie patys buvo viską užmiršę, susikaupę.

Šautuvai ir stūmekliai buvo sustatyti prie pintinių sienos. Kąkas buvo giliai įsismeigęs durtuvą į pintinę ir tokiu būdu pasidaręs vagį diržui ir švarkui pasikabinti. Žemė postovyje buvo prikreikta popieriaus gabalėlių, nukramtytų šovinių

*) Šios apysakėlės veiksmas vyksta 1864 m., Jungtinėse Valstybėse, kada dar nebuvo pasibaigęs brolžudiškas karas tarp šiaurinių ir pietinių valstybių dėl vergijos panaikinimo. Šiauriečių kariuomenei tuo metu vadovavo kelis kartus apysakėleje paminėtas generolas Grant, o pietiečių — kilnus ir genialus generolas Lee. Apysakoje minimi Baltieji Rūmai — Jungtinių Valstybių prezidentų rūmai Washingtonė.

galų. Vienoje kertėje stovėjo tvirta dėžė. Dėžės antvožas buvo numuštas ir gulėjo pakrypęs girtai. Ant dėžės šonų baltomis raidėmis buvo išpašyta: „1000 šautuvinių šovinių“.

Įsigirdo, skardus ir aštrus, karininko balsas.

— Kas čia vadovauja?

Kareivis prie šaunamojo plyšio grįžtelėjo, tarsi jam būtų kas staiga išpyręs. Sėdėjusieji ant žemės pašoko ir šokdami pasėjo kortas.

— Nai... aš, — atsiliepė kapitonas, labai sumišęs. — Aš vadovauju.

Nepažįstamas karininkas apžiūrėjo jį nuo galvos iki kojų.

— Tamstą — savanoris, ar ne?

Kapitonas pramiksėjo esąs savanoris.

— Ir kaip seniai tamsta tarnauji?

— Nuo 1862 metų.

— Nuo 1862 metų. Dvejus metus. Tačiau, kada į tamstą kreipias vyresnysis, tamsta sugebi tik atsakyti: „Nai... aš“. Tai didelė netvarka. Aš esu priverstas paprašyti tamstą kaip reikiant atsakyti.

— Kapitonas Amos Dade, tamsta, generole; antros kuopos, dvylikto pėstininkų pulko.

— Labai gerai. Paėjėk čia su manim, kapitone.

Lydimas Dade'o, kuriam ausys kaisite kaito, nepažįstamasis pasitraukė kelis žingsnius atgal taku. Ten jis sustojo ir ėmė tyliai balsu kalbėti.

— Kapitone Dade, kodėl tamstos kareiviai dykinėja?

— Na, tamsta...

Nepažįstamasis jį pertraukė. „Negali būti pasiteisinimo. Tai nepakenčiamai! Priešas už penkiasdešimt sieksnių, o tamsta leidi didžiausiai netvarkai viešpatauti. — Paskui pasibiaurėdamas pridūrė: — Jūs savanoriai! Jūs nieko neišmanote apie karą. Jūsų drausmė — tik šešėlis. Savanoriai! Mūsų rykštė Meksikoje 1847 metais ir mūsų rykštė dabar.“

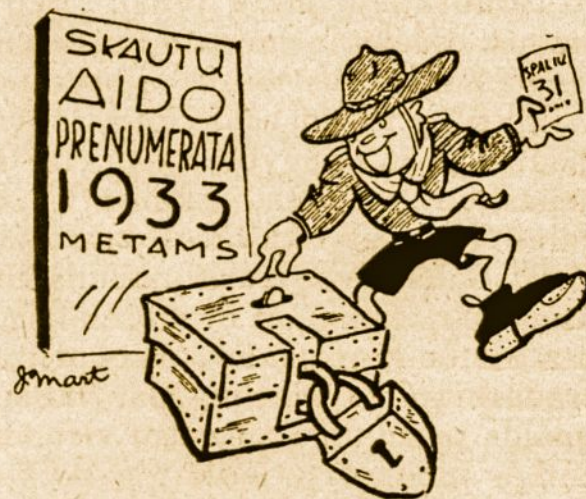
Kapitonas Dade nesitvėrė piktumu: „Tu sagotas kutvala“, plūdus jis savyje, „savanoriai kaip tik daugiausia ir padeda karą laimėti, ir jei turėtum bent trupinėlį proto, tą puikiai suprastum! Atsirioolino iš kažkur ir dar mus moko, kaip apsiausti vesti! Nori, kad kareiviai kaip per apžvalgą smeksotų! Kažin, ar nesi toks pasipūtęs, kad esi Grant'o bičiulis, nes kitaip kas gi, po plynių! galėtum būti?“

Tarsi perskaitydamas jo mintis, nepažįstamasis atsakė: „Aš esu generolas brigadierius Nelson Wingate. Aš esu naujokas — tai yra, čia, šioje karo lauko srityje, bet ne naujokas kare. Be to, aš gerai pažįstu kraštą čia, nes esu kilęs iš Virginijos. Ne vieną karininką ana ten, — jis trumpai mostelėjo į sukilėlių linijas, — gerai pažįstu. Bet dabar jie mano priešai. Kiekvienas jų, neišskiriant ir paskutinio eilinio Lee kariuomenės eilėse, yra mano priešas, ir su kiekvienu reikia visados elgtis kaip su tokiu. Gal dabar jau pradėdi suprasti, ko man reikia, kapitone?“ Ir generolas, išmeigęs savo akis į kapitoną, aštriai pažiūrėjo. Kapitonas neramiai sujudo.

— Kare nėra vietos apsilaidimui, šposavimui. Jau dvidešimt metų gyvenu su karu, kapitone Dade, ir esu patyręs, kad karas — griežtas ponas. — Wingate šaltai uždėjo ranką ant savo kardo rankenos. — Aš gavau patirti, —

Visi paskui Mikę Švilpą!...

Karikatūra ir žodžiai J. Martinaičio.

Turi Švilpa aukso skrynią,
Skrynioj guli centai grynai,
Guli centai, guli litai
Ir visokie brangūs kvitai.
Taip visus metus jis renka,
Deda pinigus į „banką“,
Po lituką, po centelį,
Turtinę savo kelia.
O jau rudenį, kai šala,
Švilpa skaito kapitalą,
Neša pinigus į paštą,
„Skautų Aidui“ siunčia raštą.
Siunčia taip prenumeratą
Trisdešimt trečiųjų metų.
Kas dar šito nēr atlikęs,
Imkit pavyzdį iš Mikės.

traukė jis toliau, — kad tam tikrose fronto dalyse kasdien draugiškai susieinama su priešu. Aš gavau patirti, kad taip jau ilgesnį laiką daroma. — Jis kietai atkirčiavo kiekvieną skiemenį: — To aš daugiau nepakėsiu. Bent kariuomenės dalyse, kurioms nuo šiandien turėsiu garbės vadovauti. Esu žūt būt pasiryžęs padaryti savanorius tikrais kareiviais, — paversti savanorių brigadą organizacija, kurios visas pajėgas pašvęsiu kariavimui.

Stovėdami ten, tie du vyriškiai sudarė griežčiausią kontrastą. Dade'o uniforma baigė irti. Stovimas apsiausties gyvenimas buvo skaudžiai jam atsiliepęs. Jis buvo apsimovęs nublukusiomis mėlynomis kelnėmis, apsilvėkęs rudais dryžuotais marškiniais ir senu alpaginiu švarku ir užsidėjęs irstančią šiaudinę skrybėlę. Užsileidęs barzdą, jis atrodė greičiau, kaip koks nuskuręs kampininkas, o ne Jungtinių Valstybių kariuomenės kapitonas. Tačiau Dade buvo geras, uolus ir prityręs kuopos vadas. Jis visa širdimi laukė dienos, kurią karas pasibaigs ir tas žmonių skerdimas, kaip jis tikėjos, amžinai pasibaigs. Tada jis galės vėl grįžti į savo vietą batų dirbtuvėje viename Massachusettso mieste, galės vėl pradėti savo ramų gyvenimą, kurį buvo taip staiga nutraukęs, kada po 1861 m. nelaimės prireikė daugiau savanorių kraštui gelbėti.

Wingate buvo visą pėdą aukštesnis už Dade'ą. Jo plaukai po gražiai uždėta tūbine lauko skrybėle buvo jau paširnoję. Jo nosis buvo kumpa, agresyvi, jautriomis šnervėmis, ir švelnino šiaip šiurkščią jo veido išvaizdą. Jo burna buvo plati ir tvirta. Jo uniforma gulėjo kaip išlieta ir, kartu su juodais lauko batais, buvo nuostabiai švari — joje nebuvo žymu nė mažiausios dulkelės nei purvo krislelio. Padiržėje kabėjo baltos briedenos pirštinės. Pašonėje buvo prisegtas kardas. O parankiui tamsiai rudos odos makštyse, kurias koks pasiuntinys buvo išblizginęs, kol jose atsimušę visos

šviesos ir šešėliai, kabėjo paskutinio modelio revolveris.

Wingate klausė tik vieno pono — karo. Savanoriui gal ir būtų buvę nemalonu, atsidūrus savo gimtinėje, su senais bičiuliais ir kaimynais kariauti. Savanoris gal, būtų ir panorėjęs prie jų pribėgti su ištiesta ranka ir linksmu „Sveiki!“. Tačiau Wingate, gūdnas karys, tikras, visa to žodžio prasme, kareivis, iš savo pono žinojo tik, kad į senus bičiulius ir kaimynus reikia žiūrėti kaip į priešus, kad juos reikia šaudyti, žudyti.

Generolas Grantas jį mėgo; jį mėgo ir Meade. Bet Sheridaną jo nekenė. „Senas kelmis!“ ne kartą išsibardavo tas narsus karys. „Įvairykite spilgą į jį, pažiūrėsime, ar iš jo bėgs kraujas!“ Mat, net sau lygių tarpe Wingate nebuvo draugiškas. Stovėklos linksmybėms jis būdavo šaltas, abejingas. Bet, nežiūrint to, kariuomenės vadai žinojo, kad Wingate'u galima pasitikėti. Grantas, nudžiugęs, kad jį priskyrė prie žygio prieš Petersburgą, karštai pasveikino jį atvykus ir parodė, kaip aukštai vertina jo gabumus, paskirdamas jį per akmenų mėtą nuo priešų įsikarusios brigados vadu.

— Kapitone Dade, — tarė generolas, ir jo balsas dūrė kaip lediniu durklu, — man pranešė apie nerimtą elgesį, kuris iki šiolei buvo pakenčiamas šitame postovyje. Kasdien ketvirtą valandą po pietų, kaip man sakė, vienas iš tamstos kareivių vyksta į priešų linijas ir susitinka su priešų eiliniu, kurį jūs vadinate Raudongalviu. Šis priešų pasiuntinys atneša tabako išmainyti jūsų kareivio atnešama kava. Matai, kapitone, viską žinau. Tokių mainų negalima daugiau pakęsti. Atėjau čia šiandien jiems galo padaryti.

— Aš pats tai padarysiu, generole. — skubinau pertraukė Dade. — Aš šūktelsiu Raudongalviui, — tai yra tam kareiviui, — kad daugiau neateitų.

— Apsieis ir be šaukimo, kapitone. Jokio susižinojimo su priešų. Ar tai aišku?

— Taip, tamsta, generole. Bet kaip...

— Pašalinsime vieną iš kaltininkų. Tai labai paprastas, bet ir labai sėkmingas. galėčiau pasakyti, net amžinas būdas: ...priešų pasiuntinį nušausiu.

Dade sušuko iš pasibaisėjimo: „To tamsta, generole, nepadarysi! Juk tas žmogus bus be ginklo!“

— Tai jo dalykas. — Viena generolo plačios burnos kirtė su šalta panieka kryptelėjo į viršų. — Tikrai puikų supratimą apie jūsų karybą gauni, radęs veikiančios kariuomenės kareivį slankiojantį be ginklo. Ir tai dienos šviesoje. Toks kvailys tik kulkos vertas.

Jis keikė savo ašaras, bet negalėjo jų sulaikyti.

Dade galvojo, baimingai žiūrėdamas į Wingate'ą, kaip į kokią keistą žvėrį: „Užtenka pasižiūrėti į tas jo ilgo veido žiaunas. Kažin, ar jis kada atsileidžia? Ar kada šypsos? Tur būt, niekad. Kažin, ar turi vaikų? Tur būt, ne. Jie negalėtų išgyventi. Tos plieninės rankos ištrėkštų iš jų gyvybę, kada juos apkabintų“.

O barzdotas seržantas karštai savyje meldė: „O Viešpatie, iš savo didžio gailėsčio, maldauju Tave, įkvėpk gailėstinumo šitam niauriam kraugerui į širdį. Išmokyk jį, kad mūsų priešai yra tokie pat žmonės, kaip ir mes — vargšai, kurie gyvena trumpą liūdesio ir džiaugsmo valandą, kurių visų tikra, nenulenkiama mirtis laukia! Tegul jis neiššaukia mirties! Įkvėpk jam savo gailėsčio, Viešpatie! Tavo tarnas, kurio tiek kartų pa-

sigailėjai, kada mirtis jį iš visų pusių supo, prašo Tave šios mėnos malonės!“

Generolas Wingate galvojo: „Atstumas — maždaug penkiasdešimt sieksnių. Palauksiu, kol jis bus puskelyje. O tada paleisiu vieną šūvį — tiesiai į širdį. Bus pamoka sukilėliams, o kas svarbiau, bus pamoka ir šitiems ištiželiams postovyje. Kokią skrybėlę tas kapitonas užsimovęs! Kokią išūlį, netvarkingą! Jis man atsakė: „Nai aš... aš vadovauju“. Geros širdies, bet, Dievulėliau Tu mano! Jei tai bus ir paskutinis patarnavimas, kurį aš suteiksiu savo tėvynei, aš bent šiuos savanorius išmokysiu, kaip reikia karo metu elgtis“.

Staiga kapitoną Dade, barzdotą seržantą, apsiašarojusį jaunikaitį ir kitus du kareivius pagavo siaubas. Jiems kvapą gniaužė gniaužė. Akis ėmė svilinti. Kad tik jų akys galėtų sušukti!

Mes audžiam.

Wingate dar stipriau apgniaužė revolverį. Bet šiaip, be to baisaus judesio, jis glūdėjo pasienvyje kaip katė, kuri nejudėdama pelės tyko.

Tragedija prasidėjo.

Pirma, iš postovio priešais išlindo linksma, pašaiپی ranka. Ją tris kartus pamojavo, o paskui nykštys ir pirštai ėmė kažkokį šokį šokti. Ranka buvo apskretusi; rankovė buvo dar labiau apskretusi, o prie riešo buvo pabrizgusi, taip, kad ir iš tolo tai buvo matyti.

Paskui iškilo antra ranka ir linksmi pakartojo tuos pačius lengvapėdiškus judesius.

— Jis rodo mums, kad neturi šautuvo! — prakukčiojo apsiašarojęs vaikinai. — Tai jo signalas! Raudongalvi, Raudongalvi, grįžk atgal! — Tuos žodžius jis tarė lyg smaigiamas, savo gerklės gilumoje. — Jis tave tikrai užmuš! Pas mus pats velnias yra atsibeldęs!

Dabar iškilo galva. Šokinėjančios rankos nusileido, Raudongalvis užsigulė ant sukilėlių postovio briaunos. Galva kilstelėjo aukščiau.

Pagaliau Raudongalvis ir visas išlindo.

Jam negalėjo būti daugiau kaip devniolika metų. Jis našiai nutraukė per

priešo apkasus. Saulės šviesoje jo drąsi, laisva garbanota galva dar labiau paraudonavo. Ėjo jis ta savo pažįstama, juokinga eiseną, — tarsi ims ir pradės šokti, laigyti. Traukė jis, švilpdamas tas tris ypatingas savo gaidas, kurios, rodės, sklido toli, toli, į slapčiausias dangaus gelmes ir, ten atsimušusios, aidų aidais sklyduriavo žemyn. Vienoje ištiestoje rankoje jis nešė tabako, o kita perdėtai mojo, viliojančiu balsu šaukdamas: „Tprukutė! Tprukutė! Tprukutė!“

Raudongalvis, sulysęs fronto šposininkas, drąsiai, pasitikėdamas, be baimės žengė į mirtį!

Dade'o kareiviai jį vertė vėrė savo žvilgsniais.

Raudongalvis, pasiekęs puskelį, stabtelėjo, šelmiškai nusišypsojo. Paskui sukeitė kojas, kairės kojos nykštį išdidžiai į žemę nukreipė. Mielas baidyklė, vieną kitą valandėlę papozavęs ten, virvelėmis paristomis kelnėmis, pagaliau prabilo:

— Ar miegate ten? Kas atsitiko? Nejaugi man pasakysite, kad metėte apkasus ir namo sugrįžote? Ei, pabuskite ir atsiuskite savo žmogų, — jo balsas atsklido pas juos, švelnus kaip aksomas, — nes kitaip aš trauksiu sau pirmyn, paimsiu visus jus į nelaisvę ir padovanosiu generolui Lee.

Viešpatavo mirties tylą.

Pagaliau pasigirdo brigados generolo Nelsono Wingate'o balsas: „Pasigailėti jo būtų neteisinga“.

Jis iššovė. Šūvis kurčiai suskambėjo.

Revolveriui terkstelėjus, šiauriečių postovyje kareiviai baisiai riktelėjo, tarsi jiems būtų kas skaudžiai botagu kirtęs. Wingate'o veidą paslėpė atrių dūmų debesys, išiveržęs pro plyšį. Jis pakėlė ranką prie akių, tartum būtų apakęs ar sužeistas.

Šūviui suaidėjus, Raudongalvis sušvėrė, išsilaikė valandėlę ant kojų, paskui kaip ilgas išsitiesė. Šypsena išnyko, — pakeista skausmo išraiška, tarsi jis nieko negalėjo suprasti.

— Kas atsitiko, vyručiai? — skausmingai paklausė jis. — Ar jūsų laikrodžiai... vėluoja?

Dabar viskas vyko žaibo greitumu. Raudongalviui dar nespėjus parkristi ant žemės, kaip iš sukilėlių postovio išsiveržė baises krioksmas ir pasipylė du kart smarkesnė šautuvų ugnis. Ore suzvimbė kulkos. Jos piktai kirtos į postovio pintines, aižė jas ir švilpdamos giliai smego į smėlį.

Dade'o kareiviai isteriškai, iš įpročio, suniko šaudyti, spaudė, kaip pakliuvo, šautuvų gaidelius. Šaudymas papliūpėjo visa linija. Subaubė ir sukilėlių patrankos, didindamos triukšmą. Iš savo pastogių išpuolė ir šiauriečių artileristai ir, atraitoję rankoves, subruzdavo aplink stūmeklius ir šovinius.

Pratrūko pragaras.

Štabe karininkai šaltai pakėlė akis nuo popierių ir ėmė teirautis, kas atsitiko. Ėmė sagstyti prie šonų kardus ir traukti laukan.

Dade'o postovis buvo prisklidęs pilnas dūmų. Vienam kareiviui kulka prakirto veidą. Jis sėstelėjo, nusitvėręs rankomis už veido, ir piktomis akimis įsistebeilijo į Wingate'ą.

— Raudongalvi! Raudongalvi! Tai ne mano kaltė! — klykė apsiašarojęs vaikinai. — Tas senas velnias kaltas!

Vaikinas perrėkė šaunamų ginklų trenksmą, bet jei Raudongalvis ir išgirdo jo žodžius, vis tiek neatsiliepė.

Jis gulėjo, kur buvo sukniubęs, maždaug puskelėje tarp priešingų postovių, taip apie dvidešimt penkis sieksnius nuo vieno ir antro postovio. Jo galva buvo nukreipta į Dade'o kareivius. Matyti, jis jau visai nesusivokė, nes, užuot šliaužęs į savo linijas, skausmingai ropojo pirmyn.

Atrodė, lyg vienas šonas būtų jam visai atimtas. Jis pasivilkio kiek vienu keliu, pasiramsčiuodamas viena ranka. Jo galva sviro, o jo rudos garbanos, dabar sudrėkusios, dribo jam ant kaktos drebančia kaskada.

Saudymas taip pat staigiai, kaip prasidėjo, ėmė silpnėti, o paskui visai nutilo, primindamas lietaus būrį vasarą. Oras pragiedrėjo, įtempimas perėjo, štabo karininkai sugrįžo į štabo būstinę, artileristai užsirūkė pypkes ir ėmė valyti patrankas.

Raudongalvis dar vieną, antrą, trečią kartą šliužtelėjo, paskui jo jėgos išseko, ir jis sukniubo, ir gulėjo, ištisęs viena ranką į šiauriečių postovį.

— O Viešpatie, — meldė barzdotas seržantas, — išgelbėk šį taip be reikalo pašautą priešą!

— Šimts perkūnų, eisiu, atgabensiu Raudongalvį! — sušuko apsiašarojęs vaikinai.

— Lik, kur esi! — Išgirdęs tą griežtą gaidą Wingate'o balse, vaikinai sustojo kaip įremtas. — Tai mano dalykas!

Generolas įsikišo revolverį atgal į makštį. Nusikabino kardą ir pametė ant žemės. Dešinį kelią kilstelėjo, bato padą įrėmė tarp pintinių. Jis lipo iš apkasos.

— Jie nušaus jį, kaip tik pasirodys! — su žiauriu patenkinimu pamanė kapitonas Dade. Paskui, vienai minčiai topelėjus jam į galvą, jis su sielvartu sušuko: „Sustok tamsta! Nejaugi eini jo pribaigti?“

— Nebūk didesnis kvailys, kaip iš prigimties esi, kapitone Dade, — atkirto Wingate.

Jis iškėlė galvą aukščiau pintinių. Tarsi nematomai rankai čiuptelėjus, jo skrybėlė spurstelėjo į orą, paskui negrąžčiai nusileido ant žemės. Jos viršugalvyje buvo skylė. Kita, skubi, neregima ranka nulakino paširmojusių plaukų kuokštą ties pat generolo ausimi.

Du dūmų tumulėliai iškilo iš sukilėlių apkasų.

Kol kas suspėjo paspausti trečią gaidelį, Wingate, visu ūgiu iškilęs ant pintinių briaunos, įsakomu mostu iškėlė vieną ranką.

— Sulaikykite ugnį! — sušuko jis priešui.

Pamatę jį, nustebe ir supratę, kad galės jį nušauti, kada tik panorės, sukilėliai valandėlę nustojo šaudę.

Išgirdęs tą garsų ir griežtą balsą, Raudongalvis, įrėžęs kaklo raumenis, pakėlė galvą. Paskui, pamažu, pasirėmęs vienu keliu ir alkūne, visas pasikėlė.

Raudongalvis pamatė Wingate'ą aukštai ties savimi. Jis kryptelėjo savo ugniną galvą, primerkę vieną akį. Sena šypsena pasirodė jo veide.

— Sulaikykite ugnį! — pamėgdžiojo jis. — O kas atsitiko, kad taip blogai taikote?

— Bet, generole, — maldavo susisielojęs Dade, — mes negalime taip apvilti mumis pasitikėjusių žmogų. Tai neteisinga — nežmoniška!

— Žmoniškumas ir karas, kapitone? Žmoniškumas ir karas? — Generolas žiauriai šypstelėjo. — Neprisimenu, kad būčiau kada girdėjęs tuos du žodžius sujungtus. Keistas žmogus esi, kapitone Dade, jei leisi man taip pasakyti. Gal

tamsta dar labiau pasipiktinsi, sužinojęs, kad šiandien, atėjęs į linijas, aš jau du žmones užmušiau? Abudu jie slinko iš sukilėlių pozicijų. Jie nesinešė baltos vėliavos, nieku nerodė, kad bėga iš priešo ar pasiduoda. Todėl, mano galva, jie buvo paprasti priešai, ir aš juos nušoviau. Pavyzdžio dėliai aš taip pat pasielsiu ir su šiuo Raudongalviu.

Wingate pasižiūrėjo į sunkų auksinį laikrodėlį, kurį išsiėmė iš liemenės kišenės. — Už penkiolikos minučių, — tarė jis trumpai. — Grįžk tamsta į savo postovį. Perspėk savo kareivius, kad jei pamėgins susižinoti su priešu, bus griežtai nubausti.

Dade nuėjo ir pergyveno penkioliką ilgiausių ir skaudžiausių savo gyvenimo minučių. Nusekęs paskui, generolas, su tuo šaltumu, kurio jį jo verslas buvo išmokęs, atsistojo vienoje postovio kertėje. Ten, prisikišęs prie plyšio, jis ėmė žvalgytis po nusiaubtą žemės sklypą priešais.

Generolui užsižiūrėjus, Dade atsargiai pamojo savo barzdotam seržantui, kurio uniforma buvo tokia pat nekariška, kaip ir jo. Šnibždėdamasis ir versdamasis mostais, jis išdėstė savo pavaldiniui, ką generolas ketina padaryti.

— O, niekšas! — prašnibždėjo seržantas. Pasipiktinęs seržantas atsmakė savo sutizusią kepuraitę ant pakaušio (suplyšusi kepuraitė jau seniai buvo įgavusi kažkokią linksną, šelmišką išvaizdą) ir įsikabino nagais į savo gaurus. — Ką galime padaryti?

— Nieko, — vos girdimai atsiliepė Dade. — Jis kalba kaip iš knygos, o kiekvienas jo žodis — kaip iš plieno.

Barzdotas seržantas, nors, įsuktas į kariuomenės sukūrį, buvo pradėjęs ir kortomis lošti, vis dėlto buvo dievotas, pamaldus žmogus, kuris paprastai melsdavos balsu smarkiai mušdamasis į krūtinę. Jis buvo kilęs iš mažo miestelio Maine'o valstybėje ir savo gimtajame miestelyje, dėl savo sielą pripildančio, graudingo balso, jis turėjo didelį pasisekimą. Dabar jam buvo labai sunku, kad negali balsu melstis. Bet vis dėlto geras žmogelis karštai meldė savyje, — net visas virpėjo iš susijaudinimo.

Kartas nuo karto nutraukdamas savo karštą maldą, jis ženklais perdavė žinią prie plyšio greta jo stovinčiam kareiviui. Kareivis smarkiai nusikeikė. „Na, na, na!“ — jį tyliai subarė seržantas ir savo didele letena užėmė kareivio burną. Bet tas vis dėlto jau buvo suspėjęs perduoti nuostabią žinią savo kaimynui.

Penktas ir paskutinis kareivis sužinojo ją laiku.

Postovis kaiste įkaito neapykanta.

Veltui penki jame buvę kareiviai spoksojo pro plyšius ir įsitempę mėgino nežymiai perspėti sukilėlių postovį priešais. Priešas, matyti, nebūdėjo, nesisaugojo, nes artinos ketvirta valanda, — ta užburta valanda, kada, abipusiu susitarimu, karo veiksmai toje nežymioje fronto vietoje būdavo nutraukiami ir iš postovių išeidavo du kareiviai pasikeisti savo turimais ištekliais.

— Tai gėda — baisi gėda!

Jaunas vyras, kuris paprastai išeidavo iš Dade'o postovio susitikti su Raudongalviu, verkte verkė iš apmaudo ir nusiminimo. Kad tik būtų galima kaip nors, galvojo jis, perspėti jį, kad neat-eitų! Kad būtų galima kaip nors nežymiai jam žinią duoti, tik tik ranka mostelėti! Užmušti vargšą Raudongalvį, kurį jie visi taip mėgo, — Raudongalvį su jo tabaku, šypsena ir kiekvienai dienai parengtu juoku! Jis amžinai klausinėdavo, kaip visi Baltuosiuose Rūmuose laikos,

Pigiau negu visur.

Visos skautės ir visi skautai perka skautiškas reikmenis tik **Skautiškų Reikmenų Tiekimo Skyriuje**, Kaunas, Nepriklausomybės aikštė 4, telef. 40-71.

Visoks patarnavimas vietoje kasdien, išskyrus šventadienius, 11—15 v. ir 17—18 v., o užsakymai paštu paprasti ir išperkamuojami mokesčiu pildomi visuomet ir greitai.

Svarbu skautams.

Šiomis dienomis gauta didelis kiekis gerų ir pigių šių skautiškų reikmenų:

- 1) Baklagių a' 1 lt.
- 2) Siūldėžių a' 1 lt.
- 3) Karbitinių žibintuvų a' 1 lt.
- 4) Saugių buteliukų jodui a' 1 lt.
- 5) Skalpų skautėms (visokioms skiltims) a' 1,25 ct.
- 6) Peiliams grandinėlių (prie diržo) a' 50 ct.

Tiekimo Skyrius.

amžinai plepėdavo, kaip sukilėliai šiauriečius suplieks, ir amžinai prašydavo perduoti Grantui, jei tektų jį pamatyti, kad jo šovininėje jam vis dar yra likęs vienas šovinys. Visą laiką jis panašiai šposaudavo. Ir kam tie jo šposai kenkė? Niekam. Juk jis su Raudongalviu užtektinai prisikariaudavo per dieną, turėdavo tik tą vieną kitą atvangos valandėlę keturiomis, kaip ir atsipūsti, kvapui atgauti, o paskui vėl kibdavo į priešą. O čia atsilvilkio tas papūtžandis, iš Dievas žino kur, ir ketina Raudongalvį nudėti. Beširdis niekšas! Biaurus, senas skrabalas!

Jaunas vaikinai brūkstelėjo ranka per akis ir papurtė galvą, kaip įsiutęs žvėris. Jis dar nebuvo tiek nutolęs nuo mažvaikio amžiaus, kad įpykęs negalėtų greitai jį sugrįžti.

Wingate nusliuogė pintinėmis žemyn į kitą apkasą pusę ir priėjo prie parkritusio jaunikačio. Pasilenkęs jis pakijo vieną ranką Raudongalviui po keliais, o kita apkabino berniuko pečius ir pakėlė jį nuo žemės. Raudongalvis ne kažin kiek svėrė. Tiesą pasakius, ne kažin kiek svėrė ir visi, kurie tuo laiku išeidavo iš Peterburgo. Liesos Raudongalvio kojos tabalavo. Viena ranka Raudongalvis apsikabino Wingate'ą už kaklo, kad galėtų geriau laikytis.

Rūpestingai, bet našiai, žengdamas, generolas Wingate nunešė tą skarmalų naštą per tuos dvidešimt penkis sieksnius, į sukilėlių pozicijas. Ejo jis vidur didelės tylos. Visu paliniju kariuomenės, ar tos jų dalys, kurios buvo suspiestos tame bare, žiūrėjo nustebusios, valandėlę visą karą užmiršusios.

Už kelių žingsnių nuo priešo pozicijų Wingate sustojo. Kaukstelėjo užkulniais. Net ir su pilnu glėbiu jis nuo galvos iki kojų atrodė karys.

— Aš noriu pakalbėti su vadovaujančiu karininku.

Istojo valandėlę tylos. Wingate stovėjo kaip statula. Raudongalvis vis laikė apsikabinęs jo tvirtus pečius. Paskui iš sukilėlių eilių pasigirdo lėtas balsas:

— Na, sakyk, ko reikia.

Wingate su begaline arogancija kilstelėjo savo baltą galvą. „Tur būt neklysiu taręs, kad tamsta būsi savanoris, ar ne?“ paklausė jis.

— Gal ir neklysi.

— Tai numanu iš tamstos elgesio. Na, gerbiamasis, gražinu jums jūsų vyrą.

Ne iš to galo...

Ar jūs pažįstat Petrą Putrių? Jei ne, tai aš supažindinsiu...

Tai 13 metų vyras, aukšto ūgio, bet laibas, kaip kartis. O balsas jo toks plonas, jeigu norit gerai išsivaizdinti, tai priėję prie pianino paspauskite dešinę pusę paskutinį klavišą...

Jis, kaip ir visi mūsų draugovės kandidatai, praėjusį sekmadienį laikė III-čią patyrimo laipsnį egzaminus. Ir taip karštai jis tiems egzaminams ruošėsi, kad stebėtina, kaip jis nesutirpo!

Kur tik eina, ką tik daro, vis programą atsivertęs mala ir mala.

Programą jis buvo šitaip susistatęs:

— Koks yra skautų šūkis?

— Budėkl!

— Obalsis?

— Dievas, tėvynė ir artimas.

— Kas skautų įkūrėjas?

— Robertas Baden-Powellis.

— Kada įkūrė?

— 1899 metais.

— Kur?

— Pietų Afrikoj, Mafekingo mieste.

— Kas yra skautų patronas?

— Šv. Jurgis.

— Kas Lietuvos skautų patronas?

— Šv. Kazimieras.

— Kiek yra skautų įstatų?

— Dešimt.

— Kiek įsakymų?

— Dešimt.

Ir taip mūsų Petrukas varė ir varė programą nuo vieno galo iki kito. Pabaigęs vėl iš pradžių pradėdavo.

Egzaminai buvo gimnazijoje. Egzaminų komisija, kad nebūtų trukdymų, užsidarė atskiroj klasėj.

Petrukas kantriai laukė savo eilės. Ir vėl energingai stveriasi programą kalti:

— Koks skautų šūkis?

— Budėkl!

— Obalsis?

— Dievas, tėvynė ir artimas.

Ir taip vaikščiodamas prieškambario varo ir varo, nuo pradžios iki galo.

Tamsta neturi teisės leisti jam bėgioti tarp linijų be ginklo. Aš pašoviau jį, norėdamas pamokyti savo kareivius. Dabar gražinu jį tamstai.

Jis priėjo prie pat sukilėlių apkasų, pakėlė Raudongalvį, kuris buvo tuo tarpu apalęs. Keturios ar penkios poros rankų išsitiesė ir įtraukė liesą kūną į saugumą.

Wingate vėl prabilo: „Leisk man tamstai pasakyti, gerbiamasis, kad nuo šiolei šiame fronto bare nutraukiamas visas susisiektis su priešu... visiškai nutraukiamas.“

— O tamsta leisk man tamstai pasakyti, gerbiamasis, — atsiliopė tas pats lėtas balsas, — kad tamsta esi kaip ir negyvas... visiškai negyvas.

Wingate ramiai atsakė: „Tiesa. Tą suprantu“.

— Duosiu tamstai progą: bėk, jei išbėgsi, išsigelbėsi.

Wingate, prieš atsakydamas, dar labiau išsitiesė: „Aš nesu pratęs bėgti“, išdidžiai tarė jis. „Taip pat nenoriu, kad mane nušautų iš nušarų. Aš mirsiu su veidu į priešą“.

— Labai puiku, gerbiamasis.

Wingate apsisuko ant kulnies, lyg būtų parade. Paskui, žengdamas kaire, leidosi savo apkasus. Dailiai ir tiksliai. Žengė kariuomenės statuto nustatytu žingsniu. Žengė, tarsi žygiuotų, neregimam orkestrui grojant.

Drąsiai stoja prieš komisiją. Ir ko jis turi bijoti, jeigu programą moka, kaip penkis pirštus!...

Egzaminuoti pradeda skautininkas, atvykęs iš Kauno.

— Na, papasakok tą, ką geriausiai moki...

— Budėkl!... — atsako Petrukas.

— A... reiškia skautų šūkį. O kas yra skautas?

— Dievas, tėvynė ir artimas.

Komisijos nariai pasidalijo nieko nereiškančiais žvilgsniais.

— Kaip vadiniesi? — vėl klausia skautininkas.

— Robertas Baden-Powellis.

Komisija išmeigia į Petruką savo akis. „Nesitikėjo, mat, kad taip gerai moku...“

Dieve, padėk ir toliau man taip...“ — mąsto Petrukas.

— Kokiais metais esi gimęs?

— 1899 metais.

— Kur?

— Pietų Afrikoj, Mafekingo mieste.

Skautininkas prisitraukia jį arčiau savęs. Pridėjęs prie kaktos ranką pažiūrėjo: — ar nekarščiuoja.

„Nesistebėkit, aš ir toliau moku viską, kaip reikia“, — mąsto mūsų vargšas Petrukas.

— Pasakyk man, kuo vardu tavo tėvas?

— Šv. Jurgis.

— Ham... Kas tave taip mokino programos?!

— Šv. Kazimieras.

Komisijos nariai net iškaito.

„Nesitikėjau ir aš pats, kad taip gerai man seksis programą atsakinėti“.

— O kiek metų turi?

— Dešimt.

— Kiek metų, kaip įstojai į draugovę?

— Dešimt.

— Užteks, broliuži...

Egzaminams pasibaigus, Petrukas nesupranta, kodėl jis jų neišlaikė.

— Visą programą, rodos, taip, kaip žirnius išbėriau...

Paskiau, lyg sugalvojęs, pats sau tarė: — A...a... Matyt, aš ne iš to galo pradėjau!...

Leonas Lenis.

Šešios pėdos nuo šiauriečių postovio jis, vikrus kaip lūšys, apsisuko, — taip apsisukti jis, be abejo, buvo išmokęs Amerikos lygumų platybėse. Iš makštų švystelėjo revolveris. Jį Wingate išsitraukė pačioje šio nuostabiai greito manevro pradžioje. Viską padarė vienu judesiu: apsisuko, ranką tystelėjo žemyn, išsoko revolveris...

Bet vienas sukilėlių šaulys iššovė pirmas.

Švino gabalo ištiktas, Wingate atsitrenkė į pintinių sieną, kad ta net subūpsėjo. Ten jis dar išsitiesė ir taip išstovėjo, kol užgeso gyvybė. Stovėdamas ten, jis taip pat šaltai ir korektiškai, kaip ir pirma, tarė: „Kapitone Dade, prižiūrėsi, kad mano įsakymai dėl susisiekimo su priešu būtų žodis į žodį išpildyti“.

Kiti žodžiai jau sunkiau davė: „Aš tik pašoviau tą Raudongalvį į petį. Tai neteisinga tiems dviems vyrams, kuriuos nušoviau ši rytą... mirtinai. Bet yra ribų... yra ribų... net ir karui“.

Revolveris iškrito iš jo silpstančios dešinės rankos. Bet kaire, kad ir jau smuko žemėn, jis vis stipriai glaudė prie širdies Raudongalvio mažą pakietėlį tabako.

— Labai gailiuos, kapitone Dade, kad išėjo maža netvarka, — tarė Nelsonas Wingate, gėsdamas. — Bet, matai, kapitone, jis buvo... mano sūnus“.

Išvertė V. K.

Iš mūsų gyvenimo.

Budėkl!... Radio... Ukmergė...

— Jau įsteigta skautų sporto sekcija, kur priklauso, kol kas, tik didžiausi gimnazijos kojasvydžio (futbolo) mėgėjai.

— Gruodžio 4 d. tuntas minės dviejų metų veikimo sukaktuves, kurios keliamos iš lapkr. 23 d. Visi vienetai jau pradeda ruoštis. Tikimasi sulaukti ir Vyr. Skautininką.

— Šių sukaktuvių proga vyr. skilt. Ant. Umbrasas iniciatyva ruošiamas specialus leidinėlis.

— Nuo lapkr. 1 d. įsteigtas tunto knygynas, kurio organizatorium ir vedėju paskirtas vyr. skilt. Ant. Umbrasas. Dėka smarkaus vedėjo, knygų skaičius kasdien smarkiai didėja. Daug ir patys skautai paaukoja.

— V.-paukšt. skyrius, vyr. skilt. Ant. Umbrasui, dėl daugelio pareigų, atsiskaičius, kurį laiką buvo be vado. Nuo pradžios m. m. pakviestas kap. Ikumas.

— Pirmąjį sniegą XL3 desėtkas skautų pasitikom su šūkiu: „Valio! Pirmasis sniegas, Valio! Valio!“

— X.27 septintokai, šeštokai ir k. padarė ekskursiją į valst. teatrą, kur pažiūrėjo „Hamletą“.

— III Dr. V. Kudirkos dr.-vė š. mėn. 29 d. minės dviejų metų sukaktuves. Jau smarkiai ruošiasi.

— XI.5. VIIIa kl. suruošė vakarą, kur suvaidino vieno veiks. komedijėlę: „Aš numiriau“, choras padainavo, mokinys Kruopis pasmuikavo, dvi mažosios draugės duetą padainavo, o po to tik buvo valsiukai ir linksmosios polkutės...

— Šimet vilk.-paukšt. veikimui daug geresnės sąlygos: mokyklos patalpos erdvesnės, visi vienoj vietoj... Vadovauja vilk. — vyr. skilt. Ant. Umbrasas, jam padeda Henr. Ragėnas ir kiti skautai. Paukšt. — skautė Baltrūnaitė.

Ant. U. Kairionis.

Kelmės vid. mokyklos vakaras.

Spalių 23 d. buvo Kelmės vid. mokyklos viešas vakaras. Programą išpildė patys mokiniai. Nors mokiniai beveik vieni „pipirai“, bet svečiams neblogo išpūdzio padarė. Buvo vaidinimas „Šventadarbiai“, iš spaudos draudimo laikų 1 v. drama, mergaičių plastika, choras, berniukų gimnastika ir viduramžių šokis. Labai gražiai pasirodė mergaitės. Berniukų gimnastiką išpildė skautai, visi uniformose. Dėl įvairumo, trys buvo sportiškais kostiumais. Idomus buvo mergaičių viduramžių šokis viduramžių kostiumais.

Skautė K. K.

Budėkl! Giedraičiai!

— Draugovės štabas „išnešė“ į viršų daug nutarimų:

1. Skiltininkas turi būti pats tvarkingas. (Už tai nuo skiltininkų reikalauja draugininkas savaitinio „balanso“, kuris suvedamas ant tam tikro lapelio).

2. Skiltininkai turi daryti sueigas kas savaitę ir energingai ruošti savo skautus į III pat. laipsnį.

3. Paskiltininkis turi gražiai vesti kronikos knygą. (Paskutiniu laikotarpiu ji, vargšė, buvo pamiršta).

4. 1932.XL4 štabo posėdy buvo nutarta kreiptis pas rėmėjus, kad duotų pinigų pirkti puodui ar kitam reikalingam daiktui, kuris būtų dovana už skilties veikumą.

— Dr.-vės rėmėjų skaičių yra energingos mok. p. Valeikienė ir p. Miltėnaitė.

Juoz. L. — Kairionio Brolis.

Maži geri darbeliai-dideli geri darbai.

3 veiksmų skautiškas vaidinimas.

(pagal P. Josselin ir J. Delsuc).

III veiksmas.

Stovykloje prie vadovybės palapinių. Uždangai pakilus, Kirvutis ir Jonikas atsisėdę ir užimti savo pareigų darbais. Kirvutis skaičiuoja smulkius pinigus. Jonikas paskendęs daugybėje aplink jį gulinių bylų margaspalviais viršeliais, prieš juos viršuje ant medžio ar stulpo iškaba: „Ūkio Dalis — Išdas — Stovyklos raštinė“, po užrašu dvi strėlės, rodančios į priešingas puses — viena į Kirvučio, kita į Joniko. Scenos gilumoje stovyklos viršininko — draugininko palapinė. Kaip ir antras, taip ir šis veiksmas turi būti vaidinamas lėčiau, negu pirmasis.

I scena.

Kirvutis, Jonikas, Skautas.

Kirvutis. 2 plus 2 lygu 4; 4 plus 2 lygu 6; 6 plus 2, lygu 8; 8 plus 2 lygu 10.

Jonikas. Tu ilgai gali šiaip skaičiuoti?

Kirvutis (rimtai). Taip, iki begalybės.

Jonikas. Dieve mano! Tad ar tu negali skaičiuoti mintyse, nes tu man trukdai.

Kirvutis. O ką gi tu darai?

Jonikas. Aš rašau stovyklos dienyną.

Kirvutis. Paskaityk truputį, idomu (tą jis pasako tonu, visai nerodančiu susiįdomėjimo).

Jonikas (deklamuodamas). Vakar diena buvo puiki. Vėjas išdidžiai kalbėjo su pajūrio pušimis, kurios grakščiai prieš jį nusilenkdavo. Dangus, juodas, kaip rašalas, laikas nuo laiko nušvisdavo perkūnijos zig-zagu. Girdėjome tik Baltijos jūros ūžesį ir lietaus lašų mušimą į mūsų skautiškų skrybėlių kraštus.

Aukštas skautas ėjo per mišką, aukštai keldamas purvinas kojas. Jo veidas paskęsdavo lietaus prakaitu. Žiūrėk! Padariau ortografijos klaidą — reikia pataisyti. Kiti skautai giliai tylėdami ėjo paskui jį. Ant veidų galima buvo pastebėti, ypač jei žiūri skautišku atidumu, didelio nuovargio ženklą... (prieina skautas: tylą).

Skautas. Jonikai, klausyk... (tyla). Jonikai, aš prašau... Brolis sekretoriau, aš norėčiau...

Jonikas. Ką?

Skautas. Norėčiau gauti savo liudijimą, kurį daviau pratęsti...

Jonikas. Dar neparuoštas, rytoj, dešimtą valandą...

Skautas. Bet... klausyk... (Jonikas tuo tarpu, pasižiūrėjęs į laikrodį, žemiau iškabos „Stovyklos raštinė“ iškabina parašą „raštinė uždaryta“. Skautas išeina).

Kirvutis (kuris visą laiką atidžiai sekė sceną). Biauru žiūrėti, koks tu esi biurokratas, vargšas raštininke!

Jonikas (užsigavęs). Žiūrėkit, atsirado su pastaba! Išdo žiurkė. Aš paraustu, kaip tik pažiūriu į tave ir pagalvoju apie pinigų dėžes bei pasaulio kapitalistus, tai jūs vis smaugiat Europą ir padarėt krizį...

Kirvutis. Krizį... o ką jūs padarėt kovai su kriziu, sėdėdami įstaigų minkštose kėdėse?...

Jonikas. Taip!... tu gali kalbėti apie minkštą kėdę... (rodo kietą kelmą, ant kurio sėdi).

II scena.

Tie patys, Kostas.

Kostas (įeidamas). Kur yra viršininkas? Būtinai turiu su juo pakalbėti (tyla).

Kirvutis. Ūkio dalies ir išdo kalbamos valandos nuo 2 iki 4. Dabar gi penkios.

Jonikas. Raštinė atdara nuo 6 iki 8. Bet kaip tau, per ypatingą malonę, aš galiu pasakyti, kad viršininko čia nėra (jis rodo tuščią sceną). Tikras vargas! Tie žmonės lenda ir lenda su įvairiausiais klausimais. Visai neleidžia ramiai dirbti!

(Kirvutis ir Jonikas išdidžiai išeina. Ateina skiltininkas, Algis ir paskui juos susirūpinęs Viktoras).

III scena.

Kostas, Algirdas, Algis, Viktoras.

Skiltininkas. Taigi, kas naujo? Ar rastas hidroplanas?

Algis. Sakyk, greičiau...

Skiltininkas. Ar galėjai pasiekti aerodromą?

Kostas. Taip, kaip tik ten atvykęs sutikau karininką ir vienas lėktuvas tuoj išskrido į pajūrį. Perspėta pasienio policija išsiuntė į jūrą motorinį laivelį.

Skiltininkas. Tajį, kuris paprastai būdavo prie tilto...

Kostas. Taip, be to, išsiuntinėti žmonės į jūros pakraščio įvairias vietas.

Skiltininkas. Taigi, švedai išgelbėti...

Kostas. Aviatoriai toli gražu tuo nebuvo tikri...

Viktoras. Tačiau, man rodos, kad, jei...

Skiltininkas (aštriai). Et, tau visada tik rodos... (Viktoras nuleidžia galvą ir nutyla).

Kostas. Jonas pasiliko policijoje, Jei bus naujienų, jis tuoj telefonuos į dvarą...

Skiltininkas. Tiesa, dvare yra Vladas, kuris iš dvaro mums praneš signalizuodamas švilpuku Morzės abėcėle. Reikia klausyti. Kaip jūs greit pasiekėt aerodromą ir policiją?

Kostas. Mes sustabdėm plentą važiuosį automobilį, kuris mus ten žaibo greitumu ir nuvežė (tyla).

Skiltininkas. Bet, vyrai, negalima taip laukti visą vakarą, reikia veikti... Stovyklos viršininkas uždraudė apie įvykį sakyti kitoms skiltims...

Algis. Klausykite — švilpukas, tai Vladas signalizuoja: Laivelis... grįžo... nieko... neradęs.

Kostas. Taip, juk jų hidroplanas sugadintas, o jūra nerami...

Viktoras. Bet juk jie moka plaukti...

Skiltininkas. Taip, bet tas, kad jie galėjo pasiekti, yra beveik tikresnis dalykas... Gaila...

Algis. Tyliau, vėl švilpukas: — Lėktuvas rado... hidroplanas... žmonių jame... nėra... padėtis beviltiška...

Skiltininkas. Signalizuok: „priimta“... Kostai, surink visus „gaidžius“ prie palapinės, ruoškitės vakarienei. Aš tuoj ateisiu.

Algis. Jonas dar signalizavo, kad jis grįžta į stovyklą.

Skiltininkas. Gerai, eikit, „gaidžiai“... (Viktoras lieka vltetoje ir labai sujaudintas).

Viktoras. Štai... jie dabar nenorės manęs turėti savo skiltyje todėl, kad aš tingus ir biaurus... reikia, kad aš apleisčiau savo skiltį... savo „gaidžius“... tuo tarpu, man rodos, kad su jais aš dar galėčiau pasitaisyti... Ryt aš grįžtu į Kauną, namo ir viskas bus baigta...

(Kalbėdamies ateina Vladas ir Algirdas).

Žiūrėkit toli.

Žiūrėkit toli, ten laužasliepsnoja, skauteliai susėdę daineles dainuoja. Tram tra-lia-lia-lia, tra-lia-lia-lia-lia-lia, Skauteliai susėdę daineles dainuoja. Daineles dainuoja ir teatrą rodo,	jiems ten linksma, gera, jiems ten nenuobodu Tram tra-lia . . . Jiems ten linksma, gera, jų ten visa gauja, tik vienas sargelis, tas tai nuobodžiauja Tram tra-lia...
---	--

IV scena.

Tie patys, Vladas ir Algirdas.

Skiltininkas. Ir ką jie dar pasakė?

Vladas. Matę, jog hidroplanas buvo apleistas tik prieš kelias minutes...

Viktoras. Tik prieš kelias minutes! Dieve, reiškia, tai iš tikrųjų mano kaltė! (visai sutemsta).

Skiltininkas. Eik prie mūsų palapinės, Vlada, aš tau dėkoju, kad gerai ėjai savo pareigas. Aš pasiilksiu čia laukti viršininko. (Vladas išeina).

Viktoras. Algirdai... aš noriu su tavim pasikalbėti... Aš apleidžiu draugovę... aš važiuoju namo, į Kauną... aš nesu vertas būti skautu.

Skiltininkas. Viktorai, tu kalbi kvailystes... Pirmas dalykas, tu pasiilksi skiltyje.

Viktoras. Kodėl?

Skiltininkas. Todėl, kad visi „gaidžiai“ ir aš pats to norime. Antras dalykas — tu darysi gerus darbus, visai mažus gerus darbelius, kurie tau dabar teikia tiek sunkumų... (I sceną krenta automobilio žiburių šviesa ir girdėti sirenos balsas). Kas yra?... (Pasirodo aviacijos karininkas).

V scena.

Tie patys, karininkas, Algis.

Viktoras (prisiartindamas). Ponas majore, jie yra išgelbėti? Išgelbėti? Tiesa?...

Gelmių užkariavimas.

III.

Nors ir ilgas čia minėtas paskendusiu turtų sąrašas, bet jis yra tikrai maža tikrenybės iškarpa. Prie Kodo iškyšulio, tarp Niujorko ir Bostono per 50 metų (1843 — 1893) sudužo ne mažiau kaip 2131 laivas. 908 iš jų visiškai žuvo. Tokių masinių laivų kapų yra ir kitose pasaulio vietose. Kiekvienas jūrininkas pažįsta tas vietas ir žino, kad ten mirtis įjį tyko. Į pietus nuo Niufaundlendo, jūros seklumoje yra Seiblio salos. Apie 20 mylių aplink jas yra klatingi jūros smėlio sluoksniai, kurie tikra to žodžio prasme yra laivų kapinėmis. Labai retai ten prasisklaido tirštos ūkanos, kurios nepermatomomis uždangomis apsupa visą Niufaundlendo apylinkės seklumą ir tokiu būdu paslepia artėjantį pavojų perspėjančius ženklus. O ženklai toki: ilgos baltai putojančios bangos. Kiekvienas laivas, kuris pateko į šių bangų nasrus, yra dingęs. Nežiūrint į tai, kad šaloje stovi du žibintai, beveik kasdien vanduo išmeta sudaužytus laivus ir lavonus, kurių nežinoma nei kilmė, nei vardas.

Masine laivų kapų vieta yra ir Toreso gatvė esanti tarp Australijos ir Naujosios Gvinėjos. Ten yra labai pavojingi rifai ir akmenų skalos. Nusekus bent kiek vandeniui jos sudaužo nesuskaitomą daugybę laivų. Tiek pat pavojinga vieta yra visada audringas Rago iškyšulys, Pietinės Amerikos iškyšuliai, baisus Skagerio Ragas, akmenų uolų pilna Skagerako apylinkė Šiaurinėje Danijoje. Bet ir vokiečių jūros pakraščiuose yra tokią vietą, kurią jūrininkai didelėmis jūros kapinėmis laiko.

Tai yra stipri, negili, vaikščiojančio smėlio sluoksnių pilna užtaka, kuri yra tarp Husumo ir Vangerogo. Ji apsupa Elbos ir Vėzerio žiotis bei Jados ilanką. Europos pakraščiuose nėra kitos tokios vietos, kur metai iš metų tiek daug laivų paskęstų. Gražiam orui esant šitos nematomos ir klatingos seklumos yra pavojingos, o naktį arba migloms užėjus tiesiog baisu. Negali tikrai nustatyti jų vietos ir išvaizdos, nes iš lengvo, plaukiojančio, smėlio susidedantieji sluoksniai nuolat keičia savo formą ir dydį. Vargas tam laivui, kurį šioj mirties vietoj šiaurės vakarų audra užpuola. Jis yra visiškai žuvęs. Sekluma sučiumpa jį ir stipriai laiko čilpiančiomis letenomis. Plaukiojantis smėlis leidžia jam vis giliau ir giliau skęsti. Ir į trumpą laiką prapuola paskutiniai didelio garlaivio pėdsakai.

IV.

Pirmas, kuriam atėjo mintis paskendusiu laivų turtus kelti, buvo, kiek yra žinoma, anglų dailidė Viliamas Fipsas. Vieną gražią dieną padėjo jis kirvį į šalį ir iš pamėgimo tapo jūrininku. 1662 metais atvyko jis Londonan, Karolio II dvaran, su visiškai keistu planu. Nurodė jam La Pla-

Karininkas. Taip, švedų lakūnus išgelbėjo policijos laivelis, dar syki nuvykęs į jūrą po mūsų nurodymo, kurioje vietoje yra hidroplanas. Mes išgelbėjom svetimtaučius ir tai tik jūsų dėka. Aš nenorėjau eiti miegoti, neatvykęs jums padėkoti ir pranešti naujieną. (Girdėti dažni automobilio sirenos švilpesiai). Atleiskit, mane šaukia. Man dar reikia parašyti raportą į Kauną. Aš dar atvyksiu rytoj. Dar syki dėkui skautams! (Jis bėgdamas skuba prie auto. Girdėti automobilio ūžesys. Algirdas ir Algis skuba su naujiena pas „gaidžius“). Viktoras lieka vietoje, pats nežinas, ką daryti iš didelio džiaugsmo).

Algis (grįždamas su kibiru). Tai dar nėra dramos galas, dar reikia eiti į jūrą atsinešti vandens indams plauti.

Viktoras. Algi! Ak, Algi! Leisk man nueiti atnešti vandens, šiandien dar nesu padaręs gero darbelio.

Algis. Gerai! Jei taip labai to nori, galim eiti kartu.

Viktoras. Ne, aš tave prašau, leisk nueiti man vienam. Tu gi eik pranešti „gaidžiams“ apie išgelbėtus švedus.

Uždanga.

G A L A S.

tos žiotyse paskendusį ispanų jūros plėšikų laivą. Jis norėjo bandyti kelti jame esančius brangius krovinius. Karalius Karolis didžiavosi tuo ir Fipsą pakėlė karo laivo kapitonu. Fipsas tuoj išvažiavo. Bet jis neturėjo laimės. Plėšikų laivo negalėjo rasti. Ir kai Fipso įgula, ruo ilgos kelionės visiškai išvargusi, pradėjo grąsinti jį užmušti, grįžo jis atgal Anglijon. Bet važiuojant namo, kaip pasakoja kronika, padarė jis išradimą, kuris vėl atgaivino visas jo svajones. Vieną rytą jis norėjo pakviesti savo tarną. Beskambinant kažin kaip paspruko jam skambutis ir įkrito į kibirą vandens. Jis matė kaip varpelis tiesiai skendo ir atsistojo ant dugno. Kai jis vėl varpelį ištraukė iš vandens, vidus jo, ligi tam tikros siauros juostos, buvo sausas*). Fipsas tai pastebėjęs padarė tokias išvadas: varpelio viduj esantis oras neleido vandeniui įsiskverbti. Reiškia galima į tokį varpą įsodinti žmogų ir nuleisti į jūros dugną, reikia tik, kad jis būtų pakankamai didelis. Ir jeigu varpo sienos turėtų langus, jis galėtų ten pasidairyti. Tai buvo tikroji priemonė paskendusiesiems turtams ieškoti!

Londonė Fipsą labai nemaloniai sutiko, nes jis, vietoj lauktų turtų, tik tai naujus pažadus parvežė. Vienintelis žmogus, kuris suprato šios idėjos genialumą, buvo Abermarlio hercogas. Jis davė lėšų pirmam povandeniniam varpui padaryti. Temzėj padaryti bandymai nusisekė ko puikiausiai, ir tuoj Fipsui vėl buvo paskirtas laivas, kad jis dar kartą galėtų važiuoti turtų ieškoti. Bet ir šį kartą atrodė, kad visos pastangos veltui. Su povandeniniu varpu apieškojo beveik visus pakraščius, kuriuose turėtų būti plėšikų laivas, bet jo pėdsakų visai nerado. Vieną dieną Fipsas pamatė jūros paviršiuje žalią kupstelių, kurių jis jūros žolėmis palaikė. Tik tai jos nevingiavo srovėj, bet stipriai stovėjo. Jūros dilgės paprastai auga jūros dugne, bet toj vietoj jūra buvo per gili, ir dugne augančios dilgės negalėtų pasiekti paviršių. Fipsas įsakė vienam su juo važiavusiam narui indijonui nuplaukti ir pažiūrėti kas ten yra. Vyrukas nuplaukė, matėsi kaip jis pasinėrė ir už valandžiukės vėl pakilo. Tariama dilgėlė buvo jūros žolėmis aptrauktas lynas. O apačioj gulėjo senai ieškotos laivas. Pradžioj niekas nenorėjo šiuo laimikiu tikėti, bet kaip nuleido povandeninį varpą, viską rado bestovint. Pirmą kartą nusileidus iškėlė gana didelį kiekį gryno sidabro, ir kelias dienas smarkiau padirbėjus esą pasisekė išgelbėti daugiau 10 milijonų auksu ir sidabru.

*) Su stikline ir giliu pilnu vandens indu visuomet tai galima pakartoti.

Draugovės kronika.

Naujiems mokslo metams prasidėjus, jūs, tur būti, pradėjote naują savo draugovės kronikos lapą. Kaip? Kodėl padarote taip dideles akis? Jūsų draugovė neturi savo kronikos knygos? Kodėl? Reikėtų turėti. Jei neturite — pradėkite ją vesti.

Forma, apdarai, popierius yra vis svarbūs dalykai. Knyga, skirta draugovės kronikai, turėtų būti didelė — išpūdinga, bet neperdidelė. Geriausia komercinio popieriaus formatas 21×26,5 cm. Tvirti apdarai saugoja knygą nuo susinešiojimo kelionėse, o taip pat ir nuo per uolių skaitytojų.

Kelios tam tikro laikotarpio, pavyzdžiui 5 metų, knygos reikia sujungti kartu ir, nuėmus laikinius apdarus, įrišti gražiau — lietuviška drobe ar oda. Puikiausia, pasimokius, tą darbą atlikti patiems.

Geriausias popierius yra baltas, be linijų. Piešinius ir fotografijas reikia klijuoti ant atskirų kartono (storo popieriaus) lakštų, tokio pat formato kaip knyga, tamsiai rudos, žalios, raudonos arba šviesiai geltonos spalvos, žiūrint foto rūšies ir fono.

Kronikos knygos geriau neieškoti pirkti krautuvių, bet duoti padaryti knygryšiui, arba patiems pasidaryti. Tik tada galėsite turėti tą, kas jums reikalinga, ir gerą popierių ir tinkamą formatą ir į knygą įmaišytus kartono lapus fotografijoms. Prie progos pažymėsiu, kad aš nepatariu draugovėms turėti fotografijų albumų. Fotografijos — dr-vės gyvenimo iliustracijos — turi būti kronikos knygoje kiek galima kartu su tekstu.

Jei norite turėti iliustracijų — piešinių tekste, jas pašot ant atskiro popieriaus ir paskui įklijuojat.

Garbingai grįžus išradėjui Fipsui Anglijon, jam buvo suteiktas bajoro titulas ir jis buvo paskirtas Masačiusetso gubernatorium. Povandeninis jo varpas buvo padirbdintas iš medžio. Kad geriau skęstų, prikraudavo jį sunkenybėmis. O viduj esantieji žmonės tik tai tiek oro teturėdavo, kiek jo būdavo varpo viduje. Dėl oro stokos vandenyje galėdavo prabūti tik tai labai aprėžtą laiką. 1716 m. anglų astronomui Halėjui atėjo tokia mintis šiai kliūčiai panaikinti. Oro pripildytas ir atitinkamai apsunkintas statines reikia nuleisti greta varpo ir žarnomis sujungti jas su varpo vidumi. Kai norima oras iš statinių perleisti į varpą, tai atidaroma kranelis ir leidžiama vandeniui bėgti į statinę. Subėgęs vanduo išspaudžia orą į varpo vidų.

Paveikslėlyj matome tokį povandeninį varpą darbo metu. Jo išradėju yra anglų vandens statybos inžinierius Jonas Smytonas. Pirmą kartą tokį varpą jis pavartojo 1778 m., kai statė Ramsgeto uostą. Jis pasirodė toks geras, kad

net ligi devynioliktojo šimtmečio vidurio visur buvo vartojamas. Dar 1845 metais Hamburgo miestas, norėdamas atlikti kai kuriuos darbus uoste, pašalinti polių likučius ir akmenis, įsitaisė tokios rūšies povandeninį varpą. Sulig tų laikų aprašymais, tai buvo nulieta 2 metrų aukščio geležinė dėžė, kuri buvo 1,75 m. ilgio ir 1,25 m. pločio.

Iš H. Giunterio.

Povandeninis varpas dugne.

Nereikėtų pašyti tiesiog knygoje, nes lengva sugadinti gerą bendrą darbą vienu nevykusi piešiniu.

Kronikos knygos pradžioje palikit 6 švairius lapus. Pirmame, knygą užbaigus, įdėsite jos turinį, kitame — iliustracijų sąrašą, gi 3 — 6 lapai yra paskirti visų skautų (kurie perėjo per draugovę knygos laikotarpyje) pavardėms surašyti.

Rašyti reikia tik vienoje lapo pusėje, vienam puslapy. Savo išorine išvaizda kronika turėtų daryti malonaus išpūdžio ir sukelti norą ją pažiūrėti. Ji jokių būdu neturi bauginti žiūrėtoją rašalo ir riebių pirštų dėmėmis!

Kronikos turinys — draugovės gyvenimo ir veikimo aprašymai, taigi sueigos, iškylos, stovyklos, iškilmės, dr-vės dalyvavimas tunto veikime ir gyvenime. Svarbu duoti idomesnių sueigų aprašymus. Reikia stengtis, kad iš šios knygos galėtų pasimokyti vėlesnės skautų kartos, kad ji jiems būtų ir naudinga.

Gera yra įklijuoti į knygą, jei tai galima, dr-vės gautus diplomus, iškarpas iš laikraščių, kurie rašė apie dr-vę ir panaš. Taip pat įdėkit savo stovyklų planus, iškylių braižinius ir kelio kroki.

Draugovės kronika nėra pilna, jei joje nėra draugovės patrono atvaizdo ir jo gyvenimo aprašymo. Draugininkų foto ir karikatūros taip pat papildo turinį.

Paskutinė pastaba — raštas. Jis turi būti kaligrafiškas. Biaurus ir neišskaitomas raštas baigina skaityti, arba skaitymą daro labai sunkų. Deja, dauguma mano matytų kronikų kaip tik ir turėjo tokį raštą.

Dar viena mintis turtininkams — ar nereikėtų tuntuose paskelbti draugovės kronikų knygų konkursų?

Lietuvos Sacharoje rudenį.

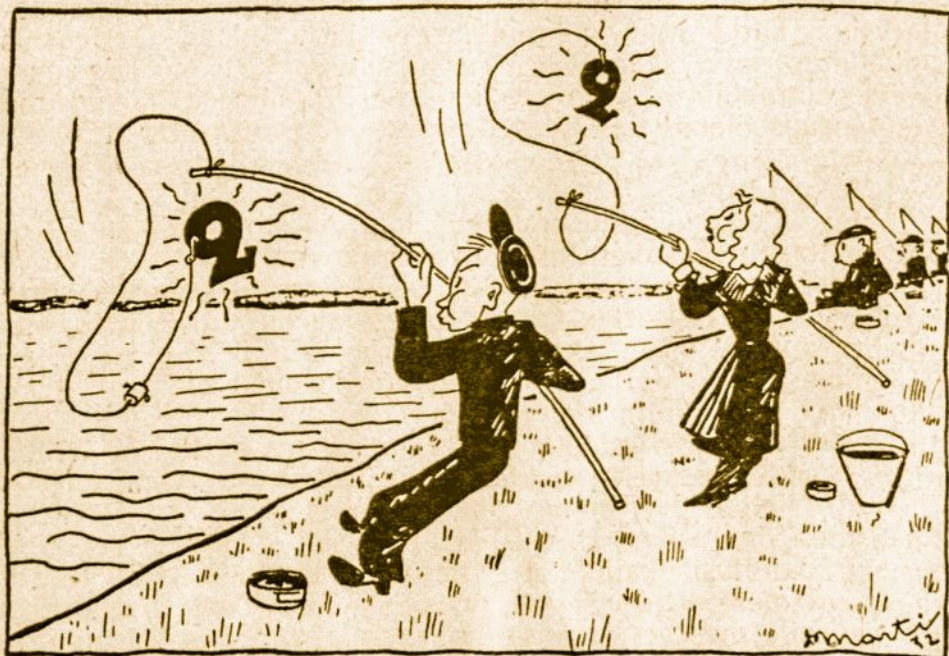
(1932.XI.1).

Vakar kėlėmės gana anksti. Vos tik rudens saulutės gelsvi spinduliai sušvito pro langą, tuoj šokome iš lovos ir ėmėm rengtis dienos kelionei. Mūsų visų keturių¹⁾ savijauta ir nuotaika buvo puiki: kad ir buvom užvakar visą dieną vaikščioję ir klaidžioję po didingas Kuršių Nerijos smėlio kopas, kad tuo būdu buvome padarę apie 25 km. kelio ir kad teko gerokai išalkti ir sušlapti, — mat, užvakar pasitaikė lietinga diena, — mes vistik jautėmės kuo puikiausiai. Ir kaip nepasilsėsi ramiai naktele Juodkrantėje, kai tik keliolika žingsnių atstu nuo namų ošiančios Kuršių marės tave liuliuoja ir migdo!

Vieną žodžiu, atsikėlėme linksmi ir naujų jėgų kupini, o užvakarykščio nuovargio nė pėdsako nebeliko. Greit skubėjome susitvarkyti ir išsivirti pusryčių, nes mūsų laukė taip pat ne trumpa kelionė: mes turėjome dar prieš temstant pasiekti Klaipėdą, o ši ne taip jau arti, — 20 klm. gražaus kelio nuo Juodkrantės. Eiti, žinoma, reikėjo pėstiems. Tad ilgai nedelsdami užkandome, susidėjome savo daiktus į kuprines, atsisveikinome su nakvynės vieta ir iškeiliavome. Diena pasitaikė rami, saulėta, tik kada-nėkada, uždengdami saulę, praslinkdavo debesėliai. Nors oras buvo vėsokas, bet eiti — vienas malonumas. Iš pradžių ėjome pajūriu, tarp kopų ir pušyno. Eidami žvalgėmės briedžių ir jų ragų: gal kuriam nors iš mūsų nusišypsos laimė, gal pavyks rasti briedžio ragus, ypačiai, kad vienas mūsų iškylos dalyvių prieš porą dienų apie šią vietą juos rado. Taigi einame išsiskleidę ir apžiūrinėdami kiekvieną krūmelį ar samanų kupstelį. Mat, briedžiai, numetę savo ragus, paprastai juos paslepia, pakišdami kur po šakų ar po samanų. Einame, dairomės, juokaujame, tačiau užėiti briedžio ragus mažai tesiviliame. Bet štai pastebiu, kad apie kelias pušes ypačiai daug briedžio pėdų pritrypta. Net ir viena kita pušies šakelė palaužta. Matyt, briedžio čia sukinėtasi ir trintasi į ją. Dairausi įtempęs akis, ir — o netikėta laimė! — guli briedžio ragai. Iš pradžių nė tikėti nenorėjau, jog taip yra. Tačiau tikrai tai buvo

¹⁾ O mes buvome: sktn. A. Saulaitis, sktn. K. Avizonis, pskt. A. Mauragis ir skl. A. Končius. Prie mūsų dar buvo prisidėjęs p. Karvelis, Juodkrantės pašto viršininkas.

Dvejukių meškeriojimas.

Pasisekimas, kaip matote, neabejotinas.

Skautai eina Neringos kopomis.

Foto Saulaičio.

briedžio ragai, ir dar ne bet kokio, o tryliktus metus einančio. Galite įsivaizduoti mūsų džiaugsmą: juk briedžiai ne kas dieną mėtė ragus, ne kasdien tie ir randami. Toks radinys pasitaiko gana retai. Savime suprantama, visų nuotaika dar labiau pakilo.

Stipresniu žingsniu einame pirmyn. Keliaujame be kelio. Kam jis? Ar ne gražiau eiti sau mažais keliukais, neprisilaikant lygaus ir nuobodaus vieškelio? Ypač, kad įdomių takelių čia netrūksta: tai briedžių ar stirnų pritrypti takeliai, arba miško probrizės. Kad įdomiau būtų eiti, pasidalinome į dvi grupes. Du ėjome pačiomis apžėlusiomis kopų viršūnėmis, kiti du — kiek žemiau. Aš ėjau kopų viršūnėmis. Čia nepaprastai gražūs vaizdai: žiūri kairėn, — jūra, žiūri dešinėn, — marės. Anapus marių matyti vėl miškai. Tolumoje, priešaky, kyšo Klaipėdos bokštai, rūksta fabrikų kaminai.

Pačios kopos apžėlusios žemomis krūminėmis pušaitėmis. Jos neleidžia vėjui smėlio nešioti. Nors ir neaukštos, — 12 metų vaikas tarp jų nepasislėptų, — jos kerojasi čia jau keliasdešimt metų, aukštyr visai neaugdamos. Aplinkui visur nuostabūs, žavinti reginiai. Kur pažiūri, visur miela, gražu, malonu. Žavinti krašto gamta veikte veikia žmogų. Tiesiog nejunti, kaip eini: kojos, rodos, pačios kilnote kilnojasi. Tik eik ir norėk. O čia dar labai įdomu. Eini, eini, — tik strikt iš krūmų graži, liekna stirnelė ir nurūko pasišokėdama krūminių pušaičių viršūnėmis. Sustoji ir seki įbedęs akis gražius jos judesius: taip lengvai ir grakščiai ji šokinėja, vos kojomis pasiekdama žemę, — net pavydu pasidaro, kad pats taip negali. Nespėji dar kaip reikiant vienos stirnelės iš akių pamesti ir išpūdziais pasidalinti, kaip štai ir antra tuoj šmėkstelėja. Visur pilna čia stirnų pėdų, kitos ką tik prabėgusios. Eini atsargiai, bijodamas, kad kokia šakutė po kojų netrekstelėtų, net kvapą sulaikydamas, kad tik kokios stirnelės nepabaidytum ir kuo arčiau prisėlintum. O sąlygos gana geros: vėjas pučia į mūsų pusę, taigi stirnoms sunku mus užuosti. Vieną ožį pakėlėme vos keliolika žingsnių nuo mūsų. Kad šoks vargšelis skersai kelio, kad pasileis bėgti tarp pušaičių, o ant jo galvutės tokie gražūs rageliai kyšo!

Kitos stirnos tiesiog akiplėšos. Pabėgs, pabėgs pirmyn, užbėgs už akių, apsisuks, ir žiūri į mus ausis pastačiusios: kokie čia nematyti žvėrys atsirado. Kai prisiartini kiek artėliau, jos vėl pabėga ir vėl apsisukusios žiūri. Tiesiog erzina..

Taip įdomiai keliaudami, nejutome, kaip laikas ir kelias tirpte tirpo. Pietų laiku abidvi grupės su-

Skautai-ės visame pasaulyje.

Vėl apie mus rašo.

Austrų skautų laikraščio „Lagerfeuer“ paskutiniame numeryje tarptautinės skautų kronikos žinučių skyriuje yra nedidelis straipsniukas ir apie Lietuvos skautus. Straipsniuke yra pažymėta, kad Lietuvos skautai yra įsikūrę mūsų valstybės sostinėje Vilniuje, kuris vėliau buvo lenkų okupuotas. Taip pat yra paminėta, kad Lietuvoje skautų organizacija yra įstatymo globojama ir kad tos organizacijos šefas yra Respublikos Prezidentas. Žinutė parašyta mums labai draugišku tonu.

BENDRAS SPECIALYBĖS ŽENKLAS.

Prancūzų skautų organizacijos „Scouts de France“ vyriausias štabas pasiūlė tarptautiniam skautų biūrai Londone bendrą vertėjo specialybės ženkluką, kurį turėtų įvesti

**SPEAKS
ENGLISH**

**PARLE
FRANCAIS**

visos pasaulio skautų organizacijos. Iš tikrųjų panašus ženklukas, kurį žinotų bent kokios tautos skautas, būtų didelis patogumas skautams, kurie nežinodami svetimų kalbų atsiduria užsieniuose.

VOKIETIJOS SKAUTAI VIENIJASI.

Kaip žinote, Vokietijoje nėra oficialės skautų organizacijos, kuri būtų įregistruota tarptautiniame skautų biūre. Vokie-

Keliautojai ilsisi prie kopų miško lapinės. Foto Saulaičio.

siėjome, pasipasakojome, ką matę. Pasirodo, maniškė grupė buvo laimingesnė: ir gražesnėmis vietomis ėjome, ir per vieną valandą 9 stirnas pamatėme, tuo tarpu, kai antroji tik 4 teuztikusi. Iš viso šioje iškyloje susitikom 24 stirnas, 2 briedžius ir 1 kiškį²⁾.

Užkandom, pasisotinom ir vėl ėjom. Eidami švilpavom, dainavom, stirnelių dairėmės. Nė nepajutom, kaip laikas prabėgo. Tik juo toliau, juo dažniau norėjosi ilsėtis, ir kelias nebe taip greit trumpėjo. Saulutė jau leidosi į jūrą, tarp debesų vis dar tebešviesdama ir sūrų jūros vandenėlių sidabru nudažydama. Temstant pasiekėme Klaipėdą, o iš čia jau traukiniu grįžome į Kauną.

K. A.

²⁾ Iškykla truko nuo spalio 29 d. vakaro iki lapkričio 2 dienos ryto.

Rudens stovykla.

Karikatūra ir žodžiai J. Martinaičio.

Džiaugias Jonas, šypsos Simas — Dekoracijos jų gražios
Patogus jų išradimas, Primena gamtos peizažus,
Jaučias įjiedu kambary Ak, tai būtų man smagu
Tartum miško vidury. Pagyvent tarp šių draugų!

tijoje yra daug įvairių didesnių ir mažesnių skautų organizacijų. Tačiau paskutiniu laiku jos pradėjo vienytis ir kelios didesnės iš jų sudarė sąjungą — DEUTSCHER PFADFINDERVERBAND. Sąjunga daro žygį, kad ji būtų priimta į tarptautinį skautų biūrą. Š. m. vasario mėnesį jos užsienių dalies vedėjas buvo nuvykęs į Londoną pasikalbėti šiais reikalais su tarptautinio biūro direktorium p. H. Martinu.

Lordo Baden-Powellio ir dr. Alekno įdomūs laišakai.

I.

Brangus Alekna,

Man buvo labai skaudu atsisakyti nuo malonumo aplankyti Jūsų šalį, kaip kad ketinau šią vasarą, bet mano sveikatos stovis paskutiniu laiku parodė, kad dabartiniu laiku negaliu imtis didesnio įtempimo reikalaujančio darbo su skautais. Antra vertus, mane perspėjo, kad negalėčiau įvykdyti programos, kurią buvome numatę.

Todėl su didžiausiu nenoru esu priverstas atidėti savo vizitą į Jūsų šalį, kurį taip seniai jau noriu atlikti ir kurio su tokiu malonumu laukiau.

Antra vertus, aš numanau, kad dabartiniame finansinės depresijos stovyje mano atsilankymas galėtų būti per didelė našta Jūsų maloniam vaišingumui. Tačiau aš vis turiu vilties, kad kada nors ateityje, kada sąlygos bus palankesnės, man dar teks didelis malonumas Jus aplankyti.

Niekas labiau už mane nesupranta reikalą skleisti susidomėjimą skautų judėjimu Jūsų šalies visuomenėje, kad jis galėtų susilaukti dar didesnės paramos, galėtų dar plačiau išsiplėsti ir galėtų dar didesnę berniukų ir mergaičių skaičių paveikti, kad jau ateinanti karta būtų persisunkusi geros pilietybės dvasia ir ypač jaustų savo brolybę su kitų kraštų berniukais ir mergaitėmis ir vadovautų gera valia, santykiuodama su jais.

Viską, kuo aš galėčiau padėti šia linkme, aš mielai padarysiu. Tuo tarpu malonėkite perduoti mano geriausius linkėjimus savo skautams. Turiu vilties, kad su jais man pavyks atnaujinti savo pažintį per Jamboree Vengrijoje ateinančiais metais.

Baden-Powell.

II.

Mano Lorde,

Su dideliu liūdesiu patyriau, kad dėl savo sveikatos stovio tuo tarpu atsisakėte nuo savo sumanymo aplankyti Lietuvą šią vasarą. Aš esu tikras, kad šis kelionės atidėjimas, prie kurios generolas Burtas mus iš dalies jau buvo prirengęs, bus didelis smūgis mūsų skautams, kurie taip ilgai ir su tokiu išsiilgimu laukė Vyriausio Skauto atvykstant į Lietuvą. Jūsų viltį, kad kada nors ateityje, kada sąlygos bus pagerėjusios, Jūs įvykdysite savo atidėtą kelionę, aš jiems perduosiu ir esu tikras, kad ta perspektyva kiek sumažins jų nusivylimą.

Mes giliai įvertiname Jūsų malonią atžvalgą į dabartinį finansinės depresijos stovį, bet mūsų šalį depresija yra kiek mažiau palietusi, kaip kai kurias kitas pasaulio šalis, be to, mes vyliamės, kad vis tiek, kaip skaudžiai mes būsim dar jos paliesti, mes vis dar galėsime prisilaikyti savo vaišingumo tradicijos, išreikštos senoviškame mūsų priežodyje: „Kada svečias įeina į namus, Dievas įeina į namus“.

Dr. J. Alekna.

Guglielmo Marconi.

Tarp įvairių išymų pavardžių, kurios yra minimos sąryšyje su radio išradimais, Guglielmo Marconi pavardė yra daugiausia žinoma. Per ilgus metus Amerikoje ir Europoje daug mokslininkų, turėdami pasisekimo vilties, dirbo savo laboratorijose su nematomomis radio bangomis. Tačiau Marconi pirmajam pasisekė gauti geresnių rezultatų ir iškelti radio iš laboratorijų sienų į patį gyvenimą.

Paprastai radio bangų atradimas yra teisingai priskiriamas vokiečių mokslininkui Heinrich Hertz; tos bangos ir vadinasi Hertzo bangomis. Bet Marconi pirmas išnaudojo šias bangas bevieliam telegrafui, dalykui visai skirtingam, negu signalizacija.

Guglielmo, arba Vilius, Marconi gimė Bolonijoje (Italija) 1875 m. rugsėjo mėn. 23 d. Jis ėjo į mokyklą Livorne ir Florencijoje bei lankė universitetą Bolonijoje ir Padua. Jo tėvas norėjo, kad jaunas Marconi taptų artistu ir jis priešinosi savo sūnaus moksliekiams patraukimams. Tačiau motina, irlandė, kaip tik palaikė savo sūnaus mokslo pamėgimą ir — dėka jos tų simpatijų sūnaus darbui ir jos remiamas Marconi galėjo atlikti didelius bandymus, kurių išdava buvo naujos mokslo šakos pažanga.

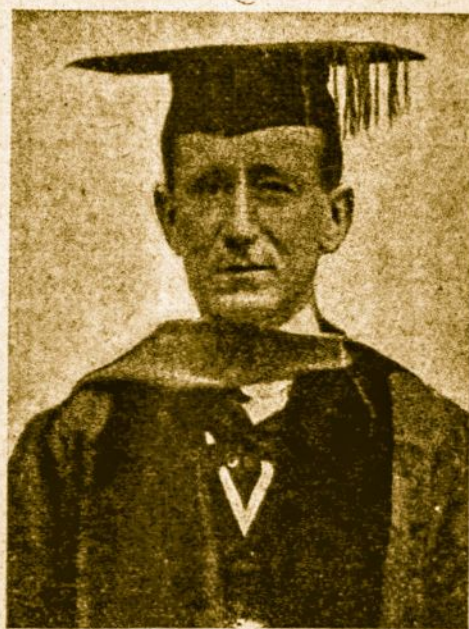
Marconi buvo darbštus berniukas, jis gerai mokėsi ir anksti parodė gabumų moksliekiams išradimams. Pirmus bandymus jis darė savo namų Bolonijoje kieme. Pirmiausia jis patobulino aparatą, kurį Hertz vartodavo signalizacijai ir kurį jis vėliau pagerino. Pirmi radio signalai buvo pasiųsti iš vieno virtuvės kampo ir priimti kitame.

Tik po ilgų metų atkaklaus darbo ir daugybės kantrių bandymų, Marconi pasisekė persiusti nematomas telegramas ir tolesniam nuotolyj. Marconi išradimas greit tapo žinomas ir užsienyje. Jis dar buvo beveik berniukas, kada jo išradimas buvo priimtas išmėginti Anglijos pašto ir telegrafų valdybos. Viename pirmųjų šių mėginimų Marconi pasisekė persiusti telegramą bevieliu telegrafu per aštuonias storas centralinio Londono pašto rūmų sienas. Po to siunčiamieji Marconi aparatai buvo pastatyti Wight saloje, gi jis pats sugebėjo priimti telegramą jūroje būdamas mažame laivelyje. 1898

m. Marconi persiuntė savo bevieliu telegrafu telegramą per sąsiaurį iš Prancūzijos į Angliją, tarp Boulogne ir South Foreland.

Amerikoje bevielis telegrafas buvo panaudotas 1900 m., kada Marconi savo aparatais perdavė žinią apie prezidento išrinkimą. Šis išradimas čia iš syk susilaukė didelio susidomėjimo.

Kitais metais Marconi pradėjo savo garsius bandymus persiusti telegramą, nesinaudodamas vielomis, per Atlanto vandenyną. Stipri radio stotis buvo pastatyta Anglijoje Poldhu (South Cornwall). Marconi gi su savo asistentais buvo Signal Hillyje, New Foundland (Amerikoje), kuris yra 3.000 mylių nuo Poldhu.

Guglielmo Marconi.

Marconi norėjo pagauti telegramą, siunčiamą iš kitos vandenyno pusės, per tam tikrus aitvarus, kurie skraidė aukštai ore, ir plona plieno viela buvo sujungti su jo priimamuoju aparatu. Kasdien tą pačią valandą iš Poldhu stoties buvo išsiunčiama raidė S, kuri buvo nuolat kartojama. Oras buvo nepalankus Marconi aitvarams laikytis ore. Tik po kelių dienų kantraus laukimo, žmonės prie priimtuvo išgirdo aparato signalą. Buvo persiusta pirma radio telegrama per Atlanto vandenyną. Povandeninių kabelių kompanija, turinti monopoliją New Foundlande, išsigando galimos konkurencijos ir mėgino išradėjui sukludyti tolimesnę darbą, būtent, iškėlė jį iš šios vietos. Marconi su savo padėjėjais tęsė darbą Table Head, Glau Bay, Cape Breton Island. Kiek vėliau, čia buvo pastatyta stipri tolimųjų nuotolių radio stotis, kuri visą laiką gerai veikė.

1902 m. Marconi laive S. S. Philadelphia, kuris plaukė per vandenyną, sugebėjo pagauti signalus iš stoties, kuri buvo 2.099 mylių nuo laivo, jis irgi galėjo per-

skaityti žodžius iš 1.551 mylios nuotolio. 1902 m. gruodžio mėn. 21 d. iš Table Head buvo persiusta per vandenyną pirma oficialė radio-telegrama. Po kelių dienų šis naujas komunikacijos būdas buvo iškilmingai atidarytas Amerikos Jungtinių Valstybių prezidento Rooseveltto telegrama Anglijos karaliui Edvardui VII. Ši telegrama buvo nusiusta iš Cap Cod ir perskaityta Poldhu už 3.000 mylių.

Per sekančius metus radio susinešime buvo padaryta naujų patobulinimų ir šis išradimas greit plito po visą pasaulį. Išradėjas, nesibijodamas nei darbo, nei pavojaus, aktyviai dalyvavo savo išradimų visuose naujuose bandymuose. Kiek vėliau, jis galėjo paskelbti, kad garlaivis „Lucania“, kuriuo jis važiavo, visą savo kelionės laiką per Atlanto vandenyną galėjo palaikyti nuolatinius radio ryšius su žemės krantu. Dar vėliau Marconi pasisekė veikimo ribas nuo 3.000 mylių praplatinti iki 8.000 mylių ir skaityti Pietų Amerikoje telegramas, siunčiamas iš Anglijos.

Kada Italija įėjo 1915 m. į didįjį karą prieš vokiečius, krašto valdžia paskyrė Marconi karo radio viršininku. Tais pačiais metais jis buvo paskirtas Italijos senatorium. Karui pasibaigus, Italų vyriausybė pasiūlė Marconi garbingą savo valstybės ambasadoriaus Amerikoje vietą, tačiau išradėjas atsiskakė nuo tos garbės, norėdamas ir toliau dirbti tik savo moksliešką darbą.

Klausimai.

— Ar eina Amerikoje kokie skautų laikraščiai? Ar galima juos išsirašyti?
Vyt. M.

— Amerikoje yra apie milijonas skautų. Jiems leidžiama įvairių laikraščių. Jų žymiausias skautams yra „BOYS' LIFE“, išėinas kas mėnesį, truputį didesnis už mūsų „Skautų Aidą“, bet turi 50 — 64 puslap., yra labai gausiai gražioms iliustracijoms papuošiamas. Dabar (papiigintas) metams prenumerata kaštuoja 1 dol. (su persiuntimu 11 lit.).

Jo adresas: BOYS' LIFE, the boy scouts' magazine. 2 Park Avenue, New York, N. Y.

Panašus, šiek tiek mažesnis, leidžiamas ir skautėms: „THE AMERICAN GIRL“, 570 Lexington Avenue, New York, N. Y.

Metams prenumerata kaštuoja 1 dol. 75 c.

Šiuos abu laikraščius galima ir per Vyriausią Skautų Štabą išsirašyti.

— Kokį laikraštį turi Latvijos skautai ir koks to laikraščio adresas ir prenumeratos kaina? Skilt. B. Kl., Raseiniai.

Latvijas skautu centrala organizacija leidžia mėnesinį laikraštį „Ugunskurs“. Laikraščio formatas kaip „Sk. Aido“, idomus, iliustruotas. Prenumerata metams 3 latai, pusei metų 1,50 lato, užsieniui metams 3,50 lat. Red ir adm. adresas: Riga, Skolas iela 1.

St. Paliulis.

Mes su daina!...

Populiariausia skudučių¹⁾ kompozicija yra „Untytė“. Biržėnai, Klibas, Krisikėnas²⁾, ją vadina „Skurdute“. Žymus skudutininkas St. Valackas³⁾ sakydavo: „Papūskim „Septynglasę“ arba „Septynios“, ir pūsdavo septyniais skudučiais. Kitur, apie Salamiestį, tiesiog „Maršu“ vadina⁴⁾. Bet plačiausiai žinoma ši kompozicija „Untytė“ (bendrine kalba tariant „Antytės“) vardu. Taip vadina papiliečius⁵⁾, pandėliečius⁶⁾, vabalninkėnuos⁷⁾, kupiškėnuos⁸⁾ ir k. „Untytė“ turi maršo tempą, ir kun. Sabaliauskas ją tautiškuoju skudučių maršu vadina.

„Untytė“ pučia penkiais (pagrindiniais), šešiais (su spiegu), septyniais (be spiego, bet su kuldukais) ir aštuoniais (su spiegu ir kuldukais) skudučiais. Kiekvienas variantas, vartojant kitokią skudučių sudėtį, skirtingos harmonijos, savaip įdomus. Čia aš paduodu sudėtingiausią „Untytė“ (vabalninkėnų), šešių žmonių aštuoniais skudučiais skudučiuojamą. Keturi žmonės turi po vieną skudutį, penktas ir šeštas — po du: penktasai (kapelijos vadovas) pučia Untytę ir spiegą (5 ir X), šeštasai — kuldukus (6 ir 7). Dar geriau kuldukams imti 5 ir 7, o untytei 6 ir X.

Vietos ekonomijos dėliai aš vartuju čia suprastintą gaidų rašybą: kadangi skudutis teta duoda vieną toną, todėl nevartuju aš penkių linijų sistemos, rakto, tik

¹⁾ Apie skudučius žiūr. š. m. „Skautų Aido“ 20(101) Nr.

²⁾ Kun. A. Sabaliauskas „Lietuvių dainų ir giesmių gaidos“, Helsinkai, 1916. VII, 157, 166 ir 229 pusl.

³⁾ Ib. 230 p. Vabalninkų v. Svilių s. Mirės 1926 m., turėdamas apie 100 m. (žr. „Biržų žinias“ 1926 m.).

⁴⁾ Vaitiekūnas Dom., 82 m., Kupiškio v. Likalaukių s.

⁵⁾ Daigys, apie 70 m., Papilio v., Kadarų s.

⁶⁾ Bičiūnas, apie 80 m., mirės 1931 m., Palaidžios s., Kvetkų par.

⁷⁾ Paliulis Myk., 85 m., Vabaln. v., Savučių vnk.

⁸⁾ Stanionis J., 35 m., Kupiškio v., Kreivenių s.

Padėka.

Marijampolės r. tunto vilkiukų-paukštyčių skyr. štabas širdingai dėkoja: V. R. J. Ginnazijos vadovybei, maloniai leidusiai naudotis ginnazijos patalpomis ir šviesa ir visokeriopai padėjusiai mums. 9 p. p. vadui pulk. Svyly už karo orkestrą. Plačiau visuomenei už morališką ir materialią paramą.

Skyriaus Štabas.

pažymiu skudutį (toną)⁹⁾, takta ir gaidas. Svarbiausia čia laikytis takto ir gerai gaidas skaityt. Dėl „Untytės“ tempo kun. Sabaliauskas taip rašo¹⁰⁾: „Tempo — kaip

kad žmogus eina keliu ilgoje kelionėje“.

„Untytė“ pradeda pūsti ne visi kartu, bet taip, kaip gaidomis parodyta. Nustoja visi kartu, vadovui ženklą davus.

⁹⁾ Lajkausi skudučių, gaunamų vyr. skautų štabe, numeracijos (paženklavimo).

¹⁰⁾ Žalia Rūta „Sutartinės ir mūsų muzikos inrankiai“. „Dirva-Žinynas“ Nr. 4. 1904 m. Shenandoah, Pa., 34 pusl.

REDAKCIJOS LAIŠKAI.

Tėvynės dukra. Dėkojame. Tamstos laiškutį minimas skaučių laikraštis duoda labai naudingų ir įdomių dalykų. Nežinodama ką T. turi į lietuvių kalbą išvertusi, redakcija negali patikrinti, kad ji tuos vertimėlius tikrai visus spausdins. Bet spėjant iš atsiųsto dalyko, galima manyti, kad ir kiti dalykėliai „Sk. Aido“ skaitytojams-joms tiks. Atsiųskite.

Skautas fotografas. Fotografijų gerų fotografijų esam labai reikalingi. Į „Sk. A.“ dedam tokias fotografijas, kurios parodo skautų veikimą, jų tvarkingumą, gerą nuotaiką ir yra skoningos. Jau atsiųstą sunaudosime. Laukiame daugiau.

V. Aniulis. Nė redakcijai laiške, nė prie jo pridėtame skelbime neaišku, ko kitiems į T. skelbimą atsiliepusiems ir ko kiu būdu bus duota foto aparatas ir knygos, nenorėdami netiksliai „Sk. Aido“ skaitytojus painformuoti — skelbimo nedėdame.

Psikt. J. Spertalis. Dėkojam. Gal vėliau sunaudosime.

Kar. Vaikas. „Tik Nemunas tyliai saulaukia“... įdėsime.

Pr. Remeikis. Skelbimėli įdedam. Apie keliones rašinių, kurie bus naudingi pasirodiant ir keliaujant, gali rasti „Sk. Aide“.

V. Vyturys iš Biržų. Rašinėlį apie spaudą gal vėliau įdėsime į skaitytojų trib. skyrelį. Malonu, kad ryžties ir kitiems savo rašinėliu padėti.

Meilės Vaikas. „Meilės vaiko memuarų“ nedėdime. Toks rašinėlis nebus įdomus skaitytojams. Ir iš viso ta tema

Sek gyvenimą — daugiau žinosi!

1. Kaip skautas gali įgyti gamtininko specialybę?
2. Kas yra Ilijada ir kas jos autorius?
3. Kas skaitomi pirmaisiais jūrininkais?
4. Koks yra aukščiausias Lietuvos skautų ordinas ir kas jo kavalieriai?
5. Kada mirė mūsų istorikas Simanas Daukantas?
6. Kas išrado Morso abėcėlę?
7. Ar pažįstate šiemet vykusios į II estų skautų tautinę stovyklą mūsų skautų draugovės štabą? (Išvardyti pavardėmis).
8. Kelios, kur ir kada įvyko jau tarptautinės skautų Jamboree?
9. Ar žinote, kur šalčiausios žemės vietos?
10. Kur pienas pardavinėjamas ne litrais, bet šaldytais gabalais?
11. Ar žinote, ką vadina miškų daktarais?
12. Kokio storio (cm.) ledas gali jau išlaikyti žmogų, arkli, taksį?
13. Kas išrado akinius?
14. Kiek metų išgyvena jautis, šuo, katė?
15. Ar bus šiemet mėnulio užtemimas?
16. Kokios būna mėnulio atmainos?
17. Kaip galima atskirti priešpilis mėnulis nuo delčios?

Paulius.

Šiame numery duodame vėl 17 naujų klausimų, o atsakymus į juos ir į praėito numerio klausimus duosime kitą sykį.

rašyti reikia talento ir didelio išsilavinimo. O be to ir taip nekokių išpūdį padaro tokis sentimentalumas. Savo gerus jausmus ir energiją skautai turi ir daug kitų naudingų progių paaukoti.

B. Aug. Vilkaviškyje. „Rudens idilija“ silpnas. Nedėdime.

E. Matuzevičius. Sveikinam pasirinkusį šviesaus džiaugsmo kelią, Bet kūrinių „Sk. Aido“ dar per silpnai.

Bufo Bil. Iš klausimo, kurį patiekei redakcijai, visgi išeina, kad šiaip ar taip radybas paėmėte. Jau iš laiške parašyto išeina, kad visoj toj istorijoje su savo radybomis nedaug skautiško kilnumo parodytė. Gal būt, tas ir sudarė labai rimtą pamatą paskelbti įsakymą, kuriuo organizacijos garbė apsaugoma. Gal būt, galėtum teisingai tuntininkui pasiaiškinti. Ir t-kas nurodys kaip pasielgti.

NORI SUSIRAŠINETI.

Energingas, 15 metų, skautas, ne mokins, kitą vasarą mano daug keliauti, kad geriau pažintų savo tėvynę. Dabar nori susirašinėti su skautais. Jo adresas: PRANAS REMEIKIS, Gaurės paštas Tauragės apskr.

Ant plieno kelio.

Praeito mėn. 29 d. atidarytas naujas Lietuvos geležinkelis Telsiai — Kretin-ga. Taigi ta proga skaitytojams bus įdo-mu ir daugiau ką-ne-ką apie geležinke-lius išgirsti.

Geležinkelių tinklas savo plieniniais keliais apima visą žemės rutulį. Šio tink-lo bendras ilgis yra per 1.300.000 ki-lo-metrų, iš kurių Lietuvai tenka tik apie 1.200 kilometrų. Viso pasaulio geležinke-liais per metus pereina apie 10 milijardų traukinių su keleiviais ir prekėmis.

Dabartiniu laiku geležinkelių yra ne tik kultūringose Europos ar Amerikos valstybėse, bet ir tolimose Sibiro ir Sa-charos dykumose bei egzotiškose ekvato-riaus teritorijose.

Geležinkeliai nuo pat savo pradžios turėjo pirmąsias reikšmes civilizacijos ir ūkio plėtojei bei žmonių kultūros pažai-gai. Net ir dabar, kada atsirado greites-nių susisiekimo priemonių, kaip, pav., au-tomobiliniai ir lėktuvai bei orlaiviai, gele-

žinkeliai vis dėlto liko svarbiausia ir ne-pamainoma susisiekimo priemone, ypač jei reikia masinio pervežimo ar labai ilgų kelionių.

Pirmąjį garvežį, kuriuo buvo galima pasinaudoti, pastatė 1829 m. Anglijoje Jurgis STEPHENSON — vardas, be abejo, žinomas. Ši mašina buvo išmė-ginta pirmojoje pasaulyje geležinkelio lini-joje Manchester — Liverpool. Ji galėdavo pasiekti 28 kilometrus per valandą. Taip buvo padėta pradžia susi-siekimui su motoro traukimu ant bėgių—geležinkeliams.

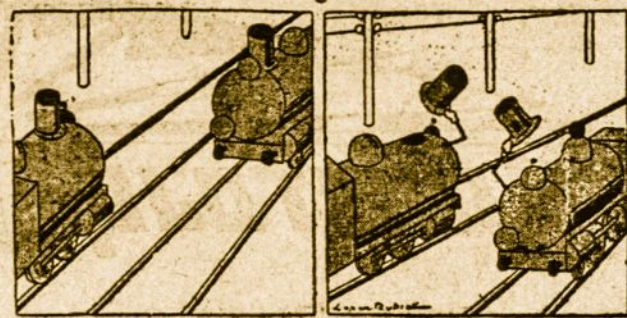
Kada šandien, po 100 metų nuo pirmo-jo garvežio gimimo, žiūrime į jo kuklų prototipą Kensingtono muziejuje Londone ir lyginame šią mašiną su pa-skutinių laikų garvežiais — milžiniais, nu-sistebėdami pripažįstame, kaip didelė ir puiki pažanga yra atlikta žmogaus proto, tobulinant šią mašiną, tik per vieną šimt-metį.

Naujosios konstrukcijos garvežiai ski-riami sunkiam darbui ir didelio greičio išvystymui darosi vis sudėtingesni. Net žymiai keičiasi ir jų išorinė išvaizda. Taip, pavyzdžiui, kaminas, kuris buvo la-bai žymus ir didelis pirmuose modeliuose, vis mažėja ir mažėja ir paskutiniuose gar-vežių tipuose jo kaip ir nematyti. Tai daroma, norint padidinti katilą, kuris gauna vis milžiniškesnes formas. Kaip tik katilė ir yra mašinos jėgos šaltinis, laiko-mos garo energijos pavidale.

Taip pat naujuose garvežiuose auga ratų skaičius, kuris dabar siekia 16, o kartais net ir daugiau. Tas kartu su ki-tais skaitlingais mechanizmų priedais šių dienų garvežiui duoda sudėtingos ir im-ponuojančios išvaizdos. Reikalas prisitai-kinti prie ypatingai greito mūsų laikų gyvenimo tempo ir vis didėjanti naujų susisiekimo priemonių konkurencija po-kariniuose laikuose padarė didelės įtakos geležinkeliams. Gindami savo interesus, o kartais net savo gyvavimą, geležinkeliai buvo priversti susitvarkyti taip, kad duo-tų savo klientams didžiausią greitumo, patogumo ir nepavojingumo.

Traukinių greičio klausimas gele-žinkeliuose yra vienas svarbiausių klau-simų, kuris tačiau yra surištas su dau-geliu sunkumų.

Geležinkeliuose didelio garvežių grei-čio pradžia yra laikomas 75 klm. į valan-dą greitis. Šis greitis pas mus, Lietuvoje, jei ir yra pasiekiamas, tai tik labai retai atsitikimu. Tačiau moderniškai garvežiai gali pasiekti 120 — 130 kilometrų greitį. Šis greitis tačiau negali būti tuo tarpu laikomas normalus paprastose naudoji-mosi sąlygose.

Ir traukiniai gali pamokyti gražaus elgesio. Taip pasisveikino senas ir naujas traukinys naują geležinkelį atidarius.

Vidutinis traukinių greitis pareina nuo įvairių sąlygų, kaip tai: linijos gerumo, judėjimo tvarkos, stabdymo būdų, trau-kinio sąstato rūšies ir pan. Tas turi di-delės reikšmės ypač didesniuose nuoto-liuose. Todėl, pav., rytų ekspresas Osten-dė — Bukareštas visame kelio ilgyje, ku-ris yra 2500 klm., turi vidutinį greitį tik 50 klm. į valandą. Europos traukinių greičio rekordas tuo tarpu priklauso ang-lų traukiniui „ROYAL SCOTT“, kuris pereina kelią tarp Londono ir Carlisle, kuris turi 500 klm., nė karto nesustoda-mas, vidutiniu greičiu 94 klm. į valandą.

Dabartiniu laiku Europos kontinente greičiausius traukinius turi Prancūzija. Ji turi 67 linijas, kur traukiniai vaikščioja vidutiniu 90 klm. į valandą greičiu. Tas greitis kai kuriose vietose pasiekia 100—103 klm. į val. Tačiau Prancūzija tuo pa-sitenkinti negali. Taip, pavyzdžiui, viena Prancūzijos geležinkelių kompanija „Com-pagnie du Nord“ nori pakelti savo grei-tųjų traukinių greitį iki 140 klm. į val. Tokiam greičiui turėtų būti pakeisti vei-kiantieji Prancūzijos geležinkelių įstati-mai, kurie draudžia didesnį greitį, kaip 120 klm. į val. bei pertvarkyti kai kurie signalai ir kiti geležinkelių įrenginiai.

Po Vokietijos ir Belgijos (kurios turi geležinkelių, kur vidutinis greitųjų trau-kinų greitis keičiasi tarp 90 ir 94 kilo-metrų į val.) — kiti Europos kraštai turi greituosius traukinius tik su greičiu 70—80 klm. į val. Tuo tarpu didesnė da-va Amerikos greitųjų traukinių turi viduti-niškai 100 klm. į val. greitį. Ten net yra traukinys New-Yorkas — Vašingtonas, kuris daro vidutinį 115 klm. į val.

Paskutiniu laiku geležinkeliuose pra-dėta vartoti, be garo traukiamosios jėgos, elektra. Tačiau tas nors ir leidžia padi-dinti traukinių greitį, bet kaštuoja žymiai brangiau, negu paprastų garvežių jėga ir tuo tarpu neapsimoka plačiau vartoti.

Neginčijamu geležinkelių susisiekimo pliusu, lyginant jį su kitomis moderniško-mis susisiekimo priemonėmis, yra jo sau-gumas, kuris yra didesnis, negu automo-biliais arba lėktuvais susisiekimo.

Geležinkelių nelaimingų atsitikimų statistika paskutiniaisiais metais rodo, kad kraštuose, kurie turi labai tankius gele-žinkelių tinklus ir veda sparčią geležin-kelių eksploataciją, turėdami daugybę greitųjų traukinių, nelaimingųjų atsitiki-mų geležinkeliuose skaičius vis mažėja.

Paskutiniu momentu visur viešpatau-jas pasaulinis krizis, o taip pat ir auto-mobilių ir iš dalies lėktuvų konkurenci-ja, skaudžiau palietė pasaulio geležinke-lius, tačiau jie sugeba kovoti su sunku-mais ir vis eina pirmyn.

Visam pasaulyje ir skautai dažnai naudojami taip patogių geležinkelių susi-siekimu. Lietuvoje mes turime ne tik pa-togius traukinius, bet ir kai kurių leng-vatų jais naudotis, kad tik plačiau steng-tumėmės mūsų gražiąją tėvynę pažinti ir visur apsilankyti.

Mokytojų klausimų išsiaiškinimai.

KLAUS. 1. Mokytojų konferencijoje girdėjau, kad vilkiukų-paukštyčių draugovės vadas turi būti kaip skautas. Labai prašau paaiškinti, kokie yra svarbiausieji vilk.-paukšt. dr.-vės vado privalumai?

Mok. Parulis.

ATSAK. 1. Vilkiukų-paukštyčių dr.-vės vadas, kas jis būtų — mokytojas, mati-ninkas, karininkas ar dar kas kitas, yra auklėtojas. Už tat v.-p. dr.-vės vado pri-valumai yra tie patys, kaip ir kiekvieno auklėtojo privalumai. Daugelis didelių pe-dagogų nuolatos sako: jei norime kokių dorybių jauniems įdiegti, pirma patys privalome jas savyje įgyvendinti, arba, kitaip sakant, būkime tokiais, kokiais no-rime savo vadovaujamuosius padaryti. Vilkiukų dr.-vės vadui B.-Powellis stato tokius reikalavimus:

- žinoti skautų organizacijos santvar-ką, išstudijuoti knygas apie skautus ir vilkiukus;
- būti religingam ir morališkam bent tiek, kiek skautybė reikalauja;
- asmens privalumai ir būdas turi da-ryti teigiamos įtakos į berniukus ir su-žadinti jų energiją nuosekliam darbui ir pastovumui;
- būti daugiau 20 metų amžiaus;
- sugebėti vilkiukų sueigai patiekti reikalingą „skanaus maisto“ normą;
- turėti trijų mėnesių draugovės va-dybos praktikos.

Mūsų vilkiukų-paukštyčių dr.-vių drau-gininkams galutinai riboti reikalavimai bei privalumai dar nenustatyti, tačiau bendra prasme reikalaujama to paties, ko reikalauja B.-Powellis: skautų vadas turi būti skautiškas vadas.

KLAUS. 2. Ar gali vilkiukai ir paukš-tytės stoti į Angelo Sargo dr.-ją ir at-virkščiai?

Rep.

ATSAK. 2. Ir vilk.-paukštyčių ir an-gelaičių organizavimas pradžios mokyk-lose Švietimo Ministerijos yra leistas, be to, dar abi organizacijos turi bendro, tai dėlto jau negali būti draudžiama vaikams vienoje ir antroje dr.-je vienu metu pri-klausyti. Draudžiant būtų nustatomi vai-kai prieš vaikus, suardomi jų savitarpio santykiai ir pakenkiama auklėjimui. Šios vaikų organizacijos turi auklėjimo ir auk-lėjimosi tikslų, todėl ir svarbu, kad jos tik tiems tikslams ir tetarnautų. Nedė-kingą darbą dirbtų tas pedagogas, kuris sukiršintų vaikus prieš vaikus.

Irgi darbštumas.

— Ar tu pašėlai? — visą mėnesį iš karto!
— O ar tu nežinai, kad ką gali pada-ryti šiandien, niekumct neatidėk rytojui.

MURZIUKAS.

Petro Babicko apysaka.

(Pabaiga).

Kada po vakarienės svečiai išėjo (tai būta iš netolimo kaimo dviejų jaunuolių, kuriems mokytojas skolindavo knygų pasiskaityti), aš pradėjau Murziukui pasakoti:

— O, juk aš tamstą pažįstu...

— Gali būti, — nusišypsojo jis, — mūsų tėvynė tokia nedidelė, kad man dažnai rodos, ir aš daug ką pažįstas. Tamstos veidas man taip pat matytas.

— Gal būt. Bet čia kita pažintis. Aš atsimenu, kada tamsta dar buvai, atsiprašant, Murziuku.

Jis prunkstelėjo, nebesusivaldydamas, pašoko nuo kėdės, ir šuktelėjo į gretimą kambarį:

— Klausyk, Aldona! Aldute! Mane svečias vadina Murziuku.

— Dėl Dievo, — pašokau ir aš, — tikiu tamsta nepyksti?

— O, ne, ką tamsta! Man be galo malonu išgirsti šitą vardą. Jūs negalit suprasti, kaip aš laimingas, kai pagalvoju, kas aš buvau ir kas esu.

— Taip, iš tikrųjų, bet tamsta buvai vertas to.

Įėjo Aldona:

— Ko taip linksmi?

— Šis ponas mane pažinojo, kai aš buvau Murziukas.

— Ir, perspėju ponią, aš didžiuojuos ta pažintim, — nusilenkiau aš iškilmingai.

Buvo labai nuoširdi ir linksma nuotaika. Atrodė, kad aš esu savo namuose ir štai, rodos, tuč tuojau ateis mama ir pasakys: „Na, vaikeliai, metas gulti“. Akimirka aš susisvajojau. Rodos, ir jie pajuto, jog aš kankinuos vaikystės atsiminimais. Tylėjo.

— Ar ne keista, — tyliai pradėjo Murziukas, — rodos, kiek čia seniai aš dar karsčiaus medžiuose ir išdykavau ties žydų krautuvėmis... Arba, taip mėgau karvelius, pašto ženklus, keliones, o dabar... Dabar aš mokytojas. Aš pasakoju vaikams tai, ką jaučiu, ką tikiu, nes trokštu, kad ir jie, išaugę, būtų laimingi, kaip aš...

— Tamsta laimingas?

— Ir dar kaip. Man taip aiški gyvenimo prasmė. Darbas. Man nieko nereikia. Nei turtų, nei namų, nei pinigų. Jie nieko neduoda. Man reikia pusiausviros tarp sielos ir kūno, sveikatos, giedrios nuotaikos ir darbo, darbo, darbo... Žinai tamsta, juo daugiau dirbi, juo daugiau nori. Dabar, pvz., čia aš suorganizavau šaulių būrį, išteigiau skautų skiltį, vedu jaunimo chorą, režisuoju spektaklius, net vaidinu... Žinai, kur aš to viso išmokau: skautuose. Ir dabar dar aš skautas ir būsiu juo visuomet. Aš skautuose išmokau dirbti ir nors mažais, bet nuolatiniais gerais darbeliais tobulintis ir kitus tobulinti.

— Gerai, visa tai labai gerai. Na, o jei tamsta susirgsi pervargęs?..

— Susirgsiu — ilsėsiuos... Juk ne saulės amžių žmogus gyvena.

— Taip, — tarė susirūpinusi Aldona. — Mano vyras visai nesi rūpina sveikata. Mes čia gyvename tik antrus metus, o jau pora sykių jis smarkiai sirgo. To niekumet anksčiau nebūdavo. Iš viso jis didelis nenuorama. Štai dabar sugalvojo išsikelti į kitą vietą...

— Kodėl? — nustebau aš.

— Matai tamsta, — pradėjo aiškinti Murziukas, — čia visa kaip reikiant, ir žmonės sąmoningi, susipratę... Ne tokie ten — prie demarkacijos linijos... Ten reikia daug daug darbo. Ten mes turime nukreipti visą tautos dėmesį, dėl to, kad, laikui atėjus, tie žmonės bus avangardas kovoje dėl Vilniaus...

Jo akys švytėjo ir skruostai kiek pabalo. Stebėjau iš kur tiek entuziazmo, pasiryžimo... „Tai, kad matytų jį dabar motina“, — pagalvoju. Jis, lyg atspėdamas mano mintį, staiga netikėtai tarė:

— Kas man? Dabar man, be Aldutės, nieko neliko... Tėvų nėra. Mano bičiuliai?... Taip. Tamsta neišsivaizduoji. Juk mes esame tam pačiam kambariui, kur pakrypo į kitą pusę mano gyvenimas. Štai čia stovėjo mama ir laikė mano ranką. Čia stovėjo mokytojas ir man pasakė: „Murziukas pasilieka pas mane. Jis labai gabus ir energingas...“ Ar aš galiu apvilti jį, mano geriausią bičiulį?... Rodos, kad jau nuo to laiko aš pajutau, kad ne veltui gyvenu, kad turėsiu ką nors įžymaus nuveikti. O juk aš dar, kol kas, nieko nepadariau...

Henr. Ablachas.

Feljetonas.

Vizitas į provinciją.

Pasiuntė mane kartą mano vadovybė, kaip misionierių, į tolimą provincijos užkampį skleisti skautiškų idėjų ir šiaip sau pasakyti prakalbą apie idealus. Siunčia — kodėl nevažiuot, pagalvoju, kai dabar tokia pašėlusė technika. Nudrožiau į autobusų stotį. Žiūriu, gi prieš mano akis neginčijamas technikos stebuklas: iš karto ir prekinis ir keleivinis autobusas! Puikus autobusas, su 4 ratais, o penktas iš užpakalio prikabinatas, šeštą gi šoferis rankose laiko. Vienaime autobuso gale motoras, o kitame jo gale vyksta atgal į provinciją Kau no rinkoj neturėję pasisiekimo 5 lietuviško tipo bekonai.

Virš šoferio galvos ant keleivinės autobuso dalies su virvėmis buvo pritvirtinta kažkokios dėžutės. Atsargumo dėlei paklausiau poną šoferį, ar čia ne dinamitas, o gal būt, sakau, čia kokios paslaptingos batų dėžutės, kurios savu laiku sprogdino geležinkeliečius, bet gavęs atsaką, kad čia degutas, apsiraminau.

— Pasakyk man, mielas brole, — kreipiausi į robinzoniškos išvaizdos konduktorių, — kiek kaštuos man nuvažiuoti į A?

Konduktorius pažūrėjo man į akis, reikšmingai nusišpiovė ir pakitė savo stovėjimo kryptį taip, kad aš atsidūriau jo užpakaly. Padariau logišką išvadą, kad konduktorius lietuviškai nemoka, todėl kreipiausi į jį pagal savo sugebėjimus beveik rusiškai:

— Skaži, ty tavarišč, za kiek litov poviezieš minia na A?

Tyla. Dabar man galutinai paaiškėjo, kad be žydų kalbos A nepasieksiu, taigi, kiek pagalvojęs, ir surinkęs visą man žinomą tokį leksikoną, paklausiau:

— Herr, konduktor, a vifiel lit kostet zu A foren?

— Zechcen! — neabejojęs atsakė konduktorius. Aš, prisilaikydamas 9 įstato, ėmiau derėtis ir šiek tiek nuderėjau, nes bilietą gavau už 8 litus.

Beveik punktualiai (tik 2 valandas tepavėlavę) išvažiavom. Autobusas skrenda, benzinai savaip kvepia ir mes važiuojam beveik tuo pat keliu, kaip į Rygą...

— Puff! — kaip iš armotos kažkas trenkė ir autobusas vietoj stop! Man net plaukai piestu atsistojo, vot, sakau, kur savo jaunas dienas palydėsiu...

— Ką, tamsta... — puoliau visu savo temperamentu šoferį. — Sa-kei, kad nėra dinamito, o čia kas? — O šoferis, mane griežtai aprami-nės, nuėjo padangos taisyti, tik ta-da man paaiškėjo, kad technikos stebuklo rato padanga sprogo.

Susitaisėm ir važiuojam toliau. Tik prieš mūsų akis poros metrų gilumo duobutė! Autobusas čia kaip susiūbavo, tai taip trys beko-nai ir išskrido, kaip vėversėliai, iš autobuso. Reikėjo gaudyt, negi pa-leisi Dievo dovaną, kad ji sau nu-bėgtų per laukus ir nesugrižtų. Ka-dangi skautų ideologija liepia tar-nauti ir artimui, taigi ir aš pasilei-dau vytiš bėkono. Nors šiaip jau bėgimo rekordą ir nesu sumušęs, bet bėkono už uodegos pasisekė sugriebti. Husaru taipgi nesu bu-vęs, bet turėdamas iš prigimtųjų palinkimo jodinėti, tuoj atsidiūriau ant bekono nugaros. Be apinasrio ir be balno bekono sunkiai suval-domas, tačiau prie gerų norų nieko nėra pasaulio negalimo, taigi ir be-koną pasisekė prijoti prie auto-buso.

Padaręs gerą darbą ir atrišęs mazgelį, vėl sėdau į autobusą ir ėmiau, kaip centro delegatui tinka, svarstyti, kaip reikės pasveikinti garbės sargybą, kurią provincijos skautai išstatys. „Sveiki, vyrai“, o gal „budėk!“, o gal geriau būtų sta-čiai „labas!“? Na, o kas reiks da-ryti, jei su orkestru pasitiks?

Taip giliai svarstant, nepama-čiau, kaip sustojo autobusas. „Mes vietoje“, — pranešė konduktorius. Viską užmiršęs, šokau iš autobuso ir pamačiau čia tik keletą šiaip sau piliečių, niekur jokio kito gyvo žmogaus! Tik dabar supratau, ką reiškia palikti centro delegatui be pastogės ir be duonos kąsnio...

Nudrožiau į miesčiuką paieškoti skautų. Žiūriu — eina viena uni-formuota skautė.

Čia jau mano reikalai nukrypo visai kita linkme, išdėsčiau, kas aš per vienas, ko atvažiuau ir t. t.

Po pusvalandžio jau drožiau ug-ningą prakalbą skautų sueigoj.

Po sueigos skautai atsistojimu pagerbė mano išvykimą. Dvasioje jaučiau moralinio pasitenkinimo dėl paskleistų prakalboj idėjų, ne-žiūrint to, kad drabužinėje jau ne-beradau savo naujų kaliošų. Gri-žau atgal į sostinę pasiryžęs savo vadovybei atraportuoti, kad „vis-kas tvarkoje, skautai veikia pui-kiai, jaučiama visuomenės para-ma“ ir... patiekti vyriausiam štabui sąskaitą už dingusius be žinios kaliošus.

— Apie tai leiskite mums spręsti, — juokiaus aš. Mes ilgai kalbėjome tą vakarą ir, tarę „labanakt“, vis tiek ilgai neužmigome.

Rytą aš iškeliauvau toliau.

Ėjau laukais, lankiau kaimus, kalbėjausi su žmonėmis, žaidžiau su vaikais ir vis man akyse stovėjo Murziukas. Tūkstantis, dešimts tūk-sančių Murziukų, kaip dobiliukų pievoj, kylančių mūsų žemės dirvo-nuose ir laukiančių, kada jiems ateis metas išeiti į gyvenimą, kovoti dėl savo ir kitų laimės.

Juk ar ne tiesa, mielas vaikute, kad dažnai tavo jaunoj širdy gimsta kaž kokie nuostabūs jausmai, kurių kartais tu pats nesupranti, kada būna taip gera, miela ir džiugu, kad, rodos, imtum, apkabintum žemę ir bučiuotum drėgną, žolėtą jos veidą, žiūrėtum — vis žiūrėtum į dangaus aukštybę, stebėdamasis tuo nepaprastu didingumu ir harmo-nija, nežinodamas, kaip išreikšti savo laimę, kaip ir kam. Dėkoti už visą tą grožį, gamtoje išsklaidytą. Bet štai tu augi. Tu išeini gyvent į miestą. Tarnauji. Nyksta tavo širdy gimtinės laukų pasiilgimas. Tu pamatai, kad gyvenime būna daug daug kartumo, daug skausmo ir ne-vilties valandų, tu dažnai liūdi... Ir kartais tu kažko neramus, ilgies, pyksti. Palauk. Kam to reikia? Kas yra liūdesys? Tai nuodai, kurie naikina mūsų gyvenimą, tai rašalas, kurį nelabasis pila į mūsų gyve-nimo gėrimą, tai suodys, kuriomis sumurzinami skaisčiausi vaizdai. Ar, manai, liūdesį siunčia mums kas nors protingas, kuris nori, kad mes pajustumė gyvenimo tuštumą ir ilgėtumės kito gyvenimo. Ne, vaikute. Liūdesį sukuriame mes patys savo nelaimei. Kodėl mes vadiname gra-žia diena tik tą dieną, kada šviečia saulė? Kodėl mes nekenčiame lie-taus, be kurio mūsų žemė neteiktų jokio derliaus? Kokie mes kartais būname kvailučiai, manydami, kad turtingi žmonės yra laimingi.

Tikėkit, juo žmogus daugiau turi, juo daugiau nori, ir niekumet nebus galo jo šykštumui, jei jis manys, kad aukse visa laimė. Štai kodėl aš tai sakau jums. Dažnas iš mūsų, būdami maži, galvodavom: „Ach, kai aš išaugsiu, būsiu turtingas, darysiu, ką norėsiu“.

Taip, užaugame, krauname turtus ir, pagaliau, kada manome turį jų pakankamai — matome, kad jau vėlu, kad jau ne tik negalim daryti ką norėjom, bet jau nė nenorim daryti... Štai kodėl Murziukas dar toks jaunas, vos išėjęs į gyvenimą, skuba dirbti, veikti, kol jaunas, kol ne-vėlu?... Jis verda, kunkuliuoja. Jis mato, kiek dar dalykų nesutvarkyta mūsų tėvynėje. Kiek reikia darbininkų ir darbo, kad visą šalį paversti gražiai žydinčiu sodu, kuriame susitiktų ir vargšai, ir turtingieji, ir mo-kyti, ir tamsuoliai, ir darbininkai, ir ponai, žodžiu, visi. Todėl visi, kad jie per darbą, per pasiaukojimą, pasidarys tikri žmonės. O tikri žmonės laiko beprasmiškais gražius rūbus, aukso puošmenis, jei po jais kiuti bauri, neskaisti siela; tikri žmonės nemato skirtumo tarp varguolio ar turtingo ir nė vienas tikras žmogus nesinaudos savo turtais, jei matys aplink nelaimingus ir skriaudžiamus. Jis geriau turtus išdalys jiems ir gyvens drauge su jais, jų pagerbtas ir mylimas, negu šalinsis nuo jų į savo auksinę pilį, jų prakeikimo saugodamasis.

Dar maža tikrų žmonių pasauly, bet jie tolydžio gimsta, kaip rytą aušra, kaip pavasarį medžių lapai, kaip žvaigždės temstant.

Tūkstančiai Murziukų iš tamsių, dulkėtų ir dvokiančių landynių eina keliais, takeliais, tenai, kur šviečia mokyklos langai.

Mokykla, juk ji mums padeda išmokti gyventi. Gyvenimas, juk jis mums gelbsti besimokant.

Kasdieną aušta rytas ir šviečia diena, tam, kad dirbtume. Ir naktys būna nuostabiai ramios ir malonios, kai mes pavargstame.

Juk žinome, kad mes gimėme naujam gyvenimui, tad šypsokime, nes visa tai, kas gera ir ko mes geisime — pasieksim, jei tik geisim visa siela, jei tikėsime ir dirbsime.

Murziukas pasiekė, ko norėjo, o mums tai tik žaidimas.

Mūsų gyvenimas turi sruventi, kaip tas upelis: kartais smarkiau, kartais lėčiau, bet visada pirmyn. Ir per gražias pieveles ir laukus, ir per miškus, ir per uolas ir akmenis, ir kartais per purvus, bet vis pirmyn: tekas vanduo ir nuo purvų greit nusivalo. Ir kol upelis teka, mes tikrai žinom, kad jis susisieks su okeanu. Taip ir žmogus: kol žengia pirmyn, tol gali būti tikras, kad sąryšio su savo idealais nėra nutraukęs.

J. DOBILAS.

Skaitytojų tribūna.

Saliutuokime.

Skautai sveikinas vadinamu „slaptu ženklu“ (manau, skautams tai ne paslaptis), saliutuodami ir paduodami vienas kitam kairę ranką. Saliutas yra pagarbos ir broliškumo ženklas, tik gaila, kad jo skautai vengia. Skautai saliutuoja tik sueigose, užsiėmimuose, stovyklose, iškylose, o gatvėje, prie žmonių — gėda... Aš manau, kad skautas, kurs gėdinasi savo saliuto, uniformos, bijo pasisakyti, pasirodyti skautas esąs, nevertas nė sueigoje skauto vardo, jis tik teršia organizaciją. Kiekvienas turėtų didžiulis, kad priklauso skautų organizacijai, kad gali naudotis teise saliutuoti. Bet, deja, kai kurie skautai labai mažai tą vertina.

Juk kiekvienas išorinis veiksmas stiprina išvidinį, todėl ir skautas, sveikindamasis skautiškai, tardamas „Vis budžiu!“, turi net nenoromis prisiminti, kas esąs ir elgtis, kaip jam pridera.

Ta yda ypač paplitusi Kaune. Kaune, kurs yra skautų veikimo centras, kurs turi duoti pavyzdį provincijai. Gėda tiems kauniškiams!

Sesės ir broliai, mokėkime gerbti savo saliutą, ir nutarkime visur ir visumet saliutuoti, susitikę savo viršininkus, mokytojus, draugus ir skautus, kad ir nepažįstamus. (Dažnai kauniškis, susitikęs iš provincijos atvykusį skautą ar net skautę, nors ir uniformuotus, praeina pro šalį ir nuduoda nematęs).

Tegul visur skamba „Budėk!“ ir jungia mus į vieną jaukią šeimyną, stiprina mūsų broliškumą.

Tėvynės dukra.

Civ. lak. K. Puras.

Kas yra LAK

(Lietuvos Aero Klubas)?

Lietuvos Aero Klubas yra aeronautikos plėtimo organizacija. Vyriausias jo tikslas yra populiarinti ir visaip remti skraidymo mokslą Lietuvoje, duoti galėjimo platesnei visuomenei imtis aeronautikos ir reguliuoti privatių asmenų skraidymus Lietuvos teritorijoje.

Klubas įsikūrė Kaune 1927 m. geg. m. 1 d. būrelio aviacijos karininkų ir žymesnių mūsų visuomenės atstovų pastangomis. Steigiamąjį susirinkimą atidarė generolas Bulota. Pirmuoju klubo pirmininku iki 1929 m. buvo generolas Žukauskas, gi antruoju ir dabartiniu yra prof. Žemaitis. Garbės pirmininku nuo 1928 m. yra Respublikos Prezidentas Antanas Smetona ir garbės nariu — aviacijos pionierius Orville Wrightas.

Nuo įsikūrimo dienos klubo veikimo plėtimas ėjo labai sėkmingai. 1929 metais valdybos rūpesčiu iš vyriausybės buvo gautas lėktuvas, kuriuo buvo išmokyta skraidyti pirmoji laida (4 žmonės — skakas Civinskas, Narbutas, Perednius ir Zauka) civilinių lakūnų.

Geriau išplėsti savo darbą klubas įsteigė savo skyrius ir provincijoje: Šiauliuose, Panevėžy, Mariampolėje ir Kaune — aukšt. techn. mokykloje ir jėzuitų gimnazijoje. Iš aukšt. techn. mokyklos aviacijos būrelio išaugo klubo remiama ir šelpiama pirmoji sklandymo mokykla Petrošiūnuose, prie Kauno. Visuomenei su lėktuvais susipažinti ir skraidymui propaguoti, kasmet buvo rengiamos aviacijos dienos, į kurias atsilankydavo tūkstančiai susidomėjusių žmonių. Šiais metais visuomenė buvo supažindinta ir su sklandytuvais, atidarant sklandymo mokyklą ir per pirmąją sklandymo dieną Mariampolėje. Panašios sklandymo dienos bus ruošiamos dažnai ir įvairiose Lietuvos vietose, kad jaunimas turėtų progos arčiau pažinti sklandytuvą ir patį sklandymą praktiškai.

Pažymėtina, kad 1931 metais savo veikimą klubas išplėtė nepaprastai smarkiai. Suverbavus 17.000 prijauniančių narių, žymiai padidėjo klubo piniginiai re-

Švara.

Dauguma skautų yra mokiniai ar tai gimnazijos, ar kitos kokios aukštesnės mokyklos. Čia noriu iškelti, kaip galima palaikyti švarą.

Atvažiuoja mokinys iš kaimo siekti aukšto idealo — mokslo. Sąlygos, žinoma, pareina nuo to, kokia tėvų yra materialinė būklė. Daugelio mūsų mokinių tėvai yra neturtingi, o žinom, kad kaime sako: „Ką prisilaikysi švaros, kad esi neturtingas“, bet mes, skautai, kad ir išvažiuavę toliau nuo gimtųjų namų, turim saugoti švarą, nes ji yra sveikatos pagrindas.

Atvažiuoji į miestą. Nusisamdai kambarėlį. Kaip privesti viską prie tvarkos? Skaute, juk tu esi amatininkas, todėl sutvarkyk savo kambarėlį taip, kaip jis turi būti, kad būtų kuklus ir švarus.

Kitas svarbus daiktas — patalinė. Tu skaute, praleidi joį trečdalį savo gyvenimo. Lovoje turi būti čiūžinys, ant jo marška ir turėti storesnę maršką apsikloti.

Čiūžinį, jei jis šiaudų ar šieno prikimštas, reikia mainyti kas 2 mėn., o maršką, kuria apklotas čiūžinys, kas savaitę. Patalą dažnai reikia vėdinti.

Pradėję nuo kambario sutvarkymo ir patalinės, pagrindiniai žengsime prie švaros.

J. Lebonka.

sursai. Verbuoti narius ypatingai daug padėjo pašto valdyba, maloniai sutikusi leisti kiekviename Lietuvos kampelyje per paštus platinti narių bilietus. Šios pagalbos rezultatas yra didelis. Klubas išgijo naują lėktuvą, brangų parašutą, pastatė lėktuvams angarą, išleido II ir III civilinių lakūnų laidas, viso 11 žmonių (II laidoje — Jurevičių, Jasinską, Kraucevičių, Kareivą ir Petrauską, III laidoje — Jautokaite, Juodį, Krygerį, Liorentaitę, Purą ir Tomkevičių). Tokiu būdu, trimis laidomis, klubas paruošė 15 civilinių lakūnų, jų tarpe ir dvi moteris, kas pas mus yra naujiena.

1931 m. pradžioje mūsų jaunuomenė labai susidomėjo sklandymu. Klubui atsirado gyvas reikalas paskirti dvi stipendijas, paruošti užsienyje du sklandymo instruktorius, iš kurių vienas, av. ltn. Heidrikas, klubo paskyrimu jau veda įsteigtoje sklandymo mokykloje sklandymo pamokas.

Iš tų pačių resursų klubas pastatė 3 sklandytuvus, pasigamino gražią propagandinę aero-filmą, kuri su dideliu pasisekimu keliauja per visus Lietuvos kino teatrų. Taip pat, klubo pastangomis, susisiekimo ministerija paskyrė vieną stipendiją užsienyje aukštajam aeronautikos mokslui eiti. Universitetas susidomėjusiai aviacija studentijai įsteigė aerodinamikos katedrą, kurią dabar veda pulk. ltn. inž. Gustaitis, klubo vicepirmininkas.

Šiais metais, kaip ir pernai, klubas taip pat verbuoja savo prijauniančius narius, ir iki š. m. gruodžio mėn. 18 d. kviečia pernykščius narius užsimokėti nario mokesnį, už ką skiriamos didelės ir idomos premijos — lėktuvais, sklandytuvais, skraidymais ir pinigais. Atsidėkoti pernai įsirašiusiems, klubas išleido grynai aviacinio turinio, gausiai iliustruotą „Bangų“ žurnalą ir nemokamai išsiuntinėjo po vieną egzempliorių susipažinti visiems (17.000) savo prijaunantiems nariams. Šitai avianizuodamas Lietuvą klubas tikisi, kad pati didžioji mūsų visuomenės dalis, ilgainiui, liks nuolatiniiais civilinės aviacijos draugais, kurie kasmet padės klubui kurti gražią ateitį mūsų civilinei aviacijai ir projektuojamam krašte oro susisiekimui, ko taip reikia mums, kad per daug neatsiliktumėm nuo visų kultūrinių valstybių, kur civilinė aviacija yra pasiekusi aukščiausio laipsnio.

SKAUTAI!

Lietuvos Aero Klubas Jūsų klausia:

Ar norit būti pirmuoju lėktuvo savininku Lietuvoje?

Ar norit nuplaukti laivu Amerikon į pasaulinę parodą?

Ar norit apskristi lėktuvu visą Europą ir pasisvečiuoti Berlyne, Paryžiuje ir k.?

Ar norit išmokti skraidyti ir būti diplomuotu lakūnu?

Ar norit turėti sklandytuvą (bemotorinį lėktuvą) ir maloniai su juo nuokalnėlių sau pasklandyti?

Ar norit pamatyti Lietuvos kraštą iš lėktuvo?

Ar norit iš 2.000 metrų aukštumos pasigrožėti Kaunu?

Ar norit turėti ant stalo gražią ir brangią knygą-almanachą „Paukščių Keliais“?

Ar norit turėti taip pat ir mūsų civilinės aviacijos garbingo kūrėjo vardą? O laimėti 10.000, 5.000, 2.000, 1.000, 50 kartų po 100 ir 100 kartų po 50 litų ir dėlto tapti pinigingu žmogumi nenorit?

— Norit! Na, tai ko gi laukiate? Kuo greičiausiai užėikite paštan ir įsirašykite į Lietuvos Aero Klubą prijauniančių narių. Metinis mokeskis tik 5 litai. Bet reikia pasiskubinti užsimokėti, nes laiko ir bilietų liko jau nedaug, gi premijų traukimas įvyksta š. m. gruodžio mėn. 18 d.

Greičiau, greičiau, greičiau!

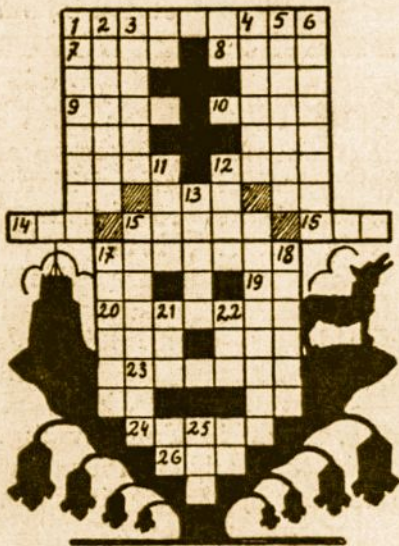

Skyrių veda vyr. skilt. H. Rudzinskas.

KONKURSO UŽDAVINIAI.

Užd. nr. 144.

A. Dociaus iš Kėdainių.

Perskaityti gulsčiai: 1) susisiekimo priemonė, 7) geidi, 8) žydų moters vardas, 9) sienos įdubimas, 10) senutė rusiškai, 14) įvardis, 15) Europos gyventojas, 16) puodo dalis, 17) Lietuvos miestelis, 20) parazitų mėgėjas, 23) burtai, 24) vyro vardas, 26) „ženis“.

Stačiai: 1) šiltų kraštų vaisius, 2) granito masė, 3) dirvai reikalingas, 4) augalas, 5) Azijos valstybė, 6) Palestinos dalis, 11) ryto papuošalas, 12) paukščiai, 13) žemėlapių rinkinys, 15) simboliai, 17) gėrimas, 18) atiminėju, 19) karo bitės, 21) valio, 22) sudiev, 25) ne jūs.

Užd. vert. 3 tašk.

Užd. nr. 145.

J. Vaitkevičiaus iš S. Kalvarijos.

$(A-B) + (C-D) + (E-F) + (H-L) + (M-N) + (K-R) + (T-G) + (V-U) = X$

A — spalva, B — vabzdys, C — juor randas, D — žvėrių namas, E — krūmas, F — kūno dalis, H — vandens jėga, L — paukštis, M — indas, N — sakė, K — pasaulio grožybės, R — raidė, T — miestas, G — nelaimė, V — pinigai, U — puodo dalis, X — įžymus skautas.

Užd. vert. 2 tašk.

Užd. nr. 146.

A. Valiuko iš Kaišiadorių.

Šarada.

Upei Lietuvos
Dėk raidę prie pradžios,
Atvirkščiai skaityk —
Skautų įrankį matyk.

Užd. vert. 1 tašk.

Užd. nr. 147.

J. Klimavičiaus iš Marijampolės.

			M	T	Ė				
			I	A	B				
			Y	E	T				
R	G	R	G	U	T	Y	G	A	
E	I	A	E	M	S	E	T	R	
A	U	N	A	A	I	R	Y	I	
			T	A	P				
			U	Y	I				
			T	N	T				
			I	Ė	E				
			Ž	G	R				
			U	I	U				

Šachmatų karaliaus ėjimu perskaityti posakį, išspausdintą 1932 met. viename „Skautų Aido“ nr.

Užd. vert. 2 tašk.

Užd. nr. 148.

Pilypo iš kanapių, Šančiai.

Šarada.

Piliotis aš garsus
Ir taipogi gan narsus.
Jei jūs mane paminėsit
Ir dar skiemenį pridėsit,
I mano sostinę važiuot galėsit.
Bet jei vidurį išmesit,
Antrą, trečią vietą keisit —
Su ašochiu pieninėn eisit.
Dar jei pradžia man pakeisit,
Tai gyvulius šert eisit.

Užd. vert. 2 tašk.

Užd. nr. 149.

V. Slavinsko.

Šarada.

Mokesčio terminą paimkit,
Iš kito galo paskaitykit —
Ir Lietuvos miestelį jūs matykit.

Užd. vert. 1 tašk.

Užd. nr. 150.

J. Sakalausko iš Daršūniškių.

Šarada.

Šiaip Europos aš pilietis,
Vis prekiauju aš smagiai.
Vieną raidę jei pakeisi,
Tai sudegsiu aš šviesiai.

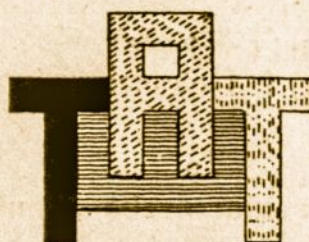
Užd. vert. 1 tašk.

UŽDAVINIŲ SPRENDIMAI.

Užd. nr. 136.

Reikia pradėti skaityti nuo raidės „D“ į dešinę pusę praleidžiant po dvi raides. Taip darydami gauname: „Dievui, tėvynei ir artimui!“

Užd. nr. 137.

Užd. nr. 138.

Inas, linas, alynas, Talinas, gutalinas.

Užd. nr. 140.

Raidė „a“.

Užd. nr. 141.

Op, era, opera.

Užd. nr. 139.

1	2	3	4	5	6	7	8
2	4	1	3	6	8	5	7
3	1	4	2	7	5	8	6
4	3	2	1	8	7	6	5
5	6	7	8	1	2	3	4
6	8	5	7	2	4	1	3
7	5	8	6	3	1	4	2
8	7	6	5	4	3	2	1

Kiekvienoje eilėje sudėjus išeina po 36.

Užd. nr. 142.

$231 - 64 - 75 + 908 = 1000$

arba:

$(5+7+8) \times (9-4) \times (6+3+2-1+0) = 1000$

Dar galima buvo ir kitaip spręsti.

Užd. nr. 143.

Te, noras, tenoras.

UŽ SPRENDIMUS GAVO:

13 taškų: A. Gustaitis, P. Gervė, V. Valiukas, J. Valakas, K. Buišas, V. Norkus, Vy-Tus, K. Slavinskas, Šokinėjanti starna, M. Jesaitis, J. Petraškevičius, P. Kuzminskas, V. Kuzminskas.

12 taškų: Mačiulis, J. Klimavičius, K. Jurgelaitis, V. Jurgelis, J. Jurgelis, Vytenis, M. Milasevičius, Elžiras iš K. P. Y. M., A. Astramskaitė, A. Limontas, V. Katarskis, Šarūnas, A. Daukantis, D. Povilanytė.

11 taškų: J. Būga, Sakalo Akis, Any-Sas, Gella — Bela, M. Čepkauskas, P. Gelžinis, M. Jasevičius, Tyroji Širdis.

10 taškų: Vyr. pusk. A. Pliauskys, Patasonas, S. Petrauskas, A. Gedvila, L. Gavėnas, K. Dilius, K. Peteris ir K. Gumauskas. A. Strazdas, J. Vaitkevičius, Pilypas iš Kanapių, Raudonasis ratas, E. Martysius, O. Balbachas, O. Grenertas, J. Šaulys, V. Šulma, V. Matulaitis, S. Kimmeris, B. Prutkevičius, P. Krasnickas, Klišius, A. Senkus, K. Strazdas, V. Slavinskas, Vagis Lampeo, Erelis Galva.

9 taškų: Jūros Siela, J. Leblionka.

8 taškų: Patas.

4 taškų: J. Vaitkevičius, G. Kalkevičiūtė.

5 taškų: Stacė P-tė, M. Davidavičius, A. Janavičius.

2 taškų: M. Zdanevičius.

Dar už užd. nr. nr. 127 — 135 sprendimus gavo:

18 taškų: J. Antanas, S. Bartenšteinas, K. Strazdas, K. Slavinskas, K. Buišas, Jūros Vilkas, M. Čepkauskas, A. Gustaitis, P. Gervė, V. Valiukas, V. Šulma.

16 taškų: J. Nasvytis, J. Sakalauskas.

14 taškų: J. Ažukas, B. Augustinavičius.

12 taškų: Z. Purvinis.

10 taškų: K. Danielis, A. Švažas, J. Vaitkevičius.

PRANEŠIMAI.

A. Daukinčiui: tų sprendimų negavau, parašyk ar visus išsprendei — užskaitysiu.

J. Vaitkevičiui iš Biržų: Siunčiant uždavinius reikia siųsti ir jų sprendimus. Uždavinius gali spręsti ir dalyvauti užd. konkurse visi „Sk. A.“ skaitytojai.

146 užd. autorius tegul pasisako.

Any-Vasui ir Gela-Belai: užd. 139 nr. kitaip sprendėt — užskaityta.

Uždavinių sprendimus siųsti iki š. m. lapkr. m. 28 d.